

LÄÄNERANNA VALLA ÜLDPLANEERINGU KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE ARUANNE

Eelnõu koostamiseks

INSPIRING
ENVIRONMENT

Nimetus Lääneranna valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamise aruanne

Versioon Kooskõlastamiseks

Töö nr 19/PA/66

Aeg 05.05.2025

Üldplaneeringu

koostamise korraldaja Lääneranna Vallavalitsus

Aadress: Jaama tn 1, 90302 Lihula linn, Pärnu maakond

Telefon: 4724630

E-post: vallavalitsus@laaneranna.ee

Kontaktisik

Margus Källe

Planeerimiskonsultant

OÜ Entec Eesti

Aadress: Pärnu mnt 160E, 11317 Tallinn

Telefon: 6177430

E-post: entec@entec.ee

Kontaktisik

Janne Tekku

KSH ekspert

Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ (ELLE OÜ)

Reg nr 10705517

Aadress: Tõnismägi 3a-15, 10119 Tallinn

Telefon: 6117690

E-post: elle@environment.ee

KSH juhtekspert

Pille Antons, *MSc*

Osalejad

Lea Jalukse, *MSc*

Teele Kaljurand, *MSc*

Toomas Pallo, *MSc*

Agnes Saks, rakenduslik kõrgharidus

Kasutustingimused

© Käesolev aruanne on koostatud ja esitatud kasutamiseks tervikuna. Aruandes ja selle lisades esitatud tekstid, kaardid, joonised, arvutused on autoriõiguse objekt ning nende kasutamisel tuleb järgida autoriõiguse seaduses sätestatud korda. Andmete kasutamisel tuleb viidata nende loojale.

SISUKORD

1	Sissejuhatus	5
2	Planeeringu sisu ja eesmärkide tutvustus	6
3	Keskkonnamõju strateegilise hindamise ulatus ja põhimõtted	7
4	Rahvusvaheliste ja Eesti keskkonnakaitse eesmärkidega arvestamine	9
5	Planeeringu seos muude asjakohaste planeerimisdokumentidega	12
5.1	Planeeringu koostamisel arvestatud arengudokumentid	12
5.2	Maakonnaplaneeringud	12
5.3	Mereala planeeringud	13
5.4	Lääneranna valla arengukava	14
5.5	Tuuleparkide eriplaneering	15
6	Planeeringuala lühikirjeldus	18
7	Alternatiivsete arengustsenaariumite valik	19
8	Tõenäolised arengud, kui üldplaneeringut ellu ei viida	20
9	Üldplaneeringu elluviimisega kaasnev keskkonnamõju	21
9.1	Inimese tervis, sotsiaalsed vajadused ja vara	21
9.1.1	Mõjutatav keskkond	21
9.1.2	Planeeringulahenduse eeldatavad mõjud	24
9.2	Pinna- ja põhjavesi	27
9.2.1	Mõjutatav keskkond	27
9.2.2	Planeeringulahenduse eeldatavad mõjud	29
9.3	Välisõhu kvaliteet, sh müratase	34
9.3.1	Mõjutatav keskkond	34
9.3.2	Planeeringulahenduse eeldatavad mõjud	34
9.3.3	Müranormide rakendamine	35
9.4	Bioloogiline mitmekesisus, taimed ja loomad	36
9.4.1	Mõjutatav keskkond	36
9.4.2	Planeeringulahenduse eeldatavad mõjud	38
9.4.3	Järeldused	46
9.5	Natura hindamine	46
9.5.1	Natura hindamise põhimõtted	46
9.5.2	Natura eelhindamine	47
9.5.3	Natura asjakohane hindamine (üldplaneeringu tasandil)	81
9.5.4	Väinamere linnuala	92
9.5.5	Natura hindamise järeldused	95

9.6	Pinnamood, pinnas ja maavarad.....	96
9.6.1	Mõjutatav keskkond	96
9.6.2	Planeeringulahenduse eeldatavad mõjud	98
9.7	Kliimamuutused (mõju ja kohanemine).....	99
9.7.1	Mõjutatav keskkond	99
9.7.2	Planeeringulahenduse eeldatavad mõjud ja kliimamuutustega kohanemine	99
9.8	Kultuuripärand	100
9.8.1	Mõjutatav keskkond	100
9.8.2	Planeeringulahenduse eeldatavad mõjud	102
9.9	Mõjude omavahelised seosed.....	105
10	Keskkonnameetmed	106
10.1	Olulise ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks ja leevendamiseks kavandatud meetmed	106
10.2	Olulise keskkonnamõju seireks kavandatud meetmed ja indikaatorid.....	106
11	Keskkonnamõju strateegilise hindamise korraldamise ja kaasamise tulemused.....	107
12	Kokkuvõte	108
13	Kasutatud materjalid.....	109
Lisa 1.	KSH väljatöötamise kavatsus	111

1 SISSEJUHATUS

Keskkonnamõju strateegilise hindamise objektiks on koostatav Lääneranna valla üldplaneering (edaspidi ka *üldplaneering* või *ÜP*). Üldplaneeringu ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise eesmärk on Lääneranna valla ruumilise arengu põhimõtete kujundamine kooskõlas Lääneranna vallas kehtivate strateegiliste dokumentidega ning ruumilise arenguga kaasneda võivate mõjude hindamine ning selle alusel säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu tingimuste seadmine.

Üldplaneeringu koostamise korraldaja on Lääneranna Vallavalitsus. Lääneranna valla üldplaneeringu koostamine ning üldplaneeringu alusel kavandatava tegevuse keskkonnamõju strateegiline hindamine (edaspidi ka *KSH*) on algatatud Lääneranna Vallavolikogu 24.08.2018 otsusega nr 9 "Lääneranna valla üldplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine". Planeerimisseaduse § 74 lg 4 kohaselt on üldplaneeringu koostamisel keskkonnamõju strateegiline hindamine kohustuslik.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise aluseks on Lääneranna valla üldplaneeringu KSH väljatöötamise kavatsus (koostatud ja avalikustatud 2019. a).

KSH eesmärgiks on keskkonnakaalutlustega arvestamine üldplaneeringu koostamisel ning seeläbi sotsiaal- ja looduskeskkonna mõjusid arvestava tasakaalustatud lahenduse leidmine.

Selle saavutamiseks hinnatakse üldplaneeringuga elluviimisega kaasnevaid võimalikke muutusi keskkonnas ning pakutakse asjakohasusel välja ebasoodsate mõjude leevendamise/positiivsete mõjude suurendamise võimalusi.

Keskkonnamõju hindamise aruanne on koostatud paralleelselt Lääneranna valla üldplaneeringuga. Nimetatud dokumendid moodustavad üksteist täiendava terviku ning KSH aruandes on üldplaneeringut ja alusuuringuid dubleerivat informatsiooni kajastatud üksnes ulatuses, mis on KSH sisu ja protsessi mõistmiseks vajalik.

Keskkonnamõju strateegilisel hindamisel on tuginetud planeerimisseaduses (edaspidi ka *PlanS*) ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses (edaspidi ka *KeHJS*) KSH protseduurile ja sisule esitatud nõuetele. Üldplaneeringu koostamise käigus läbiviidava keskkonnamõju strateegilise hindamise menetlusnõuded tulenevad planeerimisseadusest. Nõuded KSH aruande sisule ja muudele tingimustele tulenevad keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusest.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise teostaja on Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ (ELLE) koostöös Lääneranna Vallavalitsusega ning planeerimiskonsultandiga (OÜ Entec Eesti).

2 PLANEERINGU SISU JA EESMÄRKIDE TUTVUSTUS

Keskkonnamõju strateegilise hindamise objektiks on Lääneranna valla üldplaneeringuga kavandatavad ruumilise arengu põhimõtted ja suundumused. Üldplaneering koostatakse kogu valla territooriumi kohta järgmise 15 aasta perspektiivis.

Lääneranna vald loodi 2017. aasta haldusreformi käigus Lääne maakonna Hanila ja Lihula valla ning Pärnu maakonna Koonga ja Varbla valla ühinemisel. Valdade ühinemisel sõlmitud kokkuleppe tulemusel kuulub Lääneranna vald Pärnu maakonna koosseisu. Haldusreformi eelsetes omavalitsusüksuste territooriumitel on kehtinud seni endiste valdade üldplaneeringud, mis on kaotanud oma asjakohasuse.

Lääneranna valla üldplaneeringu eesmärgiks on kogu valla territooriumi tasakaalustatud ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määratlemine ning maa- ja veealadele kasutus- ning ehitustingimuste määramine. Üldplaneeringu koostamise ülesanded on toodud planeerimisseaduse § 75 lg 1. Uus üldplaneering seotakse asjakohases ulatuses Pärnumaa ja Läänemaa maakonnaplaneeringuga ning teiste asjakohaste planeerimisdokumentidega. Üldplaneering on kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja detailplaneeringu koostamise ja detailplaneeringu koostamise kohustuse puudumisel projekteerimistingimuste andmise alus.

Üldplaneeringu lähteseisukohtades on planeeringu peamiste eesmärkidena sõnastatud:

- valla territooriumi ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määramine;
- valla piirkondade sidumine ning terviklikult toimiva elu-, majandus-, loodus ja kultuurilise keskkonna moodustamine;
- Lihula linna kui valla peamise majandus- ja teeninduskeskuse tugevdamine;
- majandustegevuse ja ettevõtluse (eelkõige Lihula ja Virtsu ettevõtlusalad) ning elamuehituse suunamine selliselt, et looduskeskkond oleks võimalikult vähe häiritud;
- rannikupiirkonnas, Matsalu rahvuspargis ning looduskaitsealadel turismi ja puhkemajanduse suunamine ja toetamine;
- veekogudele avalike juurepääsude tagamine;
- detailplaneeringu koostamise kohustusega alade ja juhtude määramine;
- ehitiste projekteerimistingimuste väljastamisel aluseks olevate tingimuste ja nõuete kindlaks määramine;
- ranna ja kalda ehituskeeluvööndi ulatuse kindlaks määramine;
- hoonestuse tihendamine tiheasustus- ja kompaktse hoonestusega aladel;
- valla elanike vajadusi arvestava tehnilise ja sotsiaalse taristu tagamine;
- ajaloo-, kultuuri- ja loodusväärtuste säilitamine, Lihula vanima asustuse muinsuskaitseala väärtustamine;
- jm.

3 KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE ULATUS JA PÕHIMÕTTED

Keskkonnamõju strateegilisel hindamisel on tuginetud planeerimisseaduses ja KeHJS-s KSH protseduurile ja sisule esitatud nõuetele, samuti asjakohastele juhendmaterjalidele. KSH aruande koostamise lähtekohaks on Lääneranna valla üldplaneeringu KSH väljatöötamise kavatsus.

KSH raames on hinnatud üldplaneeringu rakendamisega kaasnevaid võimalikke keskkonnamõjusid erinevatele keskkonnaelementidele ning asjakohasusel tehtud ettepanekuid ebasoodsate mõjude vähendamiseks või positiivsete mõjude suurendamiseks planeeringulahenduses.

KSH läbi viimine on lõimitud planeeringu koostamisse nii, et see moodustaks tervikprotsessi pideva koostisosa. **KSH ekspert osales üldplaneeringu koostamise töörühma töös ning KSH eksperdi seisukohad ja soovitused olid sisendiks planeeringulahenduse kujunemisele (n-ö jooksev konsultatsioon). Seetõttu ei kajastu kõik KSH eksperdi ettepanekud KSH lõpparuandes.**

KSH käigus on hinnatud planeeringulahenduste rakendamisest tulenevaid nii otseseid, kaudseid kui kumulatiivseid, samuti nii lühi- kui pikaajalisi mõjusid nii loodus- kui sotsiaalmajanduslikule keskkonnale. KSH aruandes käsitletakse lisaks KeHJS mõistes olulistele keskkonnamõjudele otstarbekusel ka n-ö mitteolulisi negatiivseid ja positiivseid mõjusid, kuid **KSH käsitusulatuseks on eelkõige mõjud, mis avalduvad läbi füüsilise keskkonna elementides toimuvate muutuste.**

Seega ei kata KSH tingimata kõiki asjakohaste mõjude hindamise aspekte ega ole võrdsustatav üldplaneeringu tervikliku asjakohaste mõjude hindamisega planeerimisseaduse mõistes. KSH-s käsitlemata aspekte (nt erinevate osapoolte majanduslikud huvid vm) on arvestatud üldplaneeringu lahenduse välja töötamisel töögruppides ning läbi asjaomaste osapoolte ning laiema avalikkuse seisukohtade ja ettepanekute kogumise, kaalumise ja põhjendamise.

Maakasutuse põhiotstarbe määratlemine aladel, kus juba vastav maakasutus reaalset toimub, ei too üldjuhul kaasa muutusi keskkonnaseisundis. Seetõttu on KSH läbi viimisel põhitähelepanu pööratud uute maa-alade reserveerimisele teatud otstarbeks, samuti üldplaneeringuga seatavatele (uutele) piirangutele, tingimustele jms.

Samuti on oluline märkida, et üldplaneeringu lahendus kajastab kahte liiki arenguid:

- üldplaneeringu alusel kavandatud/määratav,
- maakonnaplaneeringute, teemaplaneeringute, eriplaneeringute, (eel)projektide või varem kehtestatud detailplaneeringute alusel kavandatud/määratav.

Üldplaneeringu KSH keskendub üldplaneeringu alusel suunatavatele arengutele, lähtudes eeldusest, et muude strateegiliste planeerimisdokumentide (nt tuuleparkide eriplaneering) või arendusprojektide (nt sadamate arendamine) alusel kavandatava tegevuse mõju on hinnatud/hinnatakse vastavate planeeringute või projektide raames. Taolisi üldplaneeringusse kantud objekte on vajadusel ja võimalusel analüüsitud ulatuses, kus tekib positiivne või negatiivne koosmõju üldplaneeringuga suunatavate arengutega ja/või kus see on vajalik tervikpildi mõistmiseks.

KSH on läbi viidud kvalitatiivse hindamisena eksperdigrupi koostööna. Ekspertihinnangute andmisel kasutati töövõtetena muuhulgas olemasolevate andmete ja taustamaterjalide läbi töötamist, sisend-

väljund analüüse, ruumilisi analüüse, välitöid ning konsulteerimist osapooltega. Arvestati nii üldplaneeringu mõju keskkonnale kui ka keskkonnast enesest tulenevaid piiranguid ja võimalusi.

Keskkonnamõju strateegilisel hindamisel võeti arvesse asjakohased **valdkondlikud analüüsid ja alusuuringud, s.h:**

- Lääneranna valla korduva üleujutusega ala piiri määramine ja Virtsu riskipiirkonnas üleujutuste leevendamise põhimõtete väljatöötamine, Skepast&Puhkim OÜ, 2019;
- Matsalu rahvuspargi ja Kasari jõe lähialade kasutuse uuring, Consultare OÜ, 2020.

KSH juhtekspert andis omapoolse sisendi üldplaneeringu koostamise raames teostatud Lääneranna valla rohevõrgustiku analüüsi (üldplaneeringu lisa 3).

Üldplaneeringu alusel kavandatavate tegevuste mõjuala piirdub eeskätt Lääneranna valla halduspiiridega. Keskkonnamõju ilmnemist hinnatakse siiski lisaks üldplaneeringu alale ka ümbritseval alal.

Oluline on märkida, et **KSH täpsusaste ei saa olla suurem selle aluseks oleva strateegilise planeerimisdokumendi täpsusastmest.** Nt ei ole teada, milline konkreetne käitis rajatakse planeeritavale tootmisalale ega anda usaldusväärset hinnangut kaasnevate heitkoguste kohta.

Hindamisel on keskendutud teemadele, mis on konkreetse planeeringulahenduse puhul olulised ehk üldplaneeringule seatud ülesannetele.

Lisaks tuleb silmas pidada seda, et planeeringulahendused/arengustsenaariumid ei avalda otsest mõju senikaua, kuni need ei realiseeru. Planeering on vaid arenduste elluviimise võimalus. Eeltoodust tulenevalt on üldplaneeringu keskkonnamõju hinnangutesse sisse kirjutatud suhteliselt suur määramatus ning üldistusaste, võrreldes nt objektipõhiste keskkonnamõju hindamistega.

4 RAHVUSVAHELISTE JA EESTI KESKKONNAKAITSE EESMÄRKIDEGA ARVESTAMINE

Rahvusvahelised keskkonnakaitse eesmärgid on väljendatud erinevates rahvusvahelistes kokkulepetes ning Euroopa Liidu aktides. Keskkonnaeesmärgid on täpsustatud ning nende saavutamise strateegiad välja töötatud erinevates valdkonnaülestes või valdkondlikes strateegilistes planeerimisdokumentides. Seejuures toimib üldjuhul põhimõte, et rahvusvahelisel tasandil sõlmitud kokkuleppeid rakendatakse siseriiklikul tasandil strateegiate/tegevuskavade kaudu. **Sellest lähtuvalt ja kuna tegu on kohaliku taseme planeerimisdokumendiga, on käesolevas peatükis keskendutud ülevaatele Eesti keskkonnakaitse eesmärkidest ning üldplaneeringu vastavusest nendele.**

Eesti keskkonnakaitse eesmärgid on püstitatud kahes peamises strateegilises „katusdokumendis“ – riiklik strateegia „**Säästev Eesti 21**“ ning „**Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030**“. 2019. a algatas Keskkonnaministeerium **keskkonnavaldkonna strateegilise arengudokumendi (KEVAD)** koostamise sihiga luua valdkondade ühtne arengukava, milles määratakse keskkonnavaldkonna arengu eesmärgid ning kirjeldatakse, kuidas neid saavutada. Seisuga märts 2024 ei ole nimetatud arengudokument veel kehtestatud, mistõttu on endiselt asjakohane lähtuda keskkonnastrateegiast aastani 2030.

Lisaks on Eesti keskkonnakaitse eesmärgid täpsustatud **valdkondlikes arengukavades/strateegiates/tegevuskavades** (nt looduskaitse arengukava, kaitsekorralduskavad, veemajanduskavad, ülejutusohuga seotud riskide maandamiskavad), mida kõiki ei ole planeeringudokumendi iseloomu arvestades otstarbekas siinkohal eraldi käsitleda, kuid millele on asjakohasusel ja vajadusel viidatud KSH aruande teistes peatükkides.

„**Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030**“ (edaspidi ka *keskkonnastrateegia*) on keskkonnavaldkonna arengustrateegia, mis juhindub Eesti säästva arengu riikliku strateegia „Säästev Eesti 21“ põhimõtetest ja on alusstrateegiaks valdkondlikele arengukavadele. Keskkonnastrateegia eesmärgiks on määratleda pikaajalised arengusuunad looduskeskkonna hea seisundi hoidmiseks, lähtudes samas keskkonna valdkonna seostest majandus- ja sotsiaalvaldkonnaga.

Eesti keskkonnastrateegias püstitatud eesmärgid, mida saab Lääneranna valla üldplaneeringu kontekstis lugeda kõige olulisemaks, on välja toodud alljärgnevas tabelis (Tabel 1).

Tabel 1. Eesti keskkonnastrateegia eesmärkidega arvestamine

Keskkonnastrateegia eesmärk	Arvestamine Lääneranna valla üldplaneeringus
Keskkonnasõbralik mulla kasutamine	Kõrge mullaboniteediga maade põllumajanduslikus kasutuses hoidmiseks ning mullaviljakuse säilitamiseks ja parandamiseks on üldplaneeringus määratletud väärtuslikud põllumajandusmaad ning seatud on nende maade kasutustingimused.
Loodus- ja kultuurmaastike toimivus ja säästlik kasutamine	Üldplaneeringuga toimub maakasutuse terviklik suunamine, mille aluseks on keskkonnakaalutluse (sh KSH eksperdi seisukohtade ja ettepanekute) arvestamine. Määratletud on nii ulatuslik rohevõrgustik kui väärtuslikud maastikud ning neile on seatud kasutustingimused.
Mitmeotstarbeliste ja sidusate maastike säilitamine	

Keskkonnanstrateegia eesmärk	Arvestamine Lääneranna valla üldplaneeringus
Elustiku liikide elujõuliste populatsioonide säilimiseks vajalike elupaikade ja koosluste olemasolu tagamine.	Määratud on ulatuslik rohevõrgustik ning seatud on kasutustingimused rohevõrgustiku säilimiseks. Muuhulgas on rohevõrgustikuga seotud/sellesse arvatud kaitstavad loodusobjektid, s.h kaitsealused liigid ja elupaigad.
Toota elektrit mahus, mis rahuldab Eesti tarbimisvajadust, ning arendada mitmekesiseid, erinevatel energiaallikatel põhinevaid väikese keskkonnakoormusega jätkusuutlikke tootmistehnoloogiaid, mis võimaldavad toota elektrit ka ekspordiks	Seatud on tingimused taastuvate energiaallikate kasutusele võtmiseks (tuule- ja päikeseparkide rajamiseks). Arvestatud on Lääneranna valla tuuleparkide eriplaneeringu koostamisega.
Arendada välja efektiivne, keskkonnasõbralik ja mugav ühistranspordisüsteem, ohutu kergliiklus (muuta auto alternatiivid mugavamaks) ning sundpendelliiklust ja maanteevedusid vähendav asustus- ja tootmisstruktuur (vähendada transpordivajadust).	Asustusstruktuuris on arvestatud kompaktsete asulakeskuste säilitamisega, et luua võimalikus ulatuses eeldused ühistranspordi toimimiseks ja kodulähedasteks teenusteks/töökohtadeks. Ette on nähtud perspektiivsed kergliiklusteed (jalg- ja jalgrattateed).
Tervist säästev ja toetav väliskeskkond.	Uute konfliktalade tekkimise vältimine (elamis- ja puhkefunktsiooniga alade ja olulise keskkonnamõjuga alade paiknemise eristamine, vajadusel ja võimalusel puhveralade ette nägemine) ning tingimuste seadmine müra, õhusaaste jm häiringute vältimiseks. Eelduste loomine looduses puhkamiseks (s.h jalg- ja jalgrattateede ning matkaradade asukohtade märkimine üldplaneeringus).
Inimese tervisele ohutu ja tervise säilimist soodustav siseruum.	Üldplaneeringu ja selle KSH koostamisel on muuhulgas arvestatud radooniohuga. Kuna valla territooriumil on radoonirisk madal ja normaalne, ei osutunud täiendavate tingimuste määramine vajalikuks.

Keskkonnastrateegia eesmärk	Arvestamine Lääneranna valla üldplaneeringus
Tagada elanike turvalisus ning kaitse nende julgeolekut ohustavate riskide eest.	<p>Üldplaneering sisaldab tingimusi ja põhimõtteid, mille eesmärk on suurendada elanike turvalisust (nt suure kasutatavusega ohtlike teelõikude ja kooliteede valgustus).</p> <p>Üldplaneeringuga ei kavandata uusi ohtlikke või suurõnnetuse ohuga ettevõtteid/objekte. Olemasoleva ohtliku ettevõtte ohualasse ei ole planeeritud uusi teenuste toimumiselt olulisi või kõrgendatud tundlikkusega objekte.</p> <p>Määratletud on üleujutusohuga alad ning ette on nähtud tingimused ja meetmed, millega kaasnevaid riske vältida.</p>

Lääneranna valla üldplaneering ei ole vastuolus ühegi Eesti keskkonnastrateegias seatud eesmärgiga.

Lisaks on nii üldplaneeringu koostamisel kui selle KSH läbi viimisel läbivalt arvestatud asjakohaste keskkonnavaldkonda reguleerivate õigusaktidega, mida ei ole otstarbekas siinkohal üles loetleda.

5 PLANEERINGU SEOS MUUDE ASJAKOHADE PLANEERIMISDOKUMENTIDEGA

5.1 Planeeringu koostamisel arvestatud arengudokumendid

Lääneranna valla üldplaneeringu koostamisel arvesse võetud valla ruumilist arengut mõjutavad strateegilised arengudokumendid on loetletud üldplaneeringu seletuskirja peatükis 1.4 ning seda nimekirja ei ole siinkohal korratud. Järgnevalt on eraldi käsitletud neist KSH eksperdi hinnangul olulisemad.

5.2 Maakonnaplaneeringud

Tänane Lääneranna valla territoorium jagunes haldusreformile eelnevalt Lääne maakonna ja Pärnu maakonna vahel. Sellest tulenevalt tuli üldplaneeringu koostamisel arvestada mõlema maakonna planeeringutega, eelkõige:

- **Pärnu maakonna planeering (kehtestatud 2018),**
- **Lääne maakonnaplaneering 2030+ (kehtestatud 2018).**

Maakonnaplaneeringud võeti üldplaneeringu koostamisel arvesse kui ühed peamised üldplaneeringu lähtealused. Nimetatud maakonnaplaneeringutes esitatud suunised ja tingimused erinevad üksteise suhtes mõnevõrra. Üldplaneeringu koostamisel võeti eesmärgiks arendada kogu valla territooriumit ühtselt ja sidusalt, mistõttu ei olnud võimalik mõlema maakonnaplaneeringu suuniseid ja tingimusi n-ö üks-ühele üle võtta. **Üldplaneeringu koostamisel otsiti Lääneranna vallale sobilikku ühtlustatud lähenemist, mis ei oleks samas kummagi maakonnaplaneeringuga vastuolus.**

Lääneranna valla üldplaneeringu lahenduse koostamisel **on arvestatud maakonnaplaneeringutes toodud keskuste arendamise põhimõtetega.** Selgitused selle kohta on esitatud üldplaneeringu seletuskirja ptk 1.4. Uute tiheasustusalade planeerimist üldplaneeringuga ei kavandata. Lihula linnas, Virtsu alevikus ja teistes valla suuremates asulates suunatakse üldplaneeringuga ehitustegevust olemasoleva asustuse ja hoonestuse tihendamisele ja olemasoleva taristu kasutamiseks. Samuti on üldplaneeringus arvestatud Lääne maakonnaplaneeringusse kantud eelisarendatavate ettevõtlusaladega Lihulas ja Virtsus.

Üldplaneeringuga tehakse ettepanek **rohelise võrgustiku piiride täpsustamiseks.** Täpsustamise aluseks on üldplaneeringu koostamise ja selle KSH raames teostatud rohevõrgustiku analüüs. Koondülevaade muudatusettepanekutest on esitatud üldplaneeringu lisas 3. KSH eksperdi hinnangul ei vähenda täpsustused maakondliku rohevõrgustiku kui terviku toimimist, vaid mitmed muudatused pigem parandavad seda (täiendavate kohaliku tähtsusega elementide lisamine, koridoridele selgete piiride määramine, kitsaste koridoride laiendamine). KSH eksperdi vastav hinnang on esitatud KSH aruande ptk 9.4.2.

Samuti tehakse üldplaneeringuga ettepanek **väärtuslike maastike piiride täpsustamiseks** valla tasandil, arvestades kohalikke eripärasid ning kogukondade vajadusi. Koondülevaade muudatusettepanekutest on esitatud üldplaneeringu lisas 10.

Nii Lääne maakonnas kui Pärnu maakonnas kehtestati 2013. a **tuuleenergeetika teemaplaneeringud**, mis võeti hiljem üle vastavatesse maakonnaplaneeringutesse. Teemaplaneeringud näevad Lääneranna valda ette perspektiivsed tuuleenergeetika alad. Alade valik lähtub enam kui kümne aasta tagustest teadmistest ja põhimõtetest. Lääneranna Vallavolikogu on algatanud kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja selle KSH Lääneranna vallas elektrienergia tootmiseks rajatavatele tuuleparkidele sobivate arendusalade leidmiseks (vt ka ptk 5.5). Eriplaneeringu asukoha eelvaliku ja KSH I etapi tulemusel välja selgitatud tuuleparkide rajamiseks sobivad alad ei kattu täielikult maakonnaplaneeringutesse kantud arendusaladega. Lähtudes eriplaneeringu raames tehtud uuringutest, teeb Lääneranna valla uus üldplaneering seetõttu ettepaneku arvata Lääne maakonnaplaneeringust välja tuulikute arenduspiirkonnad L7 ja L8. Kuna tuuleparkide eriplaneeringuga on välja selgitatud tänaste teadmiste juures sobivad arenduspiirkonnad, mis pakuvad maakonnaplaneeringute aladele sisulist asendust, ei ole muudatus vastuolus maakonnaplaneeringute ja tuuleenergeetika arendamise eesmärkidega.

Lääne maakonnaplaneeringus on kajastatud **Suure väina püsiühenduse** maismaale ulatuvad alternatiivid põhimõtteliste asukohakoridoridena. Maakonnaplaneeringu suuniste kohaselt toimub püsiühenduse trasside alal üldplaneeringu kohane maakasutus koos sellel lubatud tegevustega kuni püsiühenduse täpsema asukoha määramiseni. Püsiühenduse edasiseks planeerimiseks, sh sobivaima ühendusviisi valimiseks, algatati 2020. a vastav riigi eriplaneering, mis aga otsustati 2023. a lõpetada ilma menetlust lõpule viimata. Planeeringu lõpetamise korralduses tuuakse välja, et valitsusliit ei ole seadnud eesmärgiks Suure väina püsiühenduse kavandamisega jätkamist ning ettenähtavas tulevikus ei nähta võimalust selleks eraldada eelarvelisi vahendeid. Ühendused saartega tagatakse senisel viisil. Paralleelselt on Muhu Vallavolikogu 15.11.2023 algatanud Muhu valla üldplaneeringu Suure väina püsiühenduse trassikoridoride teemaplaneeringu, mille eesmärgiks on eemaldada Muhu valla kehtivas üldplaneeringus Suure väina püsiühenduse trasside reserveering. Ühtlasi tehakse ettepanek trassikoridoride asukohtade välja arvamiseks Saare maakonnaplaneeringust. Seega võib eeldada püsiühenduse asukohaalternatiivide reserveeringute kadumist Suure Väina teisel kaldal. Eelnevalt tulenevalt ja kuna püsiühenduse realiseerumise perspektiiv ja võimalik paiknemine on muutunud ebaselgeks, ei ole Suure väina püsiühenduse alternatiivseid asukohti üldplaneeringusse üle kantud. Üldplaneeringuga tehakse ettepaneku Suure väina püsiühenduse reserveeritud trassidest loobumiseks maakonnaplaneeringus ning tuuakse välja vastavad kaalutlused/põhjendused - püsiühenduse rajamise võimalik planeerimine tulevikus on riigi eriplaneeringu ülesanne ning eriplaneeringu koostamisel viiakse läbi asukoha eelvalik, mis ei pea lähtuma maakonnaplaneeringus esitatud trassialternatiividest.

5.3 Mereala planeeringud

2022. a kehtestati üleriigilise planeeringu **Eesti mereala ja sellega piirneva rannikuala, samuti majandusvööndi teemaplaneering**. Mereala teemaplaneeringust ei tulene üldplaneeringusse üle kandmist vajavaid või seda otseselt mõjutavaid aspekte.

Üleriigilise teemaplaneeringuga paralleelselt jäi kehtima **Pärnu maakonnaga piirneva mereala maakonnaplaneering** (kehtestatud 2017). Maakondlik mereala planeering suunab endise Varbla valla territooriumil ranna-alade kasutust. Maakonnaplaneeringusse on märgitud väikesadamad ja avalikult kasutatavad rannaalad ja supluskohad, mis kajastuvad ka üldplaneeringu lahenduses. Avalikult kasutatavatele rannaaladele on üldplaneeringus määratud puhkeala juhtotstarve.

5.4 Lääneranna valla arengukava

Lääneranna valla arengukava aastateks 2018-2028 võeti vastu Lääneranna Vallavolikogu 27.09.2018 määrusega nr 31 (uus redaktsioon on kinnitatud 13.10.2022 määrusega nr 35) Lääneranna valla üldplaneeringuga viiakse ellu valla arengukavaga seatud strateegilisi eesmärgi.

Arengukava toob olulise tegevusena välja kogu valda katva üldplaneeringu koostamise ja kehtestamise, milles eelistatakse olemasolevate tiheasustusalade ja asulate hoonestatud osade tihendamist, seatakse taastuvenergia maakasutusele ja arendamisele üldised tingimused ning täpsustatakse rohevõrgustiku kasutustingimusi. Nimetatud põhimõtete ja vajadustega on üldplaneeringu koostamisel arvestatud. Lisaks panustab üldplaneering muuhulgas järgmistesse arengukavas sõnastatud eesmärkidesse ja tegevustesse (Tabel 2).

Tabel 2. Lääneranna valla arengukva eesmärkidega arvestamine

Arengukava eesmärk või tegevus	Arvestamine Lääneranna valla üldplaneeringus
Loodud on mitmekesised võimalused ettevõtluseks nii põllumajanduses, tööstuses ja tootmises kui ka puhke- ja turismimajanduses. Vald jätkab Lihula Piirimäe (Valuste tee ja Piiri tn piirkond) ja Virtsu ettevõtlus- ja tootmisalade arendamist.	Üldplaneeringuga on ette nähtud nii alad tootmistevõimeks ja väärtuslike põllumajandusmaade säilitamine kui ka väärtuslike looduslike alade säilitamine, mis toetab puhkemajandust. Üldplaneeringuga on reserveeritud ettevõtlusalade laienemist võimaldavad tootmismaad.
Vallale iseloomulikud poollooduslikud maastikud, rannaniidud ja karjamaad, alvarid, jõeluhad, puisniidud on säilinud.	Kirjeldatud alad on suuresti arvatud rohevõrgustiku, väärtuslike rohealade, väärtuslike põllumajandusmaade ja ehituskeeluvööndit laiendavate ülejutusvalade koosseisu.
Olemasolevate viljakate põllumaade ja nende otstarbe säilitamine väljakujunenud looduskeskkonna struktuuris.	Üldplaneering kaitseb viljakaid põllumaid läbi väärtuslike põllumajandusmaade määramise ja neile kasutustingimuste seadmise.
Keskkonda oluliselt mõjutavate tegevuste planeerimisel, nagu kaevandamine, ehitustegevus või infrastruktuuride rajamine, peab arvestama elupaikade ja nende vahelise sidususe säilitamise vajadust.	Üldplaneeringuga on määratletud sidus rohevõrgustik.
Oluliselt on paranenud juurdepääs merele, sadamatele ja lauritele ning avalike veekogude ja jõgede kallastadadele.	Üldplaneering teeb kallasraja avalike juurdepääsude ettepanekud nii mererannikul (juurdepääsud jaotuvad üle valla kogu rannajoone) kui olulisemate vooluveekogude ääres.
Rajatakse vähese hoolduskulukusega välisporditingimusi (väljõusaalid, pallimängude platsid, terviserajad jne).	Üldplaneeringuga reserveeritakse asulakeskustes puhkealasid, mis loob eeldused selle tegevuse rakendamiseks.

Arengukava eesmärk või tegevus	Arvestamine Lääneranna valla üldplaneeringus
Rajada kergliiklustee Risti-Virtsu mnt äärde (Virtsu-Kõmsi-Tuudi-Lihula-Kirbla, Lihula-Penijõe, Kõmsi-Massu) ja Koonga-Kalli tee äärde.	Üldplaneering näeb ette perspektiivsed kergliiklusteed.
Hoida rannikuvööndis ehitamisel „nulli” 3 meetril.	3 meetri põhimõte on rakendatud läbi üleujutusohuga alade määratlemise ja neile ehitustingimuste seadmise.

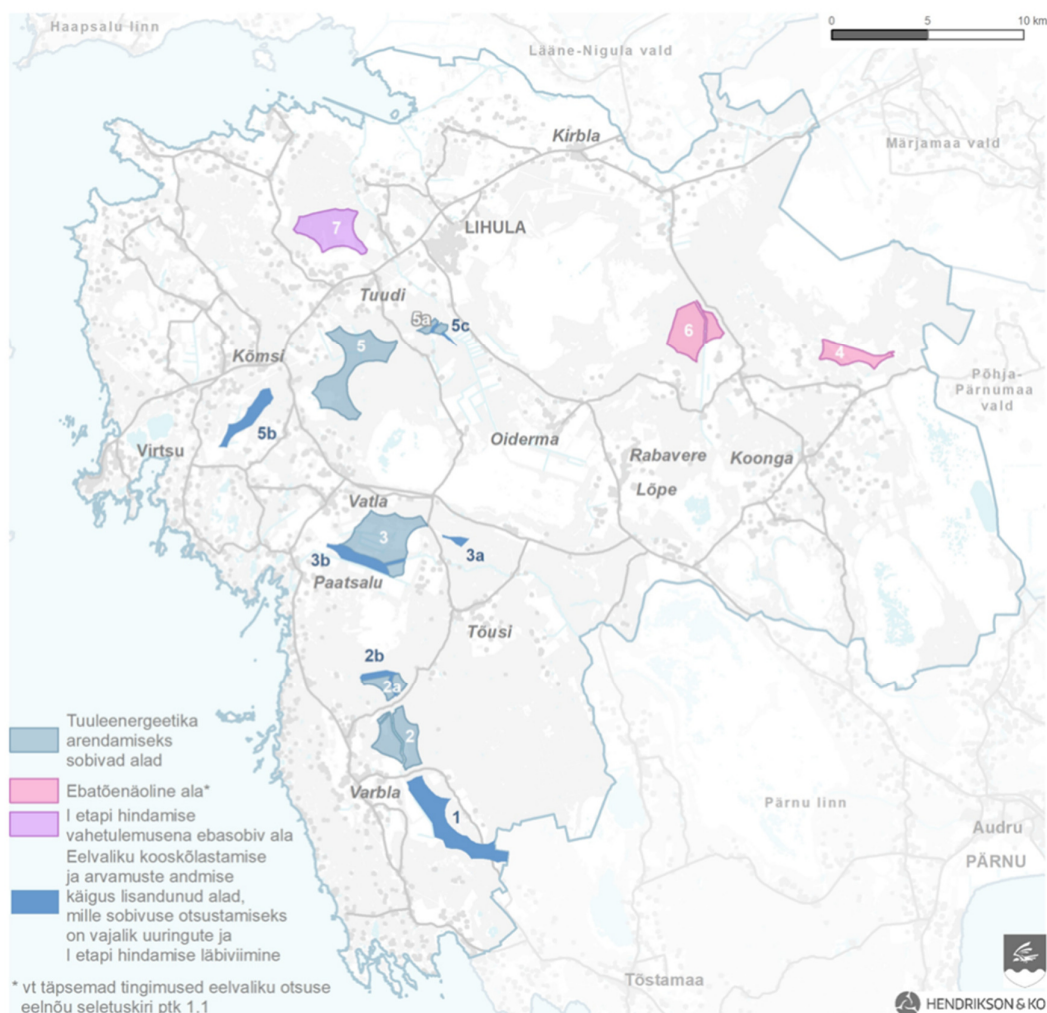
5.5 Tuuleparkide eriplaneering

Lääneranna Vallavolikogu algatas 14.05.2020 otsusega nr 197 Lääneranna vallas kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koos keskkonnamõju strateegilise hindamisega elektrienergia tootmiseks tuuleparkidele sobivate arendusalade leidmiseks. Lääneranna valla üldplaneeringut ja tuuleparkide eriplaneeringut koostatakse paralleelselt, kuid teineteisest sõltumatult. Samas on üldplaneeringu koostamisel tuuleparkide eriplaneeringuga arvestatud ning näeb ette, et tuuleparkide püstitamine Lääneranna valda toimub vastavalt eriplaneeringule.

Eriplaneeringuga kehtestatud tuuleparkide arendamiseks sobivad alad kantakse üldplaneeringusse. Vastavalt planeerimisseadusele kaotab kohaliku omavalitsuse eriplaneering kehtivuse juhul, kui planeeringut ei ole asutud ellu viima viie aasta möödumisel selle kehtestamisest arvates.

Käesoleva KSH aruande versiooni koostamise ajaks on teostatud tuuleparkide eriplaneeringu esimene etapp, mille eesmärgiks on leida eelvaliku tulemusel Lääneranna vallas sobivad kohad elektrituulikute parkide püstitamiseks. Eriplaneeringu asukoha eelvaliku ja keskkonnamõju strateegilise hindamise I etapi aruanne on vastu võetud sobivaks hinnatud eelvaliku alade 2 ja 2a, alade 3 ja 3b, ala 5 ja 5a osas (Joonis 1).

Eriplaneeringu teises osas määratakse kindlaks tuuleparkide detailne lahendus, sealhulgas tuulikute arv, täpne asukoht, kõrgus, leevendusmeetmed ning vajalik taristu, sealhulgas juurdepääsuteed ja elektri ülekandeliinid koos liitumiskohtadega. Eriplaneeringu detailsele lahendusele viiakse, sarnaselt eelvaliku etapile, läbi keskkonnamõju strateegiline hindamine. Seisuga märts 2025 on vastav menetlusetapp läbitud alale 2 ning Lääneranna Vallavolikogu kehtestas 27.02.2025. a otsusega nr 219 „Lääneranna valla tuuleparkide eriplaneeringu kehtestamine ala 2 osas” osaliselt tuuleparkide eriplaneeringu eelvaliku alal 2. Teiste alade detailsed lahendused on koostamisel.

Joonis 1. Tuuleenergeetika arendamiseks sobivad alad. Väljavõtte eriplaneeringu I etapi aruandest¹

Tuuleparkide eelvalikualad on kooskõlas üldplaneeringuga määratud asustuse struktuuri ja maakasutuse juhottstarvetega. Küll aga paiknevad eelvalikualad osaliselt (2, 3, 3b, 5, 5a) või terviklikult (2a) rohevõrgustikus. Kõik vastavad rohevõrgustiku elemendid on üldplaneeringu koostamisel hinnatud rohevõrgustiku terviklikkuse ja sidususe seisukohast oluliseks ning eelvaliku alasid ei ole seetõttu rohevõrgustikust välja arvatud. Tuuleparkide eriplaneeringu asukoha eelvaliku ja KSH I etapi aruandes² on analüüsitud tuuleparkide võimalikku mõju rohevõrgustiku elementidele ning tehtud vastavad leevendusmeetmete ettepanekud. **Vastavalt aruandes tehtud ettepanekule on üldplaneeringu rohevõrgustikku lisatud täiendav rohekoridor Karuse ja Linnuse külade vahel, kuid paralleelselt on säilitatud ka n-ö algne koridor, kuhu ulatub osaliselt eelvalikuala 5. Algne koridor peab toimivana säilima vähemalt kuni lõpliku tuuleparkide lahenduse välja töötamiseni. Lõplikud lahendused leitakse eriplaneeringu teises etapis.**

¹ Hendrikson & Ko OÜ, 2023. Lääneranna tuuleparkide eriplaneeringu asukoha eelvalik ja keskkonnamõju strateegilise hindamise I etapi aruanne

² Hendrikson & Ko OÜ, 2023. Lääneranna tuuleparkide eriplaneeringu asukoha eelvalik ja keskkonnamõju strateegilise hindamise I etapi aruanne

Eriplaneeringu KSH soovib kaaluda koostatavas valla üldplaneeringus energiamahuka ettevõtluse arendamisvõimaluse kavandamist tuuleparkide lähedusse (arvestades 6 km võrgutasuta otseliini rajamise võimalusega). Sellesse kaugusesse tuuleparkide eelvalikualast (ala 5a) jäävad nt Lihula linna reserveeritud tootmisalad. Samuti jääb sellesse raadiusesse eelvalikualadest olemasolevaid tootmishooneid hajaasustuses.

Lisaks teeb eriplaneeringu KSH ettepanekud järgmiste tingimuste seadmiseks üldplaneeringus:

- *Kohatunnetuse säilitamiseks kaaluda koostatavasse üldplaneeringusse tingimuse lisamist, et kultuurimälestiste vahetus läheduses tuleb säilitada kõrghaljastus ja/või metsad tuuleparkide suunas, nt Varbla ja Karuse kiriku ümbrustes.*
- *Soovitav on säilitada kõrghaljastus kõikides külateskustes, mis paiknevad tuuleparkidest ca 3 km raadiuses.*
- *Soovitav on säilitada mets kaitsehaljastusena asulate vahetus ümbruses, tuuleparkide poolsetes külgedes (nt Varbla, Helmküla, Ännikse, Tuudi, Nõmme, Allika).*

Vastavad tingimused on kantud üldplaneeringu lahendusse.

6 PLANEERINGUALA LÜHIKIRJELDUS

Lääneranna vald on moodustatud 2017. a endiste Hanila valla, Koonga valla, Lihula valla ja Varbla valla ühinemise tulemusel (Joonis 2). Vald asub Pärnu maakonna lääneosas. Maismaal piirneb vald Lääne-Nigula, Märjamaa ja Põhja-Pärnumaa valdade ning Pärnu linnaga. Valla lääne ja loodepiiri moodustab ca 215 km pikkune liigestatud mererand.

Valda iseloomustab ulatuslik territoorium, suur looduslähedaste alade osakaal ning väike elanike arv. Valla pindala on 1361 km². Valla moodustavad Lihula linn, Virtsu alevik ja 150 küla.

Erinevate keskkonnanäelementide (maastik, pinna- ja põhjavesi, taimestik ja loomastik jne) lühikirjeldus on esitatud ptk 9 alapeatükkides.

Joonis 2. Lääneranna vald

7 ALTERNATIIVSETE ARENGUSTENAARIUMITE VALIK

Seoses keskkonnamõju strateegilise hindamise eripäraga arvestatakse alternatiivide leidmisel üldplaneeringu kui ruumilise planeerimisdokumendiga. Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusest tulenevalt on võimalik üldplaneeringu kui kindla maa-alaga seotud planeerimisdokumendi hindamisel valida alternatiive vaid käsitletava territooriumi piires.

Üldplaneeringu koostamisel ei töötatud välja erinevaid alternatiivseid arengustenaariumeid. Lääneranna vald on kahaneva asustusega piirkond, mille arengutes ei ole prognoositavas tulevikus ette näha suuri muutusi ega realistlikke hoobasid, mis võiksid arenguid väga oluliselt muuta. Üldplaneeringu lahenduse koostamisel on arvestatud valla reaalse olukorra ja demograafilise prognoosiga (rahvastiku vananemise ja vähenemisega).

Vaikimisi alternatiivideks on piirkonna arengus järgnevad:

- Esiteks olukord, kus koostatavat **üldplaneeringut ei kehtestata ning jätkuvad olemasolevad arengusuunad**, mis lähtuvad olemasolevatest kehtivatest üldplaneeringutest ning nende alusel koostatud või neid muutvatest detailplaneeringutest. Kokkuvõtlik ülevaade tõenäolistest arengutest juhul, kui uut üldplaneeringut ei kehtestata ja ellu ei viida, on esitatud KSH aruande peatükis 8.
- Teiseks põhimõtteliseks alternatiiviks on koostatava **üldplaneeringuga kavandatavad ajakohastatud arengusuunad**. Koostatava üldplaneeringu lahendusest sõltub valla ruumilise arengu iseloom ja ulatus järgnevatel aastatel või aastakümnetel. Üldplaneeringu järgsete arengusuundade keskkonnamõjud on esitatud KSH aruande peatükis 9.

Üldplaneeringu koostamise käigus on analüüsitud/analüüsitakse ka konkreetse asukoha põhiseid või objektipõhiseid erinevaid võimalikke lahendusi. Erinevad lahendused kujunesid ja töötati läbi üldplaneeringu töörühmas või osapoolte (s.h avalikkuse) kaasamise käigus. Kuna tegu ei ole laiemate põhimõtteliste arengustenaariumitega, ei kajastata vastavaid olukordi käesolevas peatükis.

8 TÕENÄOLISED ARENGUD, KUI ÜLDPLANEERINGUT ELLU EI VIIDA

Üldplaneeringu mitte ellu viimisel jätkuvad eeldatavalt olemasolevad arengusuunad, mis lähtuvad muuhulgas olemasolevatest kehtestatud üldplaneeringutest ja detailplaneeringutest. Lääneranna valla haldusterritooriumil kehtivad ühinenud nelja valla üldplaneeringud ja osaüldplaneeringud:

- Koonga valla üldplaneering (Koonga Vallavolikogu 29.06.2016 määrus nr 2),
- Hanila valla üldplaneering (Hanila Vallavolikogu 17.12.2003 määrus nr 32),
- Lihula valla üldplaneering (Lihula Vallavolikogu 25.09.2003 määrus nr 22),
- Varbla valla üldplaneering (Varbla Vallavolikogu 11.11.1999 määrus nr 1),
- Matsiranna puhkeala osaüldplaneering (Varbla Vallavolikogu 29.04.2004 otsus nr 26).

Üldplaneeringud on koostatud erinevatel ajahetkedel ning erineva lähenemisega ega taga seetõttu tänasel päeval valla ühtset ruumilist arengut. Kehtivad üldplaneeringud ei arvesta muutunud haldusterritoriaalsete piiridega ehk ei toeta ühinenud Lääneranna valla sidusat arengut. Samuti ei arvesta üldplaneeringud hiljem kehtestatud maakonnaplaneeringutega (Pärnu maakonnaplaneering 2030+ ja Lääne maakonnaplaneering 2030+), millest tulenevalt on võimalikud kõrvalekalded regionaalsetest üldistest arengueesmärkidest. Seega võib öelda, et need üldplaneeringud on tänaseks päevaks suures osas ammendunud ning kaotanud ajakohasuse. Kõige ajakohasemaks neist on 2016. a kehtestatud Koonga valla üldplaneering.

Valla eri osades tuleb lähtuda mõnevõrra erinevatest ehitus- ja maakasutustingimustest, mis ei tugine seejuures alati tingimata kantide eristuvatele vajadustele, vaid teatud ulatuses ka lihtsalt varasematele teadmistele tuginevatele, eraldiseisvalt välja töötatud praktikatele. Vajalik võib olla vananenud üldplaneeringute muutmine läbi detailplaneeringute ehk maakasutuse suunamine toimuks tõenäoliselt üha enam läbi üksikotsuste.

Selline eraldiseisvatest üldplaneeringutest ja üksikotsustest lähtuv areng on eeldatavalt nõrgemalt tasakaalustatud kui uue üldplaneeringu koostamisega ja rakendamisega suunatav areng. Uue üldplaneeringu koostamiseta on elu- ja looduskeskkonna kvaliteedi säilimine nõrgemalt tagatud.

9 ÜLDPLANEERINGU KESKKONNAMÕJU

ELLUVIIMISEGA

KAASNEV

9.1 Inimese tervis, sotsiaalsed vajadused ja vara

9.1.1 Mõjutatav keskkond

9.1.1.1 Rahvastik

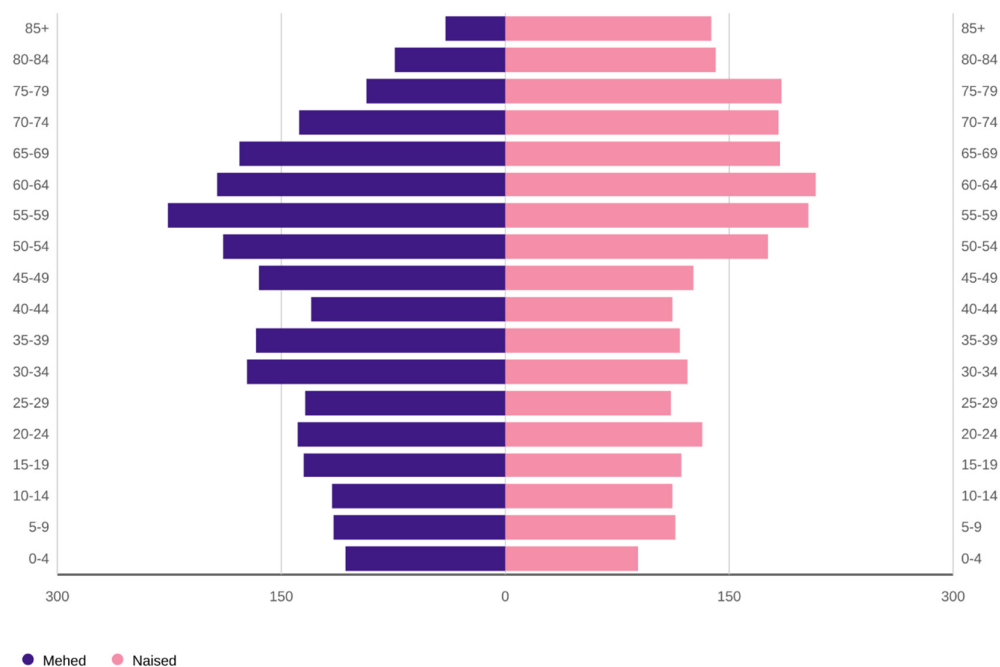
Lääneranna valla asustus on ebaühtlane ja hõre. Valda iseloomustab nii suhteliselt suur kaugus riigi suurematest keskustest kui ka valla osade suhteliselt suur kaugus vallakeskusest ja eraldatus üksteisest. Valla asulad paiknevad rühmiti hajali ulatuslike soo-, raba- ja metsaalade vahel.

Statistikaameti andmete kohaselt oli Lääneranna rahvaarv 1. jaanuari 2023. a seisuga 5 092 elanikku³. Rahvastiku keskmiseks tiheduseks on 3,7 in/km². Valla suuremateks asulateks on Lihula linn ja Virtsu alevik. Ülejäänud territooriumi moodustavad 150 küla. Lihula linnas elab ca 24% rahvastikust (1 221 elanikku).

Vall rahvastiku vanuselist ja soolist koosseisu 2022. a iseloomustab alljärgnev joonis (Joonis 3), millest ilmneb vanemaealise rahvastiku suhteliselt suur osakaal.

Rahvastiku soo ja vanuskoosseis | Lääneranna vald, 2023

Allikas: statistikaamet

Vaata interaktiivset graafikut juhtimislaud.stat.ee

Joonis 3. Lääneranna valla rahvastikupüramiid

³ <https://juhtimislaud.stat.ee/et/piirkondlik-statistika/>

Pärnumaa rahvastikuproгноosi põhistsenaariumi⁴ kohaselt jätkub Pärnu maakonna rahvastiku arvu vähenemine ning aastaks 2040 väheneb elanikkond kuni 8,6% (rändeta). Vähenemine toimub eelkõige laste ja tööealiste elanike arvelt. See tähendab, et Lääneranna valla arengute planeerimisel tuleb arvestada rahvastiku vähenemise ja vananemisega, mis toob kaasa maksutulu vähenemise ning teenusvajaduse suurenemise. Muuhulgas on üldplaneeringus tähelepanu vajavateks eesmärkideks olemasolevate olulisemate teenuskeskuste säilitamine, valla elanike arvu hoidmine ning vananeva rahvastikuga arvestav avalik ruum.

9.1.1.2 Teenused ja ettevõtlus

Lääneranna valla paiknemisest (kaugel riigi suurematest keskustest), väikest elanike arvust ning hõredast asustusest tulenevalt on teenused vallas piiratud kättesaadavusega. Valla teenused (tervishoiuasutused, kauplused jms) on koondunud peamiselt Lihula linna, osad esmavajalikud teenused on kätte saadavad ka valla teeninduskeskustes (endistes vallakeskustes). Nii asukohast tulenevate regionaalsete eripärade kui negatiivsete rahvastikuproгноoside valguses tuleb arvestada, et Lihula linna suutlikkus teenuste ja töökohtade säilitamisel kahaneb.

Vallas algatati 2023. a valla haridusasutuste ümberkorraldamine (Lääneranna Vallavolikogu 24. märts 2023 otsus nr 95). Alates valdade ühinemisest on Lääneranna valla hallata olnud 10 haridusasutust seitsmes erinevas asustusüksuses üle valla territooriumi: üks gümnaasium (Lihula Gümnaasium), neli lasteaiaga koos tegutsevat põhikooli (Koonga Kool, Lõpe Kool, Virtsu Kool, Varbla Kool), üks lasteaiaga koos tegutsev 6-klassiline kool (Kõmsi Lasteaed-Algkool), üks 6-klassiline kool (Metsküla Algkool), üks lasteaed (Lihula Lasteaed) ja kaks huvihariduskooli (Lihula Muusika- ja Kunstikool ning Lääneranna Spordikool asukohaga Lihula linnas). Ümberkorralduste tulemusena jääb Lääneranna valla haldusterritooriumil tegutsema kaks munitsipaalharidusasutust. Põhiharidus koondatakse Lääneranna Gümnaasiumi juhtimise alla eraldi tegutsemiskohtadega Lihulas, Virtsus, Kõmsil, Varblas ja Koongas ning alusharidus Lääneranna Lasteaia juhtimise alla eraldi tegutsemiskohtadega Lihulas, Virtsus, Kõmsil, Varblas, Koongas ja Lõpel. Lisaks tegutsevad vallas kaks erahuvikooli (Lääneranna Muusikakool ja Massu Ratsaspordikool). Asutamisel on Metsküla eraalgkool. Noorsootööga tegeleb Lääneranna Noortekeskus, mille alla kuulub viis noortetuba või maja (Lihula, Lõpe, Kõmsi, Varbla, Koonga).

Tervishoiuasutustest tegutsevad perearstipraksised Lihulas, Koongas ja Varblas. Sotsiaalteenuseid pakub SA Lääneranna Hoolekanne Koongas ja Varblas ning eraettevõtte OÜ Lihula Südamekodud Lihulas.

Kultuuriteenuseid pakuvad vallas nii raamatukogud (Lääneranna Raamatukogu Lihula keskraamatukogu ja kuue haruraamatukoguga), Lihula Kultuurimaja ja teised rahvamajad, seltsimajad ja klubid kui ka Lihula muuseum.

Lääneranna valla ettevõtete arv tegevusalade lõikes on esitatud alljärgnevas tabelis (Tabel 3). Enim ettevõtteid tegutseb põllu- ja metsamajanduse ning kalapüügi sektoris. Suurem osa vallas tegutsevatest ettevõtetest on vähem kui 10 töötajaga mikroettevõtted. Suurettevõtteid (250 ja enama töötajaga) vallas ei ole ning keskmise suurusega ettevõtteid on vallas kaks - K.MET AS (80 töötajat) ja Lihula Tarbijate Ühistu (75 töötajat).

Üheks arenevaks valdkonnaks on Lääneranna vallas turismiteenused.

⁴ Statistikaamet, RV088: Rahvastikuproгноos 2020-2080.

Tabel 3. Lääneranna valla ettevõtted tegevusalade lõikes seisuga 31.03.2023⁵

Tegevusala	Ettevõtete arv
Ehitus	43
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	72
Töötlev tööstus	21
Hulgi- ja jaekaubandus, mootorsõidukite remont	32
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	20
Veondus ja laondus	18
Haldus- ja abitegevused	14
Info ja side	12
Kinnisvaraalane tegevus	6
Tervishoid ja sotsiaaltoetused	6
Majutus ja toitlustus	20
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	7
Haridus	2
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	3
Muud teenindavad tegevused	9
Kokku	285

Ettevõtluse arendamiseks on loodud Lihula ettevõtlusala, mis asub Lihula linna Piiri ja Valuste tänavate ääres. Alal juba tegutsevad erineva suunitlusega tootmis- ja tööstusettevõtted, kuid on ka vaba ruumi uute ettevõtete rajamiseks.

Vallas toimub tööalane pendelränne vallast välja. Lääneranna valla demograafiline töötururinde indeks (0,55)⁶ näitab, et vallas on lähiaastatel tööturule sisenejate arv väiksem kui tööturult väljuvate elanike arv ning see seab piirangud ettevõtluse laiendamisele.

9.1.1.3 Tehniline taristu

Valda läbib üks põhimaantee - Risti-Virtsu-Kuivastu-Kuressaare tee (tee nr 10) - ja üks tugimaantee – Pärnu-Lihula tee (tee nr 60). Suur osa valla teedevõrgustikust on katteta teed.

Lääneranna valda jääb 12 sadamaregistrisse⁷ kantud sadamat. Neist olulisim on Virtsu sadam, mille kaudu toimub parvlaevavahetus Muhu saare ja Saaremaaaga.

Ühisveevärgi ja kanalisatsiooniga on varustatud Lihula linna, Virtsu aleviku ning Tuudi, Kirbla, Kõmsi, Vatra, Koonga, Lõpe, Oidrema, Tõusi ja Varbla küla kompaktse asustusega osad⁸. Lääneranna valla ainuke kaugküttepiirkond asub Lihula linnas Ristiku ja Jaama tänava ning Tallinna mnt piirkonnas⁹.

Vallas asub üks jäätmejaam (Lihula jäätmejaam), lisaks on Koonga külas jäätmete kogumispunkt.

Lääneranna vallas on üks ohtlik ettevõtte: Olerex AS Lihula Alaküla tee tankla. Käitise ohuala raadius on 436 m.

⁵ Maksu- ja Tolliamet, 2024. Ettevõtluse statistika, 2023. a

⁶ <https://juhtimislaad.stat.ee/et/piirkondlik-statistika-3/laaneranna-vald-58>

⁷ Transpordiamet, 2024. Sadamaregister. <https://www.sadamaregister.ee/sadamad> (vaadatud 01.03.2024)

⁸ <https://www.laanerannavald.ee/veemajandus> (vaadatud 01.03.2024)

⁹ <https://www.laanerannavald.ee/kaugkutte-piirkonnad> (vaadatud 01.03.2024)

9.1.2 Planeeringulahenduse eeldatavad mõjud

9.1.2.1 Asustusstruktuur, ettevõtlus ja teenuste kättesaadavus

Ruumiline planeerimine kahaneva elanikkonnaga piirkondades eeldab lähenemist, mis keskendub kohalike väärtuste (teadvustatud identiteet, ajalooline hoonestus, loodusväärtused) ja traditsioonide säilitamisele ning tegevuste ruumilisele koondamisele. Arvestades Lääneranna valla iseloomu ja rahvastikuproгноose, on ka Lääneranna valla üldplaneeringu lahendus vastavalt suunatud väljakujunenud asustusstruktuuri hoidmisele ja olemasolevate keskuste säilitamisele.

Üldplaneering sõnastab üldiste ehitustingimustena, et arendamine toimub eelkõige olemasoleva asustusstruktuuri tihendamise ja laiendamise kaudu. Uute elamualade planeerimisel tuleb lähtuda sellest, et tagatud oleks hea juurdepääs, sotsiaalne taristu ja tehnovõrkudega varustatus ning vältida tiheasustuse kandumist muus mõttes väärtuslikele aladele. **Nimetatud üldpõhimõtted on kooskõlas jätkusuutliku arengu põhimõtetega.**

Elamu-, tootmis-, äri- või segahoonestuse juhtotstarve seni hoonestamata aladel on üldplaneeringuga määratud eelkõige olemasolevatesse suurematesse keskustesse (Lihula ja Virtsu). Külade kompaksetes keskustes on üldplaneering suunatud olemasoleva maakasutuse säilimisele. Väljaspool olemasolevaid keskuseid on ette nähtud elamuehitus traditsioonilise hajaasustuse põhimõtete järgi.

Planeeritud elamualade ulatust on, võrreldes eelnevate üldplaneeringutega, vallas vähendatud, mis on kahaneva rahvastiku tingimustes asjakohane ja vajalik.

Ehitusõigusega aladel on püütud leida optimaalseid ehitustingimusi, mis ühelt poolt välistaksid kohalikkude keskkonda sobimatud arengud, kuid teisalt ei takistaks uute elanike või ettevõtjate lisandumist. Kohalikule omavalitsusele luuakse siiski mitmeid võimalusi täiendavate uuringute/eksperimentide nõudmiseks ning vastavate nõudmiste seadmiseks planeerimise järgmistes etappides, eesmärgiga arvestada planeerimisel ja projekteerimisel keskkonnakaalutlustega.

Üldplaneering **loob põhimõttelised ruumilised eeldused kohalike keskuste** toimimiseks ja tugevdamiseks, nähes sinna elamumaade kõrval ette üldkasutatavaid alasid, ärimaid ja segahoonestusega alasid ning tihendades sealset asustust seni kasutusest välja jäänud aladel.

Pikemas perspektiivis peab arvestama, et kohalike teenuste vajadustes toimub tõenäoliselt teatav nihe vananeva elanikkonna jaoks vajalike teenuste suunas (tervishoiuteenused, kogukonnakeskused jms), kuid vajadus teenuste järgi, vaatamata kahanevale elanikkonnale, püsib või sellest nihkest tulenevalt isegi suureneb. Üldplaneeringu lahendus jätab üldkasutatavatel ja segahoonestusega aladel teatava vabaduse ala täpsema otstarbe määramisel, mis eeldatavalt võimaldab kohaneda muutuvate tegelike vajadustega.

Üldplaneering loob läbi segahoonestusega ning äri- ja tootmise alade planeerimise põhimõttelised **ruumilised eeldused ka ettevõtluse arenguks**. Tootmiseks on eelistatud eelkõige olemasolevate tootmisalade kasutusele võtt. Uued tootmisalad on planeeritud Lihula linna ja Virtsu aleviku n-ö äärealadele, mis on seotavad olemasolevate infrastruktuuridega ja paiknevad logistiliselt olulistel asukohtades. Samuti loob see võimalused elu- ja töökohtade sidumiseks.

Tootmis- ja ärimaade reserveerimine loob põhimõttelised võimalused ettevõtluse arendamiseks. Selliste alade määramine iseenesest siiski majandust ei elavda (valda ettevõtlust ei too) ning see sõltub pigem edasistest poliitikatest, majanduse arengust ja piirkonna regionaalsest tugevusest. Sarnaselt

sõltub asulakeskuste tegelik toimima jäämine kohalike keskustena edasistest laiematest sotsiaal-majanduslikest arengutest.

Keskuste võrgustiku säilitamine loob muuhulgas paremad võimalused ühistranspordi korraldamiseks (vastupidiselt hajusalt paiknevate uute arendusalade tekkimisele).

9.1.2.2 Elanike heaolu, tervis ja vara

Elanike heaolusse panustavad eelmises alapeatükis käsitletud aspektid – kohalike keskuste säilitamisele ja tugevdamisele suunatud planeerimine ja ettevõtluse arendamise võimaldamine, mis ühtlasi **panustab kodulähedaste teenuste ja töökohtade pakkumisse**.

Elanike heaolu ja tervise seisukohast on oluline ka **tervisliku elukeskkonna säilitamine**. Üldplaneeringu mõju välisõhu kvaliteedile ja müratasemele on käsitletud ptk 9.3.2 ning pinna- ja põhjaveele ptk 9.2.2. Nimetud aspektidest ei ole ette näha olulist ebasoodsat mõju elanike heaolule või tervisele.

Väärtusliku elukeskkonna säilitamist toetab ka ulatusliku rohelise võrgustiku ja puhkealade määramine ning väärtuslike maastike kaitse.

Väärtustatud alade kaitse seab **maa-alade kasutamisele piiranguid**, mida võib arvestada kaudse ebasoodsa mõjuna elanike varale. Üldplaneeringuga seotud tingimused ei ole mahus, mis otseselt takistaksid maade kasutamist neile seni määratud otstarbe kohaselt. Nii on nt rohevõrgustikus ja väärtuslikel põllumajandusmaadel võimalik jätkata maaüksuste kasutamist maatulundusmaadena. Ehituspiirangutesse on enamasti sisse jäetud ka teatud tingimustega seotud kaalutusõigused, et vajadusel ning põhjendatud juhtudel võtta arvesse võimalikke eristuvaid olukordi, mida ei ole võimalik üldplaneeringus ammendavalt ette näha ja kirjeldada.

Teisalt loob nt väärtuslike põllumajandusmaade kaitse ruumilised eeldused põllumajandussektori pikaajaliseks jätkusuutlikkuseks läbi tootmiseks vajaliku maaressurssi säilitamise.

Kohalikel omavalitsustel lasub ülesanne tagada läbi planeeringute avalikkusele võimalus juurdepääsuks avalikult kasutatavate veekogude kallasrajale. Sellest tulenevalt on üldplaneeringusse kantud orienteeruvad **ligipääsude asukohad kallasradadele**. Juurdepääsuvõimalusi on võimalik täpsustada järgmisel planeerimise tasemel. Ligipääs kallasrajale ei pea olema tagatud igalt kaldaäärsest kinnisasjalt, vaid mõistlike vahemaade tagant. Samas ei ole Eestis kokku lepitud määratlust, milline on mõistlik juurdepääsude tihedus. Lääneranna üldplaneeringu eelnõu (seisuga detsember 2024) näeb ette ligi 100 juurdepääsu asukohta nii mererannikul kui olulisemate vooluveekogude ääres. Juurdepääsud on reeglina seotud olemasolevate teede ja võimalusel ka juba väljakujunenud radadega. Väljakujunenud radade puudumisel on asukohad võimalusel määratud kinnistute vahelistele piiridele, et võimalikult vähe häirida maaomanikke, välditud on õuealade läbimist jms alasid. ÜP sätestab, et kallasrajale juurdepääsud on mõeldud üldjuhul jalgsi liikujatele. Valdavalt eeldavad ligipääsukohad maksimaalselt mõnesaja meetri ehk hinnanguliselt viie minuti pikkust jalutuskäiku teelt kallasrajale, mida võib lugeda mugavalt kasutatavaks kauguseks. Ligipääsud mererannikule jaotuvad rannajoonele kogu valla ulatuses ning KSH eksperdi hinnangul võib nende tihedust lugeda piisavaks.

Üldplaneeringuga **ei ole planeeritud ohtlikke ega suurõnnetuse ohuga objekte**. Uue ohtliku või suurõnnetuse ohuga kaitse planeerimisel tootmisaladele tuleb lähtuda kemikaalseaduses ja selle rakendusaktides sätestatud nõuetest.

Olemasoleva ohtliku ettevõtte (tankla Lihula linnas) ohuala on informatiivsena kantud üldplaneeringu kaardile. Ohtlikes ettevõtetes on õnnetuse ärahoidmiseks ning piiramiseks võetud tarvitusele erinevad

abinõud, sh riskianalüüsi ja hädaolukorra lahendamise plaani koostamine. Siiski ei saa neis täielikult välistada õnnetuse toimumise võimalust. Tankla ohualasse jääb olemasolevas olukorras elamuala (ohualasse ulatub umbes 10 elamut) ning seda maakasutust ei muudeta. Üldplaneering võimaldab paari täiendava üksikelamu lisandumist ohualasse, mis olemasoleva olukorraga võrreldes riske oluliselt ei tõsta. Tanklaga vahetult piirnev hoonestamata maa on määratud ärimaaks ja kaitsehaljastuseks.

Üldplaneeringuga on ette nähtud kergliiklusteede rajamine olulisemates lõikudes asulakeskuste sees ja nende vahel (nt Kirbla-Lihula-Kõmsi-Virtsu lõik ja Oidrema-Lõpe lõik). Üldplaneeringuga planeeritud kergliiklusteede rajamine suuremates asulates vähendaks eeldatavalt jalakäijate ja jalgratturite õnnetusse sattumise ohtu. Samuti parandab see inimeste liikumisvõimalusi. Arvestades Lääneranna valla väikest elanike tihedust ja asulate hajali paiknemist, ei ole kogu valda katva kergliiklusteede võrgu rajamine otstarbekas - teede reaalne kasutus oleks tõenäoliselt väga madal ega õigustaks nende rajamiseks ja hooldamiseks kuluvaid ressursse.

Üldplaneering näeb ette, et tiheasustusalade avalike asutuste, kaubandus- ja teenindusettevõtete, tööstusparkide, tootmisalade ning suurema töötajate arvuga ettevõtete ja büroohoonete juurde tuleb planeeringutega tagada võimalused ligipääsuks kergliiklusvahenditega ning kavandada jalgrattaparklad.

Järgmisel planeerimise tasemel ehk eelkõige projekteerimistingimuste väljastamisel tuleks lisaks arvestada ka põhimõttega, et avalike asutuste ning kaubandus- ja teenindusettevõtete juures tuleb tagada mugavad juurdepääsuvõimalused piiratud liikumisvõimalustega inimestele (see ei tähenda üksnes nt kaldteid sissepääsude juures, vaid ka juurdepääsuteede ja parklate mugavat läbitavust). Antud põhimõte on oluline, arvestades vananevat rahvastikku.

Üldplaneeringu koostamisel on arvestatud ka looduslikest tingimustest tulenevaid riske elanike tervisele ja varale, eelkõige üleujutusohuga seotud riske, mida on lähemalt käsitletud ptk 9.2.2.3.

9.1.2.3 Järeldused

Eelneva kokkuvõttes ei tuvastanud KSH ekspert võimalikke olulisi ebasoodsaid mõjusid inimese tervisele, sotsiaalsetele vajadustele või varale üldplaneeringu ellu viimisest.

Üldplaneeringu lahendus võtab arvesse rahvastiku arengusuundumusi ja sellest tulenevat tegevuste koondamise vajadust. Üldplaneeringu lahendusest ei ole ette näha olulisi muutusi asustusstruktuuris.

9.2 Pinna- ja põhjavesi

9.2.1 Mõjutatav keskkond

9.2.1.1 Pinnavesi

Lääneranna vald paikneb Lääne-Eesti vesikonnas. Valda läbivad suurimad vooluveekogud on Kasari (134,4 km) ja Paadrema (34,7 km) jõgi.

Suurem osa Lääneranna valla territooriumile jäävatest vooluveekogumitest on hinnatud heasse seisundiklassi¹⁰. Erandiks on Kasari jõgi (Kasari 3 veekogum) ja Vigala jõgi (Vigala 3 veekogum), mille koondseisund on 2022. a seisuga määratud halvaks ning Tuudi jõgi (Tuudi 2 veekogum), Hõbesalu kraav ja Kolga jõgi, mille koondseisund on kesine.

Kasari ja Vigala veekogumite puhul tuleneb halb seisund veekogumite halvast keemilisest seisundist - elustikus tuvastatud elavhõbeda ja kaadmiumisisaldusest. Selle probleemi põhjustena on seisundihinnangus välja toodud kaugkanne ning sadenemine atmosfäärist. Kesises seisundis veekogumite puhul on kesine veekogumite ökoloogiline seisund. Selle põhjustena on nimetatud veekogudel toimunud süvendamist või kraavitamist (Tuudi jõgi, Kolga jõgi), puudulikku veevoolu (Tuudi jõgi, Hõbesalu kraav) ning põllumajanduslikku hajureostust (Hõbesalu kraav). Looduslike survetegurina on nimetatud koprapaise. Kõigi kolme veekogu puhul on välja toodud ka seirekoha ebasobivus hinnangute andmiseks.

Asulate reoveepuhastite väljalaskudega on vallas seotud 12 vooluveekogu.

Lõhe, jõforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse¹¹ kantud veekogudest jääb Lääneranna valla territooriumile Kolga jõgi ja Paadrema jõgi. Nimistusse kantud veekogudel on keelatud uute paisude rajamine ja olemasolevate paisude rekonstrueerimine ulatuses, mis tõstab veetaset, ning veekogu loodusliku sängi ja hüdroloogilise režiimi muutmine.

Keskkonnaregistri andmete kohaselt on Lääneranna vallas 38 looduslikku järve, sinna hulka kuuluvad ka soo- ja rabalaukad ning rannikulõukad. Neist suurima veepeegli pindalaga on Lavassaare järv (194,5 ha), Mõisalaht (72 ha) ja Kasse laht (69 ha). 2023. a andmete põhjal on Mõisalaht ja Lavassaare järv hinnatud halba seisundisse. Veekogud on mõjutatud eutrofeerumisest. Lavassaare järve puhul on halva seisundi põhjustena välja toodud rabajärveks muutumise protsess, veetaseme kõikumine ja liigne toitainekoormus. Järve mõjutab muuhulgas turbatööstus. Kasse lahe seisund on kesine. Kesise seisundi põhjused on tuvastamata.

Halvas seisundis on ka Lääneranna vallaga piirnevad rannikuveekogumid, mis on mõjutatud toitainekoormusest ja eutrofeerumisest ning mille keemiline seisund on halb kalades leiduva Hg tõttu.

¹⁰ Keskkonnaagentuur, 2024. Eesti pinnaveekogumite seisundi 2023. aasta ajakohastatud vahehindang

¹¹ Keskkonnaministri määrus 15.06.2004 nr 73 „Lõhe, jõforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistu“ (RTL 2004, 87, 1362)

Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava¹² meetmeprogrammis ette nähtud meetmed Lääneranna valda jäävatel veekogumitel on seotud eelkõige põllumajandustegevuse keskkonnanõuetele vastavuse tagamisega ja veekeskkonda säästvate maaparandushoiutöödega.

9.2.1.2 Põhjavesi

Lääneranna vallas levivad Siluri-Ordoviitsiumi Matsalu põhjaveekogum (S-O), Ordoviitsiumi-Kambriumi põhjaveekogum Lääne-Eesti vesikonnas (O-Cm) ja Siluri-Ordoviitsiumi Pärnu põhjaveekogum (S-O).

Siluri-Ordoviitsiumi Matsalu põhjaveekogum on heas koguselises seisundis, kuid halvas keemilises seisundis¹³. Põhjaveekogumi seirekaevudes on tuvastatud piirväärtusest kõrgemat keemilise hapnikutarbe sisaldust ning selle kasvutrendi. Kõrge keemilise hapnikutarbe sisalduse näitade ning tõusutrendide põhjused vajavad veel selgitamist¹⁴. Heas seisundis, kuid ohustatuks on hinnatud Ordoviitsiumi-Kambriumi põhjaveekogum Lääne-Eesti vesikonnas ja Siluri-Ordoviitsiumi Pärnu põhjaveekogum. Mõlema puhul on ohustatuse põhjuseks kogumi keemiline seisund kloriidide sisalduse tõttu.

Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava¹⁵ meetmeprogrammis ette nähtud meetmed Lääneranna valda jäävatel veekogumitel on seotud täiendavate uuringutega ja jääkreostuse likvideerimisega.

Ühisveevarustuse tarbeks võetakse põhjavett Lääneranna vallas 11 asulas (Lihula linnas, Virtsu alevikus, Kirbla, Tuudi, Kõmsi, Vatla, Koonga, Lõpe, Oidrema, Irta, Varbla ja Tõusi külas). Ühisveevarustuse puurkaevud avavad peamiselt Siluri-Ordoviitsiumi, kuid osaliselt ka Siluri põhjaveekompleksi.

Maapinnalähedane põhjavesi on Lääneranna valla põhja- ja keskosas reostuse eest kaitsmata kuni keskmiselt kaitstud, valla lõunaosas esinevad suhteliselt kaitstud põhjaveega alad¹⁶.

Vallas esineb Eesti Looduse Infosüsteemi andmetel allikaid.

9.2.1.3 Üleujutusohht

Virtsu alevik on riiklikul tasemel määratud oluline üleujutusohuga seotud riskipiirkond. Üleujutusega seotud oluliseks riskipiirkonnaks on määratud tiheasustusalad, kus üleujutustega võivad kaasneda olulised kahjulikud tagajärjed inimese tervisele, varale, keskkonnale, majandustegevusele ja/või kultuuripärandile¹⁷. Virtsu alevikus põhjustab üleujutusi rannikumeri. Üleujutuste prognoosi kohaselt võib kord 100 a jooksul (ehk 1% tõenäosusega) võib alevikus esineda üleujutus, mille korral tõuseb veetase 2,06 m ja mis ulatub üleujutus eluhoonete ja tänavateni.

Üleujutusohht esineb lisaks Virtsu alevikule kogu mererannikul, üleujutuste ulatus on mõnevõrra väiksem Virtsust põhja pool (1% tõenäosusstsenaariumi korral on prognoositav veetaseme kõrgus

¹² Keskkonnaministeerium, 2022. Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2022-2027

¹³ Keskkonnaministeerium, 2022. Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2022-2027

¹⁴ Eesti Geoloogiateenistus, 2020. Eesti põhjaveekogumite seisund perioodil 2014-2019

¹⁵ Keskkonnaministeerium, 2022. Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2022-2027

¹⁶ Eesti Geoloogiakeskus, 2001. Eesti põhjavee kaitstuse kaart

¹⁷ Keskkonnaministeerium, 2022. Lääne-Eesti üleujutusriskide maandamiskava 2022-2027

1,85-1,91 m) ja suurem Virtsust lõuna pool (1% tõenäosusstsenaariumi korral on prognoositav veetaseme kõrgus 1,9-2,1 m)¹⁸.

Samuti on üleujutused seotud jõgede suurveega. Kasari jõgi Teenuse jõe suubumiskohast suudmeni on arvatud suurte üleujutusosaladega siseveekogude nimistusse¹⁹. Kasari jõe suudmeala koos Matsalu lahe kalda mere- ja mageveeliste üleujutuste hübriidalaga on üks suuremaid jõgedega seotud üleujutusalasid Eestis²⁰.

9.2.2 Planeeringulahenduse eeldatavad mõjud

9.2.2.1 Maakasutuse suunamine

Lääneranna vald on hõreda asustusega ja, võrreldes suuremate linnade tagamaaga, tugeva ehitussurveta piirkond. Samas vajab tähelepanu see, et olemasolev ehitushuvi on suuresti suunatud mitte asulakeskustesse, vaid pigem mere äärde kui väärtustatud miljöoga alale, mis on atraktiivne nt suvekodude rajamiseks. Rannikualade olemasolev hoonestus paikneb osaliselt tänasel päeval kehtivas ehituskeeluvööndis. Üldplaneeringuga tuleb tagada tasakaalustatud areng, kus ehitushuvi ei kahjustaks ranna kaitse-eesmärke ja looduskeskkonda. Sellesse panustab muuhulgas **ehituskeeluvööndi arvestamise aluste täpsustamine**.

Üldplaneering määratleb korduva üleujutusala piiri mererannal ja kõrgveepiiri suurte üleujutusosaladega siseveekogul (Kasari jõel), millest alates arvestatakse ehituskeeluvööndi, veekaitsevööndi ning ranna või kalda piiranguvööndi ulatust (s.t ehituskeeluvööndi laius lisandub korduvate üleujutustega ala laiusele). Üleujutatava ala piiride määratlemiseks on koostatud vastavad alusuuringud:

- Lääneranna valla korduva üleujutusega ala piiri määramine ja Virtsu riskipiirkonnas üleujutuste leevendamise põhimõtete väljatöötamine (Skepast&Puhkim OÜ, 2019)
- Matsalu rahvuspargi ja Kasari jõe lähialade kasutuse uuring (Consultare OÜ, 2020).

Piirid on kantud üldplaneeringu joonisele, andmaks maaomanikele selge suunise ning vältimaks tulevikus ehituskeeluvööndi erinevat tõlgendamist.

Uusi elu- või tootmisalasid üldplaneeringuga veekogudega piirnevalt üldjuhul reserveeritud ei ole. Veekogudega (nii rannikumere kui siseveekogudega) piirnevate alade hoonestust lubavate juhtotstarvete puhul on valdavalt tegu juba olemasoleva maakasutusega või selle mitmekesistamisega.

Lääneranna valla rannikul ning lisaks Tuudi jõe ääres on üldplaneeringusse kantud **sadama maa-alad**. Kuigi kõik üldplaneeringus määratud sadama-alad ei ole sadamatena kantud sadamaregistrisse, on sadama maa-ala juhtotstarve määratud olemasolevatele kas kasutusel olevatele või varem kasutusel olnud ja seega potentsiaalselt uuesti kasutusele võetavatele veesõidukite sildumiseks kohandatud aladele. Uusi asukohti üldplaneeringu eelnõus sadama maa-alaks määratud ei ole. Suures osas on tegu paatide sildumiseks ja hoidmiseks mõeldud lihtsate väikesadamatega/sadamakohtadega. Sadama maa-alade edasise arendamisega võivad kaasneda mõjud veekogudele ja rannale või kaldale – läbi rannajoone muutmise, veekogu süvendamise, rannale uute ehitiste rajamise vms. Üldplaneeringuga

¹⁸ Maa-ameti geoportaali üleujutusohuga alade kaardirakendus.

¹⁹ Keskkonnaministri määrus 28.05.2004 nr 58 „Suurte üleujutusosaladega siseveekogude nimistu ja nendel siseveekogudel kõrgveepiiri määramise kord“

²⁰ Piirimäe, K., jt, 2021. Suurte üleujutustega siseveekogude nimistu ja kõrgveepiirid

selliseid konkreetseid objekte ja tegevusi ei kavandata, samuti ei ole üldplaneeringuga konkreetsetele sadamatele ette nähtud arengueesmäärke vms. Seega ei ole võimalik ka vastavate mõjude määratlemine ja kirjeldamine üldplaneeringu KSH raames. **Juhul, kui üldplaneeringuga määratletud sadama maa-aladel planeeritakse tulevikus olulist arendustegevust ja/või sadamaid rekonstrueeritakse või laiendatakse, tuleb sadama keskkonnamõjusid hinnata vastaval detailplaneeringu või tegevusloa tasandil.** (Selle protsessi näitena on üldplaneeringu ja käesoleva KSH koostamise ajal läbi viimisel Virtsu sadama sadamakai ja kaldarambi rekonstrueerimise, väikelaevasadama laiendamise ja sadama akvatooriumi hooldussüvendustööde keskkonnamõju hindamine). Vastavalt KeHJS-le ja selle rakendusaktile, tuleb sadama või sadamarajatise rajamisel või laiendamisel alati anda vähemalt KMH/KSH eelhindang.

Mereäärsed alad on suures ulatuses arvatud ka rohevõrgustikku, kus hoonestuse rajamisel tuleb edaspidi lähtuda rohevõrgustiku eesmärkidest ning see on võimalik vaid rohevõrgustiku sidususe tagamisel (vt ka ptk 9.4.2.2). Antud lahendusel on kaudne toetav mõju rannalade kaitsele.

Samuti on rohevõrgustikku arvatud valdav osa Lääneranna valla sooladest (s.h suuremad Kõima raba, Lihula raba, Lasma raba, Tuhu soo, Kaseraba, Avaste soo jt), millel on lisaks muudele ökosüsteemiteenustele vee regulatsiooni ja puhastuse funktsioonid.

Üldplaneeringuga ei kavandata ulatuslikku uute elamu- või tootmisalade rajamist, mistõttu **ei ole ette näha ka olulist põhjaveevõtu ja reovee tekke suurenemist piirkonnas üldplaneeringu ellu viimisest.** Tegevuste reaalsed mahud ei ole ette teada, mistõttu ei ole võimalik täpsemalt hinnata vastavaid veevõtu ja reovee tekke koguseid. Arvestades, et uued elamud üldjuhul ühepereelamud, võib siiski eeldada, et lisanduvad tarbijad ei vähenda piirkonna põhjaveevaru olulisel määral.

Üldplaneeringuga reserveeritavad uued arendusalad on olemasolevates suuremates keskustes (eelkõige Lihula ja Virtsu). Antud lähenemine loob ühtlasi eeldused nende alade liitmiseks olemasolevate ühisveevarustuse ja/või -kanalisatsioonisüsteemidega, et tagada nõuetele vastav joogiveevarustus ning individuaalsetest lahendustest paremini kontrollitav reoveekäitlus.

9.2.2.2 Ranna ja kalda ehituskeeluvööndi vähendamine

Üldplaneeringus on välja toodud enne Lääneranna valla üldplaneeringu kehtestamist kehtinud ja Lääneranna valla üldplaneeringu kehtestamise järgselt edasi kehtivad ranna ehituskeeluvööndi vähendamised. Kuna tegu ei ole üldplaneeringu alusel määratud eranditega, siis selliseid vähendamisi siinkohal lähemalt ei käsitleta.

Samas on vallas kehtestatud ka detailplaneeringuid, milles ehituskeeluvööndi määramise lähtealusena on varem kasutatud veepiiri, mitte regulaarselt üleujutatava ala piiri. Võttes lähtealuseks korduva üleujutusala või kõrgvee piiri, jäävad kavandatud hoonestusalad või detailplaneeringu alusel juba valmis ehitatud hooned ehituskeeluvööndisse. Nende osas tehakse üldplaneeringuga ettepanekud ehituskeeluvööndi (edaspidi ka EKV) vähendamiseks. Sisuliselt on tegu läbi varasemate detailplaneeringute juba tehtud otsustega. Ettepanekute ülevaade on esitatud üldplaneeringu seletuskirjas ning üldplaneeringu lisa 9. Alljärgnevalt on EKV vähendamise ettepanekuid käsitletud keskkonnamõjude seisukohast.

Tabel 4. Ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanekute analüüs

Asukoht	ÜP kirjeldus	Analüüs
Hõbesalu küla	Villika kinnistu detailplaneering. Ehitusõiguse määramine 4 elamu ehitamiseks. Planeering osaliselt ellu viidud, krundid mõõdistatud, Rahumaa katastriüksusel väljastatud ehitusluba 09.10.2006.	EKV vähendamise ettepanek puudutab üksikelumuid, mida on asutud rajama vastavuses kehtestatud detailplaneeringuga. Ala keskkonnatingimused ei ole, võrreldes otsuse (DP kehtestamise) aegse olukorraga eeldatavalt oluliselt muutunud. Hoonestusala jääb väljapoole määratletud korduva ülejutusala piiri. Planeeritavatest elamutest mere poole on juba varem hoonestus rajatud ning Hõbesalu külas laiema tervikuna on olemasolev väljakujunenud hoonestus väga rannajoone lähedal (hooned jäävad kohati paarikümne meetrini veepiirist) ja ranna-ala seega suuresti ümber kujundatud. EKV vähendamisest seotuna Villika kinnistu DP-ga ei ole antud asukohas ette näha olulist (täiendavat) mõju.
Mereäärse küla	Keskküla kinnistu detailplaneering. Kinnistu jagamine kruntideks, ehitusõiguse määramine elamute ehitamiseks. Planeeringut on asutud ellu viima, katastriüksused moodustatud. Hoonestusalad asuvad üle 100 m kaugusel korduva ülejutusala ala piirist metsamaa kõlvikul. Ranna ehituskeeluvööndi vähendamine hoonestusalade ja juurdepääsute osas.	EKV vähendamise ettepanek puudutab kehtestatud detailplaneeringu alusel kavandatud üksikelumuid (planeeringut on asutud ellu viima). Hoonestusalad jäävad väljapoole määratletud korduva ülejutusala piiri, ca 150 m kaugusele veepiirist. Ala keskkonnatingimused ei ole, võrreldes otsuse (DP kehtestamise) aegse olukorraga eeldatavalt oluliselt muutunud. Mereäärse külas on olemasolev väljakujunenud hoonestus väga rannajoone lähedal (hooned jäävad kohati paarikümne meetrini veepiirist) ja planeeritud hooned paikneksid olemasolevate hoonete vahel. Kahest täiendavast eraldatud kruntidena maastikku paigutatud üksikelumust antud asukohas ei ole ette näha olulist mõju.
Haapsi küla	Ranniku kinnistu detailplaneering. Maa jagamine elamukruntideks. Ehituskeeluvööndi ulatuseks arvestatud 100 m veepiirist. Planeering on osaliselt ellu viidud, katastriüksused moodustatud, ehitatud hooneid. Hoonestusalad on kavandatud seljandikule u 2,5 m kõrgusele merepinnast. Vähendada ranna ehituskeeluvööndit hoonestusalade ja juurdepääsute ulatuses	EKV vähendamise ettepanek puudutab kehtestatud detailplaneeringut üksikelumute rajamiseks. Detailplaneeringuga on planeeritud 26 ehituskrunti keskmise suurusega 670 m ² . Hoonestus on kavandatud väljapoole korduva ülejutusala piiri, alale juba rajatud hoonestus jääb ca 100-130 m kaugusele veepiirist. Haapsi külas on rannik ka olemasolevas olukorras suures osas juba hoonestatud ning hoonestusjoon on keskmiselt ca 100 m kaugusel merest. Detailplaneeringu elluviimise peamine probleem seisneb aga tihedas hoonestuses, väga väikestes kruntides ja suures kruntide arvus. Kompaktse hoonestusega hõlmatakse ca 380 m pikkune rannalõik. Sellisest hoonestuslaadist võib eeldada, et ka õuealadega piirnevale rannikualale tekib oluline koormus, mis võib kahjustada sealseid looduskoosluseid. Kuigi kaasnev mõju on lokaalne ei ole EKV vähendamine sellisel kujul (ehk arenduse täiemahuline ellu viimine) kooskõlas ranna-alade kaitse põhimõtetega. Samas on detailplaneeringut juba asutud realselt ellu viima ja olemasolevad hooned on rajatud just merepoolsesse külge.

Üldplaneeringuga tehtavad ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanekud on varem langetatud otsuste üle kandmised üldplaneeringusse. Villika ja Keskküla detailplaneeringute puhul ei näe KSH ekspert ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanekutest olulist ebasoodsat keskkonnamõju. Haapsi

küla Ranniku detailplaneeringu ala puhul, kus ehituskeeluvööndisse on kavandatud tihedalt hoonestatud ala 26 krundiga, ei saa ebasoodsat keskkonnamõju looduslikele rannikukooslustele aga välistada. Tegemist on lahendusega, mille sarnaseid tuleks tulevikus hajaasustuses vältida, seda eriti sarnastel, ilma toetava infrastruktuurita ja seni looduslikuna säilinud aladel. Paraku on kettiva detailplaneeringu ellu viimist juba alustatud (s.t hoonestus on rajatud) just merepoolsest küljest, mistõttu on KSH eksperdil keeruline esitada konkreetset ettepanekut, kuidas vähendada arenduse mõju läbi üldplaneeringu ja EKV vähendamise/mittevähendamise kaalutusprotsessi.

Lisaks on üldplaneeringuga lubatud ehituskeeluvööndi vähendamine:

- Vanamõisa jõe kaldal Nupu katastriüksusel (katastritunnus 33403:001:0021) ja munitsipaalomandis oleval Veltsa mõisa katastriüksusel (katastritunnus 33401:001:0451).
- Koonga järve kalda ehituskeeluvööndi vähendamine munitsipaalomandis oleval Sootsa katastriüksusel (katastritunnus 33401:001:0424).

Üldplaneeringu seletuskirja kohaselt määratletakse kalda ehituskeeluvööndi vähendamise ulatus nendes asukohtades vastava detailplaneeringuga.

Mõlemas asukohas on nimetatud katastriüksuste maakasutuse juhtotstarbeks määratud puhkeala hoonete ehitamise õigusega, s.t tegu on aladega, mis säilitatakse loodusliku või pool-looduslikuna, ning kuhu on lubatud rajada vaid puhkeala teenindavaid rajatise (nt viidad, pingid, prügikastid).

Vanamõisa jõe kallas kõnealuses asukohas on osaks (kaitsealusest) Veltsa mõisa pargist. Koonga järv on avalikus kasutuses tehisjärv. Tulenevalt määratud maakasutuse juhtotstarbest saaks EKV vähendamisel veekogude kallastele rajada üksnes rajatise, mis võimaldavad veekogu ja selle kaldaid kasutavaid puhkajaid paremini suunata. Puhkeala arendamisega võib paratamatult kaasneda ka ala suurem kasutus. Mõlemas asukohas saab puhketegevuse soodustamist ja suunamist lugeda aga otstarbekaks.

Mõlemad EKV vähendamise ettepanekud sisalduvad kehtestatud Koonga valla üldplaneeringus ja nende keskkonnamõju on seega juba analüüsitud vastava KSH raames.

Ehituskeeluvööndi vähendamised või nende mittelubamised sõltuvad vastavatest Keskkonnaameti kaalutusotsustest.

9.2.2.3 Üleujutusohut ja sademeveekäitlus

Üleujutusohuga alade määratlemisel üldplaneeringus ja üleujutusohuga aladele maakasutustingimuste määratlemisel on arvestatud enamuse KSH eksperdi poolsete ettepanekutega.

Üldplaneeringu lahendus pöörab tähelepanu üleujutusega seotud riskide maandamisele. Määratletud on nii korduva üleujutuse ala piir mererannal, kõrgveepiir suurte üleujutusladega siseveekogul kui ka valla üleujutusohuga alad. Arvesse on võetud olemasolevad asjakohased alusuuringud nii kohalikul kui riigi tasemel. Samuti on üleujutusohuga seotud piirangute seadmisel arvestatud maakonnaplaneeringutes kajastatud. Sealhulgas on hoonete ehituskõrguse määramisel arvestatud Pärnu maakonnaplaneeringus seatud 3 meetriga, mis kajastab 2005. a niinimetatud jaanuaritormi aegset olukorda.

Kus võimalik ja otstarbekas, on üleujutusohuga ala läbi sobiva juhtotstarbe määramise jäetud ehitustegevusest välja. Nii on nt Virtsu aleviku riskipiirkonnas maantee ja mere vaheline seni hoonestamata maariba määratud puhkealaks hoonete ehitamise õigusega.

Ülejutusohuga aladel, kus ehitus on lubatud, on määratud vastavad ehitus- ja kasutustingimused. Tingimuste seadmisel on läbiv eesmärk olnud, et juhul, kui piirkond üle ujutatakse, oleks siiski tagatud elanike turvalisus (juurdepääsuteede läbitavus, tehnovõrkude toimimine) ja kaasnevad varalised kahjud võimalikult väikesed. Samuti panustavad tingimused looduskeskkonnale avalduva kahju vältimiseks (n-ö üleujutuskindlad reoveekäitlussüsteemid jm).

Üldplaneeringu lahenduse koostamise protsessis esitas KSH ekspert omapoolsed ettepanekud tingimuste seadmiseks üleujutusohuga aladele. Vastavad tingimused on terviklikult üle võetud ÜP seletuskirja pkt 3.19 „Üleujutusohuga ala maakasutus- ja ehitustingimused“ ning neid ei ole seetõttu siin korratud.

Üldplaneering suunab valla sademeveekäitlust, seades tingimused sademeveelahendustele. Tingimuste seadmisel on lähtutud säästlike sademeveesüsteemide eelistamisest. Sademevesi tuleb võimalusel immutada ja hajutada, säilitada tuleb olemasolevad sademeveekraavid ning vältida tuleb sademevee torustike rajamist. Uute parklate rajamisel tuleb võimalusel kasutada vette laskvaid katendeid ning rajada haljastust. Ühiskondlike hoonete puhul on seatud üldpõhimõtteks, et ehitiste ja parklate ei oleks kokku suuremad kui krundi haljastatav osa, mis loob eeldused sademevee immutamiseks krundil. Nimetatud lahendusi on võimalik kasutada olukordades, kus sademevesi ei ole reostunud.

Üldplaneeringus seatud tingimused on kooskõlas säästliku arengu ja kliimamuutustega kohanemise põhimõtetega. Looduslähedased meetmed toetavad ökoloogilisi protsesse nagu näiteks põhjavee toitumine. Samuti need aitavad paremini vastu võtta sademete tippkoormust, mis on eriti oluline kliimamuutustega kohanemise kontekstis. Eesti kliimamuutuste stsenaariumite kohaselt²¹ võib Eestis oodata sademete hulga suurenemist ja tormide sagenemist. Samuti prognoositakse merepinna tõusu.

Kuna sademeveekäitluse tingimused on sõnastatud suunavalt mitte kohustuslikuna, sõltub nende põhimõtete reaalne rakendumine ja (positiivne) mõju detailplaneeringute koostamise ja projekteerimise etapis esitavatest konkreetsetematest nõuetest.

Täiendavalt vajavad järgmisel planeerimise tasemel (detailplaneeringud, projekteerimistingimused) tähelepanu liigniisked alad, mis ei ole seotud eelpool nimetatud üleujutusohuga aladele (kõrge põhjaveetasemega alad, kuivendussüsteemidega alad jm). Näitena saab välja tuua tootmisalaks reserveeritud maa Lihula linna loodeosas, mis on liigniiskel alal (niisked metsa- ja niidukooslused) ning mida osaliselt läbib olemasolev kraavitus. Ala hoonestamisel tuleb ette näha asjakohased meetmed üleujutuste vältimiseks hoonestataval alal ja selle juurdepääsudel ning vältida ebasoodsat mõju piirnevate alade veerežiimile.

Üldplaneering arvestab liigveest ja üleujutustest tulenevate riskidega ning on ette näinud meetmed nende riskide maandamiseks ja olulise keskkonnamõju vältimiseks.

9.2.2.4 Järeldused

KSH ekspert ei tuvastanud võimalikke olulisi ebasoodsaid mõjusid põhja- või pinnaveele üldplaneeringu lahenduse ellu viimisest.

²¹ Keskkonnaagentuur, 2014. Eesti tuleviku kliimastenaariumid aastani 2100

9.3 Välisõhu kvaliteet, sh müratase

9.3.1 Mõjutatav keskkond

Lääneranna valla välisõhu saastetaseme kohta puudub informatsioon ning alal puuduvad ka õhuseirejaamad. Arvestades ala üldist iseloomu (hajus asustus ja suur looduslähedaste alade osakaal), võib välisõhu üldise seisundi hinnata heaks. Välisõhu seisundit mõjutavad eelkõige tootmisettevõtted, karjäärid, hoonete kütmine ja transport teedel. Keskkonnaregistri²² andmetel on Lääneranna vallas 21 paikset õhusaasteallikat (tanklad, põllumajandus, katlamajad, karjäärid jm). Keskkonnaameti keskkonnaotsuste infosüsteemi (KOTKAS)²³ kohaselt on Lääneranna vallas 11 õhusaaste heiteallikat, millele on väljastatud kehtiv keskkonnaluba.

Ülevaade müratasemest kogu valla territooriumil puudub, kuid valla üldise mürataseme saab samuti lugeda madalaks. Valla olulisemateks keskkonnamüra allikateks saab lugeda maanteid, tuuleparke, tootmisettevõtteid, karjääre.

Välisõhus leviva müra kaardid on koostatud endise Varbla valla haldusterritooriumi kohta, kus olulisemateks müraallikateks on tuulepargid (Tamba ja Mäli tuulepargid) ja maanteed²⁴. Mürakaartide alusel elamute õuealadel müratasemele seatud piirväärtust ei ületata. Tuuleparkide ja maantee koosmõjus tekivad kõrgeimad keskmised müratasemed vahetult maanteega piirnevate elamute juures. Kuigi kõrgeimad kaardistatud müratasemed tekivad maanteedega piirnevalt, on mitmete elamualade puhul esmatähtsateks (ehk enim müratasest mõjutavaks) müraallikaks tuulepargid. Arvestades tuuleparkide müra suhtelist häirivust, saab eeldada, et vähemalt osad piirkonna elanikud tunnevad end tuuleparkide müra häirituna.

Valda läbivaks suurimaks maanteeks on põhimaantee nr 10 Risti–Virtsu–Kuivastu–Kuressaare, mille aasta keskmine ööpäevane liiklussagedus Lääneranna valda läbivas lõigis on 2023. a seisuga 2751-3076 autot²⁵. Kuna aastane liiklussagedus antud lõigul jääb alla kolme miljoni sõiduki, ei ole Transpordiametil kohustust koostada maanteele strateegilist mürakaarti ja sellega seotud müra vähendamise tegevuskava.

9.3.2 Planeeringulahenduse eeldatavad mõjud

Üldplaneeringuga **ei ole planeeritud selliseid uusi objekte ja alasid, mis võiksid kaasa tuua olulise mürataseme tõusu või välisõhu saasteainete heite.**

Vältimaks tootmisfunktsiooni ning elamis- ja puhkefunktsiooniga alade lähestikku paiknemisest tekkivaid konflikte, on üldplaneeringus eristatud äri- ja toomismaade tüübid. Üldplaneeringus on muuhulgas eristatud „tootmise ala“ ja „olulise keskkonnamõjuga tootmise ala“. Eristuse peamine eesmärk on vältida tugevat häiringut tekitava tootmise lisandumist tiheasustusaladele ja külakeskustesse. Näiteks ei ole mõistlik planeerida asulakeskustes paiknevate vanade farmihoonete uuesti kasutusele võttu veise- või seafarmina, vaid hoonetele tuleks leida väiksema keskkonnahäiringuga uus funktsioon. Samas ei ole otstarbekas mistahes tootmistegevuse

²² Keskkonnaagentuur. Keskkonnaregister, seisuga 25.05.2023

²³ Keskkonnaagentuur. Keskkonnaotsuste infosüsteem KOTKAS, seisuga 25.05.2023

²⁴ Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ, 2019. Lääneranna valla välisõhu mürakaart endise Varbla valla haldusterritooriumi osas

²⁵ Transpordiamet, 2024. Teeregister. <https://teeregister.mnt.ee/reet/>

keskusasulatest välja viimine (ehk alale uue juhtotstarbe määramine), kuna sel juhul ei ole tagatud töökohtade ja elukohtade vaheline sünergia.

Asustusest eemal paiknevatel tootmisaladele täiendavat piirangut ei ole määratud ning neil aladel saab tegevust planeerida vastavalt kehtivatele õigusaktidele, s.h keskkonnaalastele piirangutele ja tingimustele. Olulise keskkonnamõjuga tootmise ala juhtotstarve on külakeskustes või nendega piirnevalt määratud vaid asukohtades, kus juba tänasel päeval toimub keskkonnalooga tegevus ja sellega on eeldatavalt harjutud.

Kuna olemasolevad tuulepargid on hinnatud häiringuid tekitavateks müraallikateks, tuleks vältida uute müratundlike hoonete ja alade rajamist tuuleparkide vahetusse mõjupiirkonda. Selle suunamiseks on üldplaneeringus määratud olemasolevate tuuleparkide ümber kujad, mille ulatuses on vallavalitsusel õigus mürauuringu nõudmiseks ning ühtlasi ka kaalutlusõigus arendustegevusest keeldumiseks.

Olemasolevate tuuleparkide mürauuringute²⁶ põhjal saab hinnata, et aasta keskmine müratase jääb elamualade müra sihtväärtuse (suurim lubatud müratase uute üldplaneeringutega aladel) piiresse orienteeruvalt 400 m kaugusel tuuleparkidest. **Ühtlasi on see orienteeruv ulatus, kus uute müratundlike objektide rajamist tuleks olemasolevate tuuleparkide puhul vältida.**

Halbade olude korral võib aga mürahäiring esineda ka kaugemal, orienteeruvalt kuni 700 m kaugusel. Sellest tulenevalt on üldplaneeringus kujaks määratud 700 m. Virtsu aleviku tuuleparkide ümber on müratase madalam ning seal saab arvestada mõnevõrra väiksemat kuja, mis peaks KSH eksperdi hinnangul olema vähemalt 500 m. Uute rajatavate tuuleparkide puhul saab tulevikus puhverala määramisel arvesse võtta nende keskkonnamõju (strateegilise) hindamise raames saadud tulemused.

Oluliste uute arenduste kavandamisel (uued tootmisettevõtted või olemasolevate laiendused) tuleb teostada vastavale konkreetsele objektile keskkonnamõju eelhindamine ning vajadusel sellest tulenev täiemahuline hindamine, et vältida seatud piirnormide ületamist ja leida sobivad leevendavad meetmed.

9.3.3 Müranormide rakendamine

Vastavalt atmosfääriõhu kaitse seadusele tuleb planeeringute koostamisel tagada, et planeeringu elluviimisel ei ületataks piirkonna jaoks kehtestatud müra normtasest. Müra normtasemete arvsuurused on kehtestatud Keskkonnaministri määrusega²⁷ ning need sõltuvad ala mürakategooriast, mis määratakse vastavalt üldplaneeringu juhtotstarbele.

Atmosfääriõhu kaitse seaduses toodud maa-alade jaotus mürakategooriatesse erineb mõnevõrra Lääneranna valla üldplaneeringus kasutatud juhtotstarvete nimekirjast. **Seetõttu tegi KSH ekspert ettepaneku lähtuda müranormidele vastavuse kaalumisel alljärgnevast vastavustabelist (Tabel 5).** Tabeli koostamisel on silmas peetud ala eeldatavat iseloomu ja mürahäiringute vältimise vajalikkuse astet vastaval alal.

Tabel 5. Soovituslik maakasutuse juhtotstarvete vastavus mürakategooriatele

²⁶ Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ, 2019. Lääneranna valla välisõhu mürakaart endise Varbla valla haldusterritooriumi osas

²⁷ Keskkonnaministri määrus 16.12.2016 nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ (RT I, 27.05.2020, 2)

ÜP maakasutuse juhtotstarve	Mürakategooria
Elamuala tiheasustusala ja kompaktse iseloomuga külakeskuses (E1)	II kategooria – elamu maa-alad
Elamuala-korterelamute ala (E2)	
Segahoonestusega ala (S)	
Äri-, kaubandus- ja teenindusettevõtte ala (Ä)	III kategooria – keskuse maa-alad
Mäetööstuse ala (T1)	
Tootmise ala (T2)	V kategooria – tootmise maa-alad
Olulise keskkonnamõjuga tootmise ala (T3)	
Jäätmekäitluse ja tehnoehitiste ala (O)	
Üldkasutatav ala (A)	
Riigikaitse ala (R1)	IV kategooria – ühiskondliku hoone maa-alad
Päästeteenistuse ja korrakaitse asutuse ala (R2)	
Puhkeala hoonete ehitamise õigusega (P1)	II kategooria – rohealad
Puhkeala hoonete ehitamise õigusega (P2)	
Haljasala- ja parkmetsa ala (HP)	
Aiamaa ala (AM)	
Kalmistu ala (K)	
Kaitsehaljastuse ala (HK)	Üleminekuala/puhverala, mille üks eesmärkidest on mürataseme vähendamine – (rohealade) müranorme ei rakendata.
Transpordiala	VI kategooria – liikluse maa-alad
Sadama ala	
Maatulundusala	Maatulundusalaadel paiknevaid õuealasid käsitleda II kategooria alana ehk elamu maa-alana. Aladel, kus püsiv asutus või otsene avalik kasutus puudub, müranorme ei rakendata.

9.3.3.1 Järeldused

Üldplaneeringus toodud tingimustest ja eelpool toodud rakendamissoovitustest lähtuva planeerimise korral ei too üldplaneeringu elluviimine eeldatavalt kaasa olulist ebasoodsat keskkonnamõju välisõhu kvaliteedile.

9.4 Bioloogiline mitmekesisus, taimed ja loomad

9.4.1 Mõjutatav keskkond

Lääneranna valla eripäraks ja väärtuseks on ulatuslikud asustamata soo-, raba- ja metsaalad. Samuti on piirkonna esile tõstmist väärivateks väärtusteks bioloogilise mitmekesisuse aspektist olulised poollooduslikud kooslused, s.h ulatuslikud rannaniidud. Lääneranna valla ranna-aladel on muuhulgas kõrge tähtsus nii pesitsevatele kui läbirändavatele lindudele.

Lääneranna valla loodusväärtuseid iseloomustab ühtlasi suhteliselt suur kaitstava maa pindala. 2022. a seisuga oli valla territooriumist looduskaitse all 38,6% ehk 52 626 ha (võrdluseks – keskmiselt on Eesti

omavalitsustes kaitse all 17,7% territooriumist)²⁸. Keskkonnaportaali²⁹ andmetel jääb tervikuna või osaliselt Lääneranna valda:

- 1 rahvuspark (Matsalu rahvuspark);
- 2 maastikukaitseala (Kurese ja Ura maastikukaitsealad);
- 22 looduskaitseala (neist suurimad on Lavassaare ja Nätsi-Võlla looduskaitsealad);
- 9 kaitsealust parki (mõisapargid, millest suurim on Vatla mõisa park);
- 16 hoiuala (neist suurimad on Pärnu lahe ja Väinamete hoiualad);
- 45 kaitsealuse liigi püsielupaika (neist 22 on moodustatud merikotka kaitsmiseks ja 10 väike-konnakotka kaitsmiseks, teiste liikide püsielupaikad on vähem);
- 13 kaitsealust puud või puudegruppi (nt Suitsu tammed);
- 8 kaitsealust rändrahu või kivikülvi (nt Näärikivid);
- 1 kaitsealune pinnavorm (Pärdi mägi).

19.08.2024 seisuga jäävad Lääneranna valla territooriumile lisaks kolm kavandatavat looduskaitseala (Käntu-Kastja, Metsaelupaikade ja Metsavajakute looduskaitsealad), kavandatav Karuse-Linnuse hoiuala laiendus ning neli kavandatavat püsielupaika (Mereäärse kassikaku püsielupaik, Muriste kauni kuldkinga püsielupaik, Pivarootsi käpaliste püsielupaik, Nehatu jumalakäpa püsielupaik).

Kõiki neid objekte ei ole otstarbekas siinkohal ükshaaval välja tuua, kuid KSH ekspert on KSH läbi viimisel arvestanud kõigi Eesti Looduse Infosüsteemi kantud kaitsealuste loodusobjektidega, s.h kaitsealuste liikide elupaikade ja kasvukohtadega ning kavandatavate kaitstavate aladega.

Kaitse- ja hoiualade ning kaitsealuste üksikobjektide paiknemine on kajastatud alljärgneval joonisel (Joonis 4). Liikide kaitse tagamise kaalutlustest lähtuvalt ei ole joonisele kantud püsielupaikad.

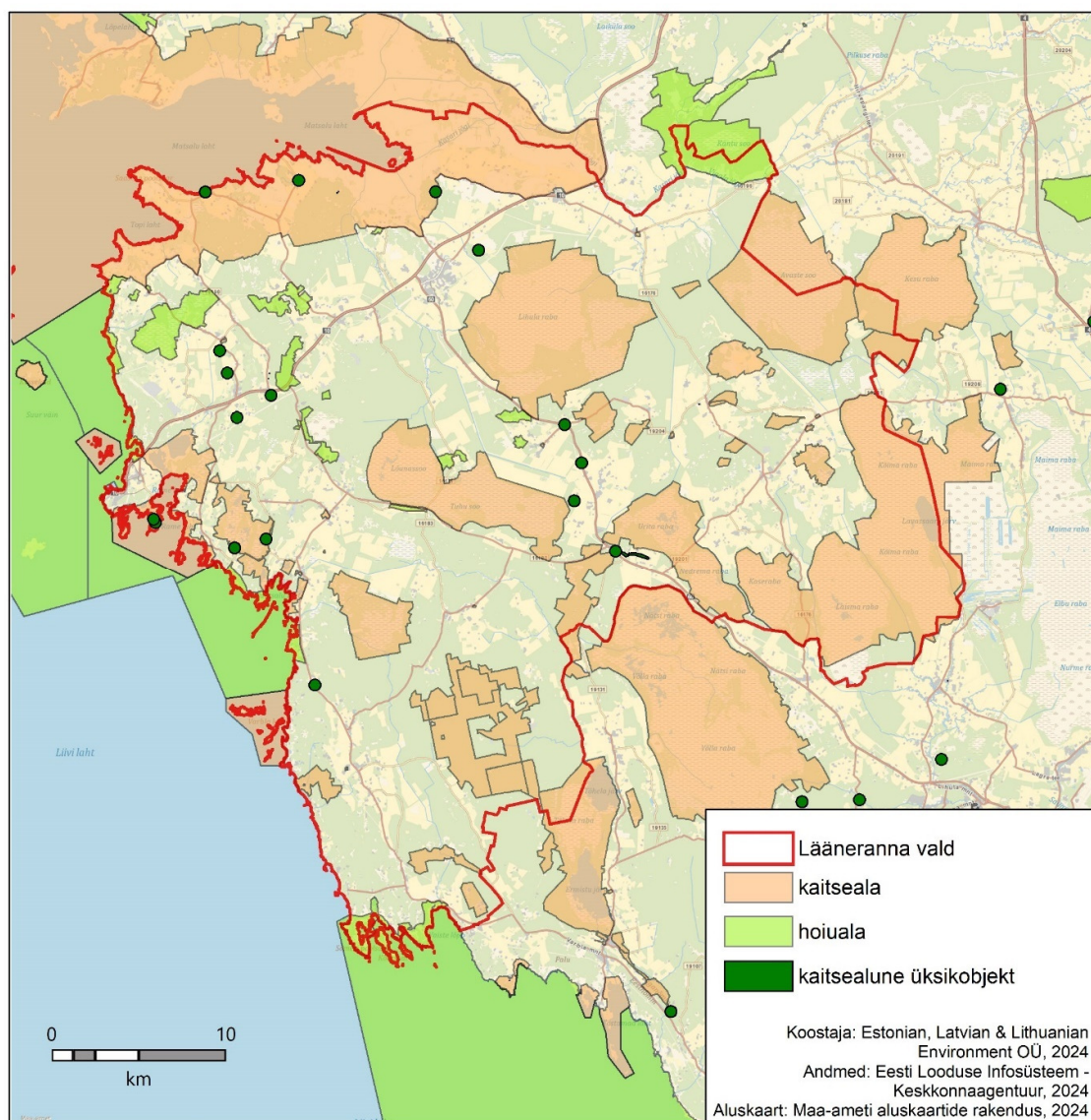
Vallas esineb I, II ja III kaitsekategooria loomaliikide, taimeliikide ning seene- ja samblikuliikide leiupaiku. Kaitsealustest lindudest leiduvad piirkonnas näiteks I kaitsekategooria merikotkas (*Haliaeetus albicilla*) ja väike-konnakotkas (*Aquila pomarina*). I kaitsekategooria taimeliikidest leidub vallas näiteks Ruthe sõrmkäpp (*Dactylorhiza ruthei*) ja seeneliikidest väike-krookustorik (*Haplopilus croceus*). II kaitsekategooria loomaliikidest leidub vallas nii põhja-nahkhiir (*Eptesicus nilssonii*) kui ka pruun-suurkõrv (*Plecotus auritus*), taimeliikidest valge tolmpa (*Cephalanthera longifolia*), samblikest ruske nuisamblik (*Sclerophora coniophaea*).

Lääneranna vallas paikneb ka rohkelt vääriselupaiku (413). Vääriselupaigad on alad metsas, kus on suur kitsalt kohastunud, ohustatud, ohualdiste või haruldaste liikide esinemise tõenäosus. Riigimetsas asuvad vääriselupaigad on kaitstud Keskkonnaministri käskkirjaga. Eraomanikule kuuluvas metsas on vääriselupaiga kaitsmine vabatahtlik.

Kaitsealade, hoiualade, püsielupaikade ja kaitstavate looduse üksikobjektide valitseja on Keskkonnaamet. Kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavad loodusobjektid vallas puuduvad.

²⁸ Keskkonnaagentuur, 2022. Looduskaitse arvudes 2022

²⁹ Keskkonnaagentuur, 2024. Keskkonnaportal. <https://register.keskkonnaportal.ee/> (seisuga 01.03.2024)

Joonis 4. Lääneranna valla kaitse- ja hoiualad ning kaitsealused üksikobjektid (seisuga 01.03.2024)

9.4.2 Planeeringulahenduse eeldatavad mõjud

9.4.2.1 Maakasutuse planeerimine

Üldplaneeringuga ei nähta ette ulatuslikku **maakasutuse muutmist ega suurte infrastruktuuriobjektide rajamist** seni looduslikuna säilinud aladel. Uued arendusalad on planeeritud suurematesse olemasolevatesse keskustesse. Koondava planeerimisega välditakse maastiku killustumist, mis takistaks liikide levikut.

Looduslikult väärtuslikumad alad, s.h **kaitsealused objektid ja kaitsealuste liikide EELISesse kantud leiukohad**, on võimalikult suures ulatuses arvatud rohelse võrgustiku koosseisu, et toetada nende alade säilimist ja omavahelist sidusust.

Lihula linna serva on asula laiendusena reserveeritud toomisala, millele ulatuvad EELISes registreeritud III kategooria kaitsealuse liigi hall käpp leiukohad. **Tootmise ala reaalse kasutuselevõtu planeerimisel tuleb kaitsealuse liigi kasvukoha asukoht, ulatus ja olulisus täpsustada ning vastavalt vajadusele ette näha meetmed liigi kaitsmiseks.**

Mõju Natura 2000 võrgustiku aladele on lähemalt käsitletud Natura eelhindamise peatükis (ptk 9.5).

Väljaspool kaitstavaid loodusobjekte paiknevate **vääriselupaikade** kaitset ja kasutamist reguleerib metsaseadus ning sellele lisaks täiendavaid piiranguid üldplaneeringuga vääriselupaikadele ei seata. Valdavalt on vääriselupaigad arvatud valla rohevõrgustikku ning väljaspool rohevõrgustikku kaardistatud vääriselupaikadel ei ole ette nähtud maakasutuse juhtotstarbe muutmist ega arengualasid. Seega toetab üldplaneering vääriselupaikade metsamaana säilimist. Vääriselupaikade säilimine ja areng eeldab lisaks võimalikult looduslikku arengut ning minimaalset inim mõju. **Edasisel arendustegevusel (detailplaneeringute koostamisel, projekteerimistingimuste väljastamisel vm) tuleb jälgida, et vääriselupaikade asukohtades ei toimuks sellist ehitustegevust või veerežiimi muutmist, mis kahjustaks vääriselupaika. Muuhulgas tuleb vääriselupaikadele tähelepanu pöörata võimalike kergliiklusteede rajamisel.**

Valla territooriumile jäävad nn hiemetsad (vanade pühapaikade metsa-alad) ning puisniidud on üldplaneeringuga määratud **väärtuslikeks rohealadeks**. Väärtuslikke rohealasid paikneb nii rohevõrgustikus kui väljaspool seda. Lisaks on asulakeskustes või nende lähistel määratud puhkefunktsiooniga rohealasid. Puhkealad hõlmavad parke, haljasalasid, kallasradu jms. Eelnimetatud eri tüüpi rohealade võrgustik hõlmab ulatusliku osa valla territooriumist. Üldplaneeringu lahendus on seeläbi positiivse mõjuga bioloogilisele mitmekesisusele.

Üldplaneeringuga on määratud rekreatiivse otstarbega **puhkealad**, mis olulises osas paiknevad looduslähedastel aladel. Puhkealadel on sõltuvalt tüübist lubatud kas ainult puhkeala teenindavate rajatiste (nt pingid või laudteed) ja loodusesse sobituvate väikehoonete (kuni 20 m²) või ka ala teenindavate hoonete ehitamine.

Seni looduslähedasena säilinud aladel võib puhkealade rajamisega kaasneda täiendav koormus esmalt rajatistega seotud ehitustegevusest ja seejärel puhkeala välja arendamisest tuleneva kasvanud atraktiivsuse tõttu kasvanud kasutusest. Näiteks toodi üldplaneeringu eelnõu avalikul väljapanekul välja, et Matsiranna puhkeala (alal paikneb Riigimetsa Majandamise Keskuse hallatav telkimisala) külastuskoormus ja külastajate käitumine on mõjutanud negatiivselt sealseid looduskooslusi. Matsiranna puhkealale on 2004. a kehtestatud osaüldplaneering, mis ei ole aga täielikult realiseerunud. Ala edasise arengu paremaks suunamiseks näeb üldplaneering otstarbeka lahendusena alale ajakohase detailplaneeringu koostamist. Matsiranna puhkealale jäävad kaitsealuste liikide kasvukohad ja elupaigad, samuti vääriselupaigad, millega tuleb arengu suunamisel ja rajatiste kavandamisel (s.h detailplaneeringu koostamisel) vältimatult arvestada.

Üldplaneeringuga ei määrata puhkealade täpsemat kasutust (tsoneeringut, võimalike rajatiste mahtu ja asukohta vm). KSH läbi viimise ajal ei ole lähiperspektiivis ette näha olulist ehitustegevust puhkealadel (puudub teave selliste konkreetsete arenguplaanide kohta) ja sellest tulenevalt külastuskoormuse märgatavat kasvu. Võimalik perspektiivne kasutuskooormus sõltub ka laiemalt valla turismisektori edasistest arengutest. **Seetõttu tuleb puhkealade edasisel arendamisel ja võimalike rajatiste planeerimisel kaasnevat mõju looduskooslustele, s.h kaitstavatele loodusobjektidele, täpsemalt analüüsida konkreetsete arendusplaanide selgumisel vastavas menetlusprotsessis (detailplaneering, projekteerimistingimused, ehitusluba).**

Vajadusel (puhkeala kattumisel kaitstavate loodusobjektidega ja piisava alusteabe puudumisel) tuleb rajatiste kavandamisel teostada elupaikade, taimestiku ja/või loomastiku inventuurid, mille abil selgitada rajatiste sobivaimad asukohad. Puhkealad hoonete ehitamise õigusega on suures osas määratud asulakeskustes. Sellistes asukohtades on neil looduskooslustele pigem positiivne mõju, säilitades looduslähedasi alasid intensiivsema maakasutusega alade vahel. Mõned puhkealad on määratud rannikualadele ja üks Kasari jõe äärde. Väikesemahulisi rajatisi (laudteed, vaateplatvormid, puhkekohad vm) on eeldatavalt võimalik maastikku paigutada nii, et sellega ei kaasne olulist maastiku muutust ja elupaikade kadu. Teiselt poolt võib välja tuua ka puhkerajatiste eeldatava positiivse mõju. Lääneranna valla rannikualasid saab lugeda puhkeväärtuselt atraktiivseks. Kindlate alade ette valmistamine puhkamise suunamiseks, võimaldab vähendada kontrollimatut survet (tallamine, prügistamine, häirimine) teistel aladel.

Hoonete ehitamise õigusega puhkealad on üldjuhul määratud väljapoole kõige tundlikumaid looduskooslusi. Nendeks on üldjuhul asulakeskuste lähedased rohealad, pargid, n-ö külaplatsid. Mitmetel neist on olemasolevad rajatised või paiknevad alad hoonestatud alade vahel. Kaitsealuste loodusobjektidega kattuvad lisaks eelpool nimetatud Matsiranna puhkealale ka Lihula puhkealad, Veltsa mõisa pargi puhkeala ja Keemu küla puhkeala. Kui Lihula ja Veltsa puhkealad on inimtegevusest juba suuresti mõjutatud piirkonnas, siis Keemu sadamat ümbritseva puhkeala (kaks lahusesükki) ning Pivarootsi puhkeala territooriumid on n-ö vähemmõjutatud alad ning EELISE andmetel suures ulatuses kaetud kaitstavate liikide leiukohtade ja/või loodusdirektiivi elupaigatüüpidega. **Keemu ja Pivarootsi puhkealale rajatiste planeerimisel tuleb läbi viia KMH ja Natura eelhindamine (vajadusel asjakohane hindamine), selgitamaks, kas kavandatud tegevust on võimalik ellu viia ilma ebasoodsa mõjuta liikidele ja elupaikadele. Samuti on ehitustegevuseks vajalik kaitseala valitseja nõusolek.**

Puhkealade mõju Natura 2000 võrgustiku aladele on lisaks analüüsitud ptk 9.5.

Kohalikel omavalitsustel lasub ka ülesanne tagada läbi planeeringute avalikkusele võimalus **juurdepääsuks avalikult kasutatavate veekogude kallasrajale**, mistõttu on üldplaneeringusse kantud orienteeruvad ligipääsude asukohad. Lääneranna valla rannikuala ja Kasari jõe äärsed alad on kõrge loodusliku väärtuse tõttu suures ulatuses arvatud kaitsealade koosseisu ning üldplaneeringus on juurdepääsud kallastadele ette nähtud ka kaitsealadel. Sellega võib kaasneda kasutuskooormus nendes konkreetsetes asukohtades. Teisalt on kaitsealadel paiknevad (aga ka mujal looduskooslusi läbivad) ligipääsud reeglina määratud juba olemasolevatele (väljakujunenud) teedele ja radadele, mõeldud üldjuhul üksnes jalgsi liikumiseks (s.t ei kaasne olulist maa hõivamist ja muutmist ning sõidukitega tallamist) ning konkreetsete juurdepääsude määramine ja nende ligipääsetavana hoidmine võimaldab kasutuskooormust paremini suunata ja vähendada veekogule lähenemist mistahes alalt. Juurdepääsude puhul ei ole üldplaneeringuga ette nähtud uute teede rajamist, millega kaasneks ehitustegevus, elupaikade hõivamine, mootorsõidukite liikumine jm. Seega ei ole juurdepääsude määramisega ette näha olulist ebasoodsat mõju elusloodusele.

Tähelepanu vajab, et mõned kallasraja juurdepääsuks määratud rajad ja nendega seotud kallasraja lõigud ulatuvad kaitsealuste kurvitsaliste elupaikadesse (kurvits, niidurüdi) ja/või on seal Matsalu rahvusparki sihtkaitsevööndite kaitsekorraga kehtestatud inimeste viibimisele ajalised piirangud. Nende juurdepääsude kasutamine saab toimuda üksnes väljaspool Matsalu rahvusparki kaitse-eeskirjas määratud liikumiskiirangute perioodi (v.a kaitse-eeskirjas toodud erisused) ning vajadusel tuleb koostöös Keskkonnaametiga radade algusesse paigaldada vastavad infotahvlid vm sobivad lahendused.

Üldplaneeringuga seatud tingimused piiravad eelkõige maakasutuse muudatusi ja ehitustegevust looduslikel aladel, mida võib samas lugeda ka kõige pöördumatuma mõjuga tegevusteks. Teatud tingimused seab üldplaneering lisaks ka raietegevusele, kuid raiete mõju väärtuslikele rohealadele jääb suuresti sõltuma seotud osapoolte koostöötahetest.

9.4.2.2 Roheline võrgustik

Lääneranna valla üldplaneeringuga on täpsustatud maakonna tasandil konstrueeritud rohelise võrgustiku piire ja selle kaitse- ja kasutustingimusi. Selleks teostati üldplaneeringu osana maakonnaplaneeringute ja varasemate üldplaneeringute kohase rohelise võrgustiku piiride analüüs. Analüüsi ja rohevõrgustiku piiride täpsustamise põhimõtete ülevaade koos konkreetsete muudatuste ülevaatega on esitatud üldplaneeringu lisa ning seda ei ole siinkohal otstarbekas dubleerivalt välja tuua.

Mõne maakondliku rohevõrgustiku elemendi ulatus vähendatud. Samas on lisatud täiendavaid rohekoridore ja laiendatud mõne koridori ulatust.

KSH ekspert esitas omapoolsed sisendid ja märkused rohevõrgustiku analüüsi, millega on üldplaneeringu lahenduses üldjoontes arvestatud.

Muuhulgas tegi KSH ekspert rohevõrgustiku osas näiteks alljärgnevad ettepanekud:

1. Lääne maakonnaplaneeringus on tugialad ja koridorid selgelt piiritlemata. Soovitav on rohevõrgustik jagada vastavateks eraldi elementideks, et võimaldada erinevate tingimuste (nt tarastamise piirangud koridorides) üheselt mõistetavat rakendamist.

Ettepanekuga on üldplaneeringus arvestatud.

2. Pärnu maakonnaplaneeringus on koridorid kajastatud teljena. Üldplaneeringu paremaks rakendamiseks, s.h erinevate tõlgenduste vältimiseks üldplaneeringuga seatud piirangute kehtivusulatuse määratlemisel, tuleb kõigile koridoridele anda konkreetsete piiridega pindalaline ruumikuju.

Ettepanekuga on üldplaneeringus arvestatud.

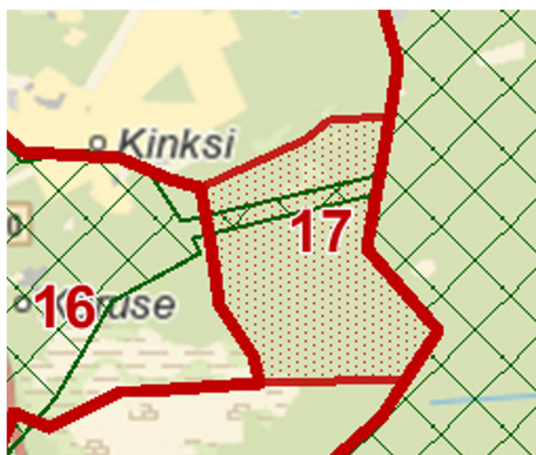
3. Lääne ja Pärnu maakonnaplaneeringute piiril on rannikuäärse rohevõrgustiku kulgemises ebakõlad. Soovitav on maakonnaplaneeringute üleminekukohas rohevõrgustik moodustada ühtselt mererannani, ilma sopistusteta.

Ettepanekuga on üldplaneeringus arvestatud.

4. Osa koridore on Lääne maakonnaplaneeringus ca 150 m kogulaiusega. Inimpeglikele liikidele liikumisvõimaluse tagamiseks on soovitatav kõrgema taseme tugialade vahel moodustada/säilitada võimalusel vähemalt 500 m laiused koridorid³⁰. Laiem koridor pakub teatud liikidele ka elupaiku ning toimib ka avatud maastiku tingimustes. Ühtlasi muudavad laiemad koridorid võrgustiku kui terviku n-ö vähem haavatavamaks - väheneb tõenäosus, et väga väikese ulatusega maastikupildi muutus lõikab läbi kogu koridori ja kahjustab selle toimimist.

³⁰ Keskkonnaagentuur, 2023. Rohevõrgustiku planeerimise juhend

Ettepanekuga on üldplaneeringus arvestatud (vt nt Joonis 5).

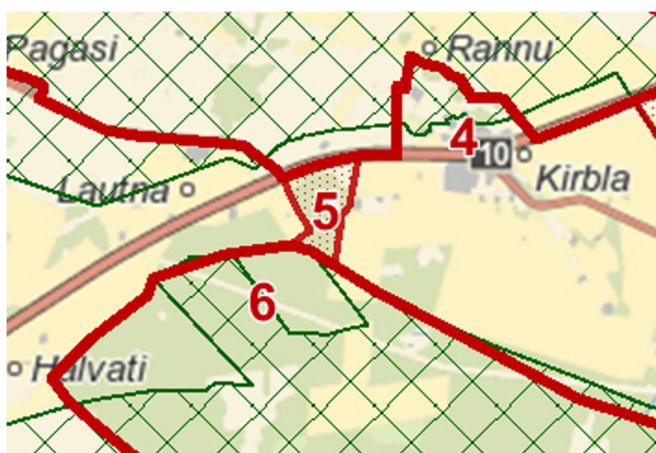

Joonis 5. Näide rohevõrgustiku koridori laiendamistest (väljavõte ÜP lisast 3 seisuga märts 2024)

5. KSH ekspert ei leidnud maastikulist/looduskaitselist selgitust Kirbla piirkonna maakondliku tugiala „sakilisele“ ruumikujule. Ettepanek on moodustada tugiala piir piki metsamassiive ja katastripiire, haarates ühtlasi tugiala piirkonda jäävad looduskaitsealised väärtusega alad.

Lisaks võiks kahe maakondliku tugiala vahel kaaluda täiendava koridori moodustamist, kuna maakondlikud koridorid paiknevad suhteliselt kaugel. Maanteedel toimunud loomaõnnetuste statistika põhjal liiguvad antud piirkonnas üle maantee nt metskitsed. Koridori täpne asukoht ja laius täpsustada kohaliku teadmise järgi.

Ettepanekutega on üldplaneeringus arvestatud (vt Joonis 6).

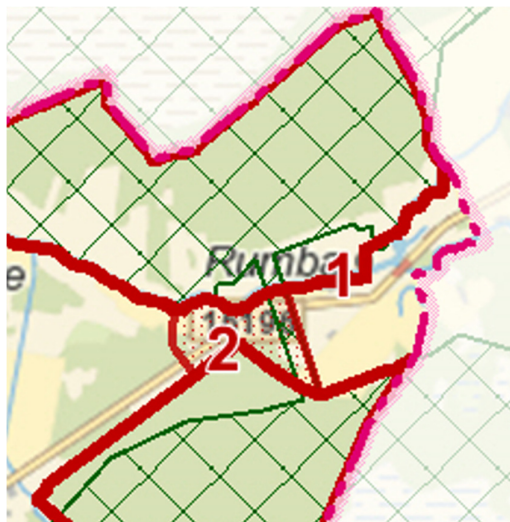

Joonis 6. Kirbla piirkonna muudatused (väljavõte ÜP lisast 3 seisuga märts 2024)

6. Kaaluda Rumba piirkonna tugiala laiendamist Vigala jõeni ja jõe roheline võrgustikku sisse arvamist. Veekogud ja nende kaldad pakuvad täiendavaid elupaiku ja mitmekesistavad rohevõrgustiku funktsioone.

Lisaks on piirkonda moodustatud maakondlik koridor väga kitsas. Koridori tuleks laiendada soovitatavalt lääne suunas. Alternatiiv on moodustada toetav koridor valla idapiirile, hõlmates Käntu-Kastja loodusala kagunurga ning luues võimaluse ühendada see Märjamaa valla rohevõrgustikuga.

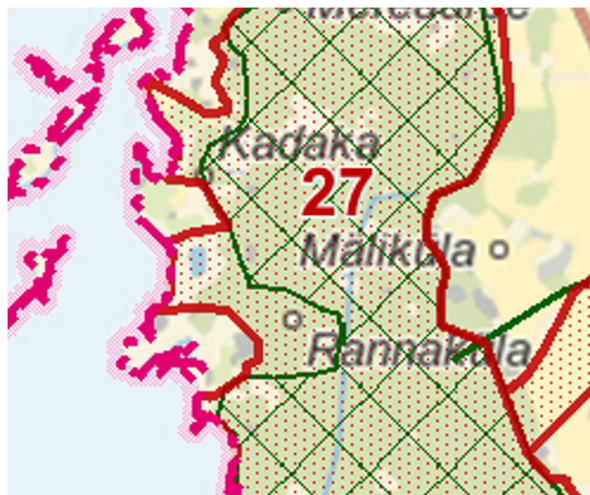
Ettepanekutega on üldplaneeringus arvestatud (vt Joonis 7).

Joonis 7. Rumba piirkonna muudatused (väljavõtte ÜP lisast 3 seisuga märts 2024)

7. Rannaküla piirkonnas on ettepanek rohevõrgustiku elemendi läänepiiri laiendada metsastel aladel olemasolevate õuealadeni, kuna piirkonnas on kaardistatud potentsiaalselt väärtuslikke koosluseid. Ühtlasi luua rohevõrgustikule hoonestatud alade vahelised ühendused mererannaga.

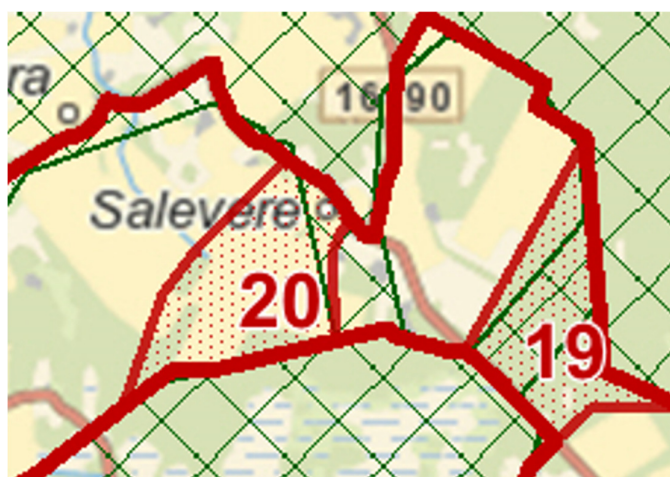
Ettepanekutega on arvestatud (vt Joonis 8).

Joonis 8. Rannaküla piirkonna muudatused (väljavõtte ÜP lisast 3 seisuga märts 2024)

8. Salevere külas kulgeb maakondlik koridor läbi olemasolevate eluhoonete ja tootmishoonete õuealade, kus ei ole võimalik tagada toimivat rohekoridori. Eeldatavalt on koridor moodustatud Salumäe sidumiseks lõunapoolsete aladega ja vastav ühendus peab säilima. Kaaluda koridori nihutamist lääne suunas ehk hoonestatud alade kõrval. Kuna tegu on avatud maastikuga, tuleb arvestada senisest laiema koridoriga.

Ettepanekutega on arvestatud (vt Joonis 9).

Joonis 9. Salevere küla piirkonna muudatused (väljavõte ÜP lisast 3 seisuga märts 2024)

Lääneranna rohevõrgustikus on kaks piirkonda, mis ei vasta otseselt n-ö tavapärastele rohevõrgustiku elementide kriteeriumitele, kuid on kaalutluse tulemusena siiski arvatud tervikuna rohevõrgustiku koosseisu:

- Matsalu rahvusparki tugiala. Rohevõrgustiku tugiala peaks hõlmama eelkõige looduslikke ja pool-looduslikke alasid. Matsalu rahvusparki tugialasse jääb arvestatavas ulatuses haritavat maad ja õuealasid ning ta ei vasta seetõttu tervikuna tugiala tunnustele (vastavalt rohevõrgustiku planeerimise juhendile tuleks maakondliku ja kohaliku omavalitsuse tasandi rohevõrgustiku tugialades tagada vähemalt 70% loodusliku ala osakaal³¹, riiklike alade puhul 90% osakaal). Üldplaneeringu koostamisel kaaluti rohevõrgustiku piiride täpsustamist, kuid kuna piirkonna maakasutus on mosaiikne ja asustus hajus, oleks tulemuseks killustunud ja keerulise struktuuriga rohevõrgustik. Sellest tulenevalt otsustati ala jätta kompaktsete piiridega üheks terviklikuks tugialaks.

Rohevõrgustiku tingimuste rakendamisel tuleks Matsalu rahvusparki tugialas lähtuda põhimõttest, et Matsalu rahvusparki tugiala funktsioone arvestatakse vastavalt Matsalu rahvusparki kaitse-eeskirjas määratud kaitse-eesmärkidele ning traditsiooniline juba väljakujunenud külamaastik on antud juhul funktsioneeriva rohevõrgustiku osa. Sellegipoolest tuleb vältida looduslike ja pool-looduslike alade osakaalu olulist vähenemist.

- Sarnane olukord on piki valla läänerannikut kulgeva tugialaga. Rohevõrgustik on moodustatud mosaiiksesse maastikku, kus metsad ja niidud vahelduvad elamute ja põllumaadega. Selle asemel, et rannikuala rohevõrgustikust intensiivsemas kasutuses alasid välja lõigata ja moodustada kitsamate rohekoridoride ja väikeste astmelaudade võrgustik, on ka see ala säilitatud laia ja erinevaid maastikke hõlmava rohevõrgustiku elemendina.

Ala eesmärgiks saab lugeda hõreda asustuse ja suure loodislähedaste alade osakaaluga maastiku säilitamise, mis oma mosaiiksusega pakub mitmekesiseid kasvukohti, elu- ja toitumispaiku erinevatele liikidele. Tagada tuleb põhja-lõunasuunaline rohevõrgustiku katkematu sidusus.

³¹ Keskkonnaagentuur, 2023. Rohevõrgustiku planeerimise juhend

Lääneranna valla täpsustatud rohevõrgustik kaasati Keskkonnaagentuuri läbi viidud üldplaneeringute analüüsi³², mille eesmärgiks oli anda soovitus planeeringute kvaliteedi tõstmiseks. Analüüsi käigus hinnati ökosüsteemide seisundit ja sidusust rohevõrgustikus. Lääneranna valla rohevõrgustikus oli analüüsitud üldplaneeringutest (analüüsi oli kaasatud 40 kohalikku omavalitsust) kõige kõrgem heas seisundis ökosüsteemide osakaal (35%). Keskmises kuni heas seisundis ökosüsteemid moodustavad 66% rohevõrgustikust. Samuti oli Lääneranna vallas analüüsitud üldplaneeringutest kõige kõrgem hea ja keskmise sidususega ökosüsteemide osakaal (60%).

Märkimist väärib, et tugialade ja koridoride vahel on oluline erinevus ning koridorides on ökosüsteemide seisund ja sidusust oluliselt madalam. Erinevus tuleneb sellest, et tugialad hõlmavad suuremad looduslikud alad, s.h looduskaitsealade alusel kaitstavat alad. Rohekoridorid on moodustatud, tagamaks nende väärtuslike alade omavaheline seotus. Paraku ei ole kõigis Lääneranna valla piirkondades võimalik leida heas seisundis ökosüsteemidega koridore. Prioriseerides võrgustiku terviklikkust ja sidusust, on koridore moodustatud ka intensiivselt haritavate maade vahele ja/või neid osaliselt hõlmates.

Rohevõrgustikule üldplaneeringule seatud tingimused piiravad ehitustegevust rohevõrgustikus. Hajaasustuse põhimõttel elamute rajamine ei ole täielikult keelatud, kuid funktsioneeriva rohevõrgustikuna peab säilima vähemalt 80% kavandatava tegevuse alast (läbi mille tagatakse selle osakaalu säilimine ka kogu roheline võrgustiku territooriumist) ning ehitamine on lubatud üksnes rohevõrgustiku sidususe säilimise alase eksperthinnangu alusel. Arvestades rohevõrgustikku kuuluvaid eripäraseid alasid (vt selgitused eespool mitmekesise maastikuga rohevõrgustiku elementide kohta), on antud lähenemine KSH eksperdi hinnangul asjakohane.

Lääneranna üldplaneering keelab päikeseparkide rohevõrgustikku rajamise, v.a kaalutletud erandina, kui see ei kahjusta rohevõrgustiku toimimist. Arvestades, et tootmiseks rajatavates päikeseparkides on paneelid üldjuhul paigutatud suhteliselt tihedalt ning päikesepargid on reeglina tarastatud, on küllalt vähetõenäoline, et päikesepargi asukohas on võimalik säilitada rohevõrgustiku toimimine. Kuna päikesepargi rajamine rohevõrgustikku saab olla üksnes kaalutletud erand ja rohevõrgustiku piirid on määratud valla tasemel ehk teatava üldistusega, ei pea KSH ekspert siiski vajalikuks vastava võimaluse eemaldamist (nt võib see osutuda asjakohaseks, kui päikesepark ulatub rohevõrgustiku serva ja/või ökoloogiliselt väheväärtuslikule alale).

KSH ekspert soovitas päikeseparkide puhul jätta vallavalitsusele õigus seada pargi iseloomust ja asukohast lähtuvalt lisatingimusi päikesepargi rajamisele pargist lähtuva keskkonnamõju vähendamiseks. Vastav põhimõte on üldplaneeringusse lisatud.

Tingimused tuleb seada juhtumipõhiselt. Elurikkuse kaitseks seatavad tingimused (kompenseerivad või leevendavad meetmed) võivad vajadusel olla nt:

- paneelide vahelise taimestiku säilitamise või taastamise nõue;
- mullastikku ja taimestikku vähem häirivad kinnituslahendused;
- min. lubatud paneeliridade vahekaugus (nt 10 m, et sinna jääks ka päikselist ala);
- puhervöönd põlispuude ümber;

³² Keskkonnaagentuur, 2023. Rohevõrgustik. Üldplaneeringute analüüs ja planeerimissoovitused

- ehitustööde keeld (põllu)lindude pesitusajal;
- loomade liikumisega arvestavad piirdeaiad (nt 20-30 cm kõrgusel maapinnast, et väiksemad loomad alt läbi pääseksid);
- herbitsiidide kasutamise keeld (ehk hooldus niitmise või karjatamise abil).

Rohevõrgustikku ulatuvad Lääneranna valla tuuleparkide eriplaneeringuga leitud tuuleenergeetika arendamiseks sobivad alad. Vastavaid mõjusid on hinnatud ja käsitletud tuuleparkide eriplaneeringu asukoha eelvaliku ja KSH I etapi aruandes³³. Ühtlasi on tehtud vastavad leevendusmeetmete ettepanekud. Vastavalt aruandes tehtud ettepanekule on üldplaneeringu rohevõrgustikku lisatud täiendav rohekoridor Karuse ja Linnuse külade vahel, kuid paralleelselt on säilitatud ka n-ö algne koridor, kuhu ulatub osaliselt eelvalikuala 5 (vt ptk 5.5). Algne koridor peab toimivana säilima vähemalt kuni lõpliku tuuleparkide lahenduse välja töötamiseni.

9.4.3 Järeldused

Üldplaneeringu lahendusest ei tulene eeldatavalt olulist ebasoodsat mõju looduskeskkonnale.

Planeeringulahendusega määratud rohevõrgustik on KSH eksperdi hinnangul ulatuslik ja sidus, toetades muuhulgas kaitsealuste loodusobjektide vahelisi ühendusi. Üldplaneeringus seatud kõigi tingimuste täitmisel säilib eeldatavalt rohevõrgustiku kui terviku toimimine.

9.5 Natura hindamine

9.5.1 Natura hindamise põhimõtted

KSH menetluse osana tuleb läbi viia Natura hindamine. Natura hindamine on kavade ja projektidega kaasneva mõju hindamine loodusdirektiivi ja linnudirektiivi alusel moodustatud rahvusvahelise kaitsega aladele (loodus- ja linnualadele).

Natura hindamise teostamisel lähtuti Euroopa Komisjoni suunistest³⁴ ning asjakohastest riiklikest juhendmaterjalidest³⁵.

Natura hindamise esimeseks etapiks on eelhindamine. Natura-eelhindamise eesmärgiks on välja selgitada, kas kavandatava tegevusega võib kaasneda oluline ebasoodne mõju Natura alale ning asjakohase hindamise (ehk n-ö täismahus hindamise) vajadus.

Euroopa Komisjoni suuniste kohaselt peaks Natura hindamine olema proportsionaalne hinnatava strateegilise dokumendi geograafilise ulatuse, kava üksikasjalikkuse taseme ning tõenäolise mõju laadi ja ulatusega. **Üldplaneeringu etapis ei ole võimalik üksikasjalikult analüüsida kõiki võimalikke mõjusid kõikidele objektidele, kuna nende tegevuste lahendus selgub alles planeerimise järgmistel tasemetel.**

³³ Hendrikson & Ko OÜ, 2023. Lääneranna tuuleparkide eriplaneeringu asukoha eelvalik ja keskkonnamõju strateegilise hindamise I etapi aruanne

³⁴ Euroopa Komisjon, 2021. Komisjoni teatis. Natura 2000 aladega seotud kavade ja projektide hindamine. Metoodilised suunised elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõigete 3 ja 4 sätete kohta. 28.09.2021. C(2021) 6913.

³⁵ MTÜ Keskkonnamõju Hindajate Ühing, 2019. Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis.

Olukordades, kus Natura aladele avalduvat ebasoodsat mõju ei ole võimalik üheselt täielikult välistada ja/või ei ole teada selle mõju suurus/ulatus, on Natura asjakohase hindamise raames analüüsitud:

- peamisi tõenäolisi mõjusid või riske üldplaneeringu üldistusastme ja määramatuse tasemel, arvestades seejuures ka võimaluste piires ka kumulatiivseid mõjusid;
- võimalike alternatiivide olemasolu üldplaneeringu üldistusastmes;
- võimalikke (üldiseid) leevendusmeetmeid või tingimusi, millega on võimalik mõju edasistes etappides vähendada või vältida.

Selliste alade ja objektide puhul tuleb mõju Natura aladele lähemalt analüüsida projekti tasandil.

9.5.2 Natura eelhindamine

9.5.2.1 Informatsioon kavandatava tegevuse kohta

Üldplaneeringu sisu ja peamiste eesmärkide iseloomustus on esitatud käesoleva aruande ptk 2.

9.5.2.2 Natura alade lühikirjeldus

Rahvusvahelise tähtsusega Natura 2000 võrgustiku loodualasid ulatub Lääneranna valda 28 ja linnualasid 6 (Joonis 10).

Linnu- või loodusalasid, mis jäävad väljapoole valla territooriumi, kuid vajaksid oma asukohast või muudest põhjustest tulenevalt sellegipoolest hindamisse kaasamist, Natura eelhindamisel ei tuvastatud.

Joonis 10. Natura 2000 võrgustiku linnu- ja loodusalade paiknemine Lääneranna vallas ja sellega piirnevatel aladel

Loodusalasid on Lääneranna valla territooriumil 27, neist 20 tervikuna ja 7 osaliselt. Ülevaade loodusaladest ja nende kaitse-eesmärkidest on esitatud alljärgnevas tabelis (Tabel 6).

Tabel 6. Lääneranna vallas paiknevad või sellega piirnevad Natura 2000 võrgustiku loodusala

Ala nimi	Keskkonna-registri kood	Rahvus-vaheline kood	Kogu-pindala, ha	Pindalast vallas, %	Kaitse-eesmärk
Oidrema loodusala	RAH0000302	EE0040339	35,3	100%	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on niiskulembesed kõrgrohustud (6430), vanad laialehised metsad (*9020) ja puiskarjamaad (9070).
Ura loodusala	RAH0000303	EE0040355	311,2	100%	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on kadastikud (5130), liigirikkad madalood (7230), vanad laialehised metsad (*9020), puiskarjamaad (9070) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080).
Vaiste loodusala	RAH0000311	EE0040366	160,8	100%	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on huumustoitelised järved ja järvikud (3160), rabad (*7110), siirde- ja õõtsikood (7140), lubjarikkad madalood lääne-mõõkrohuga (*7210), liigirikkad madalood (7230), vanad loodusemetsad (*9010), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0).
Varbla loodusala	RAH0000322	EE0040352	266	100%	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on püsitaimestuga kivirannad (1220), hallid luited (kinnistunud rannikuluided – *2130), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad – 6210), liigirikkad madalood (7230), vanad loodusemetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080)
Raespa loodusala	RAH0000300	EE0040349	245	100%	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on rannaniidud (*1630), kadastikud (5130), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad - 6210), lood (alvarid - *6280), puisniidud (*6530), vanad laialehised metsad (*9020) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080); II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on jõesilm (<i>Lampetra fluviatilis</i>) ja harilik hink (<i>Cobitis taenia</i>).
Sõmeri loodusala	RAH0000299	EE0040356	362,5	100%	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on rannikulõukad (*1150), rannaniidud (*1630), kadastikud (5130), lood (alvarid - *6280), lamminiidud (6450) ja liigirikkad madalood (7230); II lisas nimetatud liik, mille isendite elupaika kaitstakse, on emaputk (<i>Angelica palustris</i>).

Ala nimi	Keskkonna-registri kood	Rahvus-vaheline kood	Kogu-pindala, ha	Pindalast vallas, %	Kaitse-eesmärk
Tuhu loodusala	RAH0000604	EE0040214	4049,6	100%	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on huumustoitelised järved ja järvikud (3160), kuivad nõmmed (4030), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad – 6210), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270), lood (alvarid – *6280), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), rabad (*7110), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), liigirikkad madalsood (7230), vanad loodumetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (sürjametsad – 9060), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0); II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaika kaitstakse, on eesti soojumikas (<i>Saussurea alpina ssp. esthonica</i>) ja soohiilakas (<i>Liparis loeselii</i>).
Poanse loodusala	RAH0000475	EE0040206	312,4	100%	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on kadastikud (5130), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad - 6210), lood (alvarid - *6280), sinihelmikakooslused (6410), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), puisniidud (*6530), liigirikkad madalsood (7230) ja puiskarjamaad (9070); II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on teelehe-mosaiikliblikas (<i>Euphydryas aurinia</i>), suur-mosaiikliblikas (<i>Hypodryas maturna</i>) ja vasakkeermene pisitigu (<i>Vertigo angustior</i>).
Paadrema loodusala	RAH0000317	EE0040341	1364,4	100%	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), puisniidud (*6530), liigirikkad madalsood (7230), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080).
Mihkli loodusala	RAH0000293	EE0040307	88,7	100%	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), vanad loodumetsad (*9010) ja vanad laialehised metsad (*9020); II lisas nimetatud liik, mille isendite elupaika kaitstakse, on roheline kaksikhammas (<i>Dicranum viride</i>).
Haapsi loodusala	RAH0000559	EE0040329	60,3	100%	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on vanad loodumetsad (*9010) ja vanad laialehised metsad (*9020); II lisas nimetatud liik, mille isendite elupaika kaitstakse, on laiujur (<i>Dytiscus latissimus</i>).

Ala nimi	Keskonna-registri kood	Rahvus-vaheline kood	Kogu-pindala, ha	Pindalast vallas, %	Kaitse-eesmärk
Naissoo loodusala	RAH0000291	EE0040332	116,3	100%	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad - 6210), lood (alvarid - *6280), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050) ja puiskarjamaad (9070); II lisas nimetatud liik, mille isendite elupaika kaitstakse, on roheline kaksikhammas (<i>Dicranum viride</i>).
Lihula loodusala	RAH0000558	EE0040213	6756,3	100%	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on huumustoitelised järved ja järvikud (3160), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270), puisniidud (*6530), rabad (*7110), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), liigirikkad madal-sood (7230), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0); II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on kaunis kuldking (<i>Cypripedium calceolus</i>) ja eesti soojumikas (<i>Saussurea alpina ssp. esthonica</i>);
Karinõmme loodusala	RAH0000313	EE0040311	388,7 ha	100%	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on liigirikkad madal-sood (7230), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0).
Karuse-Linnuse loodusala	RAH0000477	EE0040207	413,3	100%	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on kuivad nõmmed (4030), kadastikud (5130), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puisniidud (*6530), rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (sürjametsad – 9060), puiskarjamaad (9070), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0); II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on emaputk (<i>Angelica palustris</i>) ja roheline kaksikhammas (<i>Dicranum viride</i>).
Lauaru loodusala	RAH0000691	EE0040315	87,8	100%	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on puisniidud (*6530), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020) ning rohunditerikkad kuusikud (9050).

Ala nimi	Keskkonna-registri kood	Rahvus-vaheline kood	Kogu-pindala, ha	Pindalast vallas, %	Kaitse-eesmärk
Kuke-Kiili loodusala	RAH0000476	EE0040205	888,8	100%	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on kadastikud (5130), lood (alvarid – *6280), rabad (*7110), rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), liigirikkad madalsood (7230), vanad laialehised metsad (*9020), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0); II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on teehehe-mosaikliblikas (<i>Euphydryas aurinia</i>) ja vasakkeermene pisitigu (<i>Vertigo angustior</i>).
Madissaare loodusala	RAH0000320	EE0040327	101,4	100%	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on vanad loodusmetsad (*9010) ja vanad laialehised metsad (*9020).
Kurese loodusala	RAH0000556	EE0040353	524,6	100%	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on kadastikud (5130), lood (alvarid - *6280), liigirikkad madalsood (7230), rohunditerikkad kuusikud (9050) ja puiskarjamaad (9070).
Kolga loodusala	RAH0000314	EE0040318	275,8	100%	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on metsastunud luited (2180), jõed ja ojad (3260), vanad loodusmetsad (*9010), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning laialehised lammimetsad (91F0); II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on harilik hink (<i>Cobitis taenia</i>) ja jõesilm (<i>Lampetra fluviatilis</i>).
Nedrema loodusala	RAH0000315	EE0040334	2441,8	99%	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on huumustoitelised järved ja järvikud (3160), puisniidud (*6530), rabad (*7110), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), liigirikkad madalsood (7230), vanad laialehised metsad (*9020) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080); II lisas nimetatud liik, mille isendite elupaika kaitstakse, on luha-pisitigu (<i>Vertigo geyeri</i>).

Ala nimi	Keskkonna-registri kood	Rahvus-vaheline kood	Kogu-pindala, ha	Pindalast vallas, %	Kaitse-eesmärk
Matsalu loodusala	RAH0000694	EE0040501	48622,9	23%	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on veealused liivamadalad (1110), jõgede lehtersuudmed (1130), liivased ja mudased pagurannad (1140), rannikulõukad (*1150), laiad madalad lähed (1160), karid (1170), esmased rannavallid (1210), püsitaimestuga kivirannad (1220), soolakulised muda- ja liivarannad (1310), väikesaared ning laiud (1620), rannaniidud (*1630), jõed ja ojad (3260), kadastikud (5130), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad – 6210), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270), lood (alvarid –*6280), sinihelmikakooslused (6410), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), lamminiidud (6450), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puisniidud (*6530), liigirikkad madalood (7230), lubjakivipaljandid (8210), vanad loodusemetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), puiskarjamaad (9070), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080), rusukallete ja jäärakute metsad (pangametsad – *9180) ning lammi-lodumetsad (*91E0); II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on emaputk (<i>Angelica palustris</i>), hallhüljes (<i>Halichoerus grypus</i>), harilik hink (<i>Cobitis taenia</i>), harilik vingerjas (<i>Misgurnus fossilis</i>), harilik võldas (<i>Cottus gobio</i>), jõesilm (<i>Lampetra fluviatilis</i>), kaunis kuldking (<i>Cypripedium calceolus</i>), paksukojaline jõekarp (<i>Unio crassus</i>), roheline kaksikhammas (<i>Dicranum viride</i>), saarmas (<i>Lutra lutra</i>), teelehe-mosaikliblikas (<i>Euphydryas aurinia</i>), tiigilendlane (<i>Myotis dasycneme</i>) ja viigerhüljes (<i>Phoca hispida bottnica</i>)
Lavassaare loodusala	RAH0000553	EE0040324	11132,3	84%	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on huumustoitelised järved ja järvikud (3160), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270), lood (alvarid - *6280), puisniidud (*6530), rabad (*7110), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), vanad laialehised metsad (*9020) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0).
Avaste loodusala	RAH0000279	EE0020338	8840,9	45%	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on kadastikud (5130), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad - 6210), lood (alvarid - *6280), sinihelmikakooslused (6410), rabad (*7110), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), liigirikkad madalood (7230), vanad loodusemetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0).

Ala nimi	Keskkonna-registri kood	Rahvus-vaheline kood	Kogu-pindala, ha	Pindalast vallas, %	Kaitse-eesmärk
Käntu-Kastja loodusala	RAH0000529	EE0040209	3142,2	27%	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on jõed ja ojad (3260), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270), niiskuslembesed kõrgrohostud (6430), lamminiidud (6450), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puisniidud (*6530), rabad (*7110), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), vanad loodusmetsad (*9010), puiskarjamaad (9070), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0); II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on saarmas (<i>Lutra lutra</i>), harilik võldas (<i>Cottus gobio</i>), jõesilm (<i>Lampetra fluviatilis</i>) ja paksukojaline jõekarp (<i>Unio crassus</i>).
Tõhela-Ermistu loodusala	RAH0000552	EE0040361	3233,6	15%	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on metsastunud luited (2180), vähe- kuni kesktoitelised kalgiveelised järved (3140), huumustoitelised järved ja järvikud (3160), rabad (*7110), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), liigirikkad madalood (7230), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0); II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on harilik vingerjas (<i>Misgurnus fossilis</i>) ja nõtkes näkrohi (<i>Najas flexilis</i>);
Nätsi-Võlla loodusala	RAH0000593	EE0040336	11617,3	7%	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on huumustoitelised järved ja järvikud (3160), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puisniidud (*6530), rabad (*7110), rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), liigirikkad madalood (7230), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0).

Ala nimi	Keskkonna-registri kood	Rahvus-vaheline kood	Kogu-pindala, ha	Pindalast vallas, %	Kaitse-eesmärk
Väinamere loodusala	RAH0000605	EE0040002	27742,4	11%	<p>I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on veealused liivamadalad (1110), liivased ja mudased pagurannad (1140), rannikulõukad (*1150), laiad madalad lähed (1160), karid (1170), esmased rannavallid (1210), püsitaimestuga kivrannad (1220), merele avatud pankrannad (1230), soolakulised muda- ja liivarannad (1310), väikesaared ning laiud (1620), rannaniidud (*1630), püsitaimestuga liivarannad (1640), jõed ja ojad (3260), kuivad nõmmed (4030), kadastikud (5130), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad – 6210), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270), lood (alvarid – *6280), sinihelmikakooslused (6410), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), aas-rebasesaba ja ürtpunanupuga niidud (6510), puisniidud (*6530), rabad (*7110), allikad ja allikasood (7160), lubjarikkad madalsood lääne-mõõkrohuga (*7210), nõrglubja-allikad (*7220), liigirikkad madalsood (7230), lubjakivipaljandid (8210), vanad loodusemetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), puiskarjamaad (9070), soostuvad ja soolehtmetsad (*9080), rusukallete ja jäärakute metsad (pangametsad – *9180), siirdesoo- ja rabametsad (*91D0) ning lammi-lodumetsad (*91E0); II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on hallhüljes (<i>Halichoerus grypus</i>), saarmas (<i>Lutra lutra</i>), tiigilendlane (<i>Myotis dasycneme</i>), viigerhüljes (<i>Phoca hispida bottnica</i>), harilik hink (<i>Cobitis taenia</i>), harilik võldas (<i>Cottus gobio</i>), jõesilm (<i>Lampetra fluviatilis</i>), harilik vingerjas (<i>Misgurnus fossilis</i>), emaputk (<i>Angelica palustris</i>), kaunis kuldking (<i>Cypripedium calceolus</i>), nõmmnelk (<i>Dianthus arenarius subsp. arenarius</i>), roheline kaksikhammas (<i>Dicranum viride</i>), kõnt-tanukas (<i>Encalypta mutica</i>), soohilakas (<i>Liparis loeselii</i>), madal unilook (<i>Sisymbrium supinum</i>), püst-linalehik (<i>Thesium ebracteatum</i>), jäik keerdsammal (<i>Tortella rigens</i>), teehe-mosaikliblikas (<i>Euphydryas aurinia</i>), suur-mosaikliblikas (<i>Hypodryas maturna</i>), paksukojaline jõekarp (<i>Unio crassus</i>), vasakkeermene pisitigu (<i>Vertigo angustior</i>), väike pisitigu (<i>Vertigo genesii</i>) ja luha-pisitigu (<i>Vertigo geyeri</i>).</p>

Kõik Lääneranna valda jäävad linnualad, ulatuvad valda vaid osaliselt. Ülevaade linnualadest ja nende kaitse-eesmärkidest on esitatud alljärgnevas tabelis (Tabel 7).

Tabel 7. Lääneranna vallas paiknevad või sellega piirnevad Natura 2000 võrgustiku linnualad

Ala nimi	Keskkonna-registri kood	Rahvus-vaheline kood	Kogu-pindala, ha	Pindalast vallas, %	Kaitse-eesmärgid
Lavassaare linnuala	RAH0000084	EE0040325	11443,5	84%	Liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on kaljukotkas (<i>Aquila chrysaetos</i>), niidurisla e niidurüdi e rüdi (<i>Calidris alpina schinzii</i>), soo-loorkull (<i>Circus pygargus</i>), väikeluik (<i>Cygnus columbianus bewickii</i>), laululuik (<i>Cygnus cygnus</i>), rabapüü (<i>Lagopus lagopus</i>), punaselg-õgija (<i>Lanius collurio</i>), hallõgija (<i>Lanius excubitor</i>), väikekajakas (<i>Larus minutus</i>), naerukajakas (<i>Larus ridibundus</i>), mustsaba-vigle (<i>Limosa limosa</i>), väikekoovitaja (<i>Numenius phaeopus</i>), tutkas (<i>Philomachus pugnax</i>), rüüt (<i>Pluvialis apricaria</i>), sarvikpütt (<i>Podiceps auritus</i>), teder (<i>Tetrao tetrix</i>), metsis (<i>Tetrao urogallus</i>), mudatilder (<i>Tringa glareola</i>), punajalg-tilder (<i>Tringa totanus</i>) ja kiivitaja (<i>Vanellus vanellus</i>).
Tuhu-Kesu linnuala	RAH0000130	EE0040208	19646,8	75%	Liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on sinikael-part (<i>Anas platyrhynchos</i>), kaljukotkas (<i>Aquila chrysaetos</i>), niidurisla e rüdi e niidurüdi (<i>Calidris alpina schinzii</i>), soo-loorkull (<i>Circus pygargus</i>), merikotkas (<i>Haliaeetus albicilla</i>), rabapüü (<i>Lagopus lagopus</i>), punaselg-õgija (<i>Lanius collurio</i>), hallõgija (<i>Lanius excubitor</i>), mustsaba-vigle (<i>Limosa limosa</i>), suurkoovitaja (<i>Numenius arquata</i>), väikekoovitaja (<i>Numenius phaeopus</i>), tutkas (<i>Philomachus pugnax</i>), rüüt (<i>Pluvialis apricaria</i>), vööt-põõsalind (<i>Sylvia nisoria</i>), teder (<i>Tetrao tetrix</i>), mudatilder (<i>Tringa glareola</i>), punajalg-tilder (<i>Tringa totanus</i>) ja kiivitaja (<i>Vanellus vanellus</i>).
Käntu-Kastja linnuala	RAH0000099	EE0040209	3142,2	27%	Liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on suur-konnakotkas (<i>Aquila clanga</i>) ja rohunepp (<i>Gallinago media</i>).

Ala nimi	Keskkonna-registri kood	Rahvus-vaheline kood	Kogu-pindala, ha	Pindalast vallas, %	Kaitse-eesmärgid
Väinamere linnuala	RAH0000133	EE0040001	273208,9	5%	<p>Liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on soopart e pahlsaba-part (<i>Anas acuta</i>), luitsnökk-part (<i>Anas clypeata</i>), piilpart (<i>Anas crecca</i>), viupart (<i>Anas penelope</i>), sinikael-part (<i>Anas platyrhynchos</i>), rägapart (<i>Anas querquedula</i>), rääkspart (<i>Anas strepera</i>), suur-laukhani (<i>Anser albifrons</i>), hallhani e roohani (<i>Anser anser</i>), väike-laukhani (<i>Anser erythropus</i>), rabahani (<i>Anser fabalis</i>), hallhaigur (<i>Ardea cinerea</i>), kivrullija (<i>Arenaria interpres</i>), sooräts (<i>Asio flammeus</i>), punapea-vart (<i>Aythya ferina</i>), tuttvart (<i>Aythya fuligula</i>), merivart (<i>Aythya marila</i>), hüüp (<i>Botaurus stellaris</i>), mustlagle (<i>Branta bernicla</i>), valgepõsk-lagle (<i>Branta leucopsis</i>), kassikakk (<i>Bubo bubo</i>), sõtkas (<i>Bucephala clangula</i>), niidurisla e rüdi e niidurüdi (<i>Calidris alpina schinzii</i>), suurrüdi e rüdi e suurrisla (<i>Calidris canutus</i>), väiketüll (<i>Charadrius dubius</i>), liivatüll (<i>Charadrius hiaticula</i>), mustviires (<i>Chlidonias niger</i>), valge-toonekurg (<i>Ciconia ciconia</i>), roo-loorkull (<i>Circus aeruginosus</i>), välja-loorkull (<i>Circus cyaneus</i>), aul (<i>Clangula hyemalis</i>), rukkirääk (<i>Crex crex</i>), väikeluik (<i>Cygnus columbianus bewickii</i>), laululuik (<i>Cygnus cygnus</i>), kühmnook-luik (<i>Cygnus olor</i>), valgeselg-kirjurähn (<i>Dendrocopos leucotos</i>), põldtsiitsitaja (<i>Emberiza hortulana</i>), lauk (<i>Fulica atra</i>), rohunepp (<i>Gallinago media</i>), värbkakk (<i>Glaucidium passerinum</i>), sookurg (<i>Grus grus</i>), merikotkas (<i>Haliaeetus albicilla</i>), punaselg-õgija (<i>Lanius collurio</i>), kalakajakas (<i>Larus canus</i>), tõmmukajakas (<i>Larus fuscus</i>), naerukajakas (<i>Larus ridibundus</i>), plütt (<i>Limicola falcinellus</i>), vöötsaba-vigle (<i>Limosa lapponica</i>), mustsaba-vigle (<i>Limosa limosa</i>), tõmmuvaeras (<i>Melanitta fusca</i>), mustvaeras (<i>Melanitta nigra</i>), väikekoskel (<i>Mergus albellus</i>), jääkoskel (<i>Mergus merganser</i>), rohukoskel (<i>Mergus serrator</i>), suurkoovitaja (<i>Numenius arquata</i>), kormoran e karbas (<i>Phalacrocorax carbo</i>), tutkas (<i>Philomachus pugnax</i>), hallpea-rähn e hallrähn (<i>Picus canus</i>), plüü (<i>Pluvialis squatarola</i>), tuttpütt (<i>Podiceps cristatus</i>), väikehuik (<i>Porzana parva</i>), täpikhuik (<i>Porzana porzana</i>), naaskelnokk (<i>Recurvirostra avosetta</i>), hahk (<i>Somateria mollissima</i>), väiketiir (<i>Sterna albifrons</i>), räusktiir e räusk (<i>Sterna caspia</i>), jõgitiir (<i>Sterna hirundo</i>), randtiir (<i>Sterna paradisaea</i>), tutt-tiir (<i>Sterna sandvicensis</i>), vööt-pöösaliind (<i>Sylvia nisoria</i>), teder (<i>Tetrao tetrix</i>), tumetilder (<i>Tringa erythropus</i>), mudatilder (<i>Tringa glareola</i>), heletilder (<i>Tringa nebularia</i>), punajalg-tilder (<i>Tringa totanus</i>) ja kiivitaja (<i>Vanellus vanellus</i>).</p>

Ala nimi	Keskkonna-registri kood	Rahvus-vaheline kood	Kogu-pindala, ha	Pindalast vallas, %	Kaitse-eesmärgid
Nätsi-Võlla linnuala	RAH0000117	EE0040337	17292,7	21%	Liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on piilpart (<i>Anas crecca</i>), viupart (<i>Anas penelope</i>), sinikael-part (<i>Anas platyrhynchos</i>), kaljukotkas (<i>Aquila chrysaetos</i>), tuttvart (<i>Aythya fuligula</i>), hüüp (<i>Botaurus stellaris</i>), kassikakk (<i>Bubo bubo</i>), sõtkas (<i>Bucephala clangula</i>), niidurisla e niidurüdi e rüdi (<i>Calidris alpina schinzii</i>), soo-loorkull (<i>Circus pygargus</i>), väikeluik (<i>Cygnus columbianus bewickii</i>), laululuik (<i>Cygnus cygnus</i>), väikepistrik (<i>Falco columbarius</i>), lauk (<i>Fulica atra</i>), sookurg (<i>Grus grus</i>), merikotkas (<i>Haliaeetus albicilla</i>), rabapüü (<i>Lagopus lagopus</i>), punaselg-õgija (<i>Lanius collurio</i>), hallõgija (<i>Lanius excubitor</i>), mustsaba-vigle (<i>Limosa limosa</i>), sinirind (<i>Luscinia svecica</i>), väikekoovitaja (<i>Numenius phaeopus</i>), tutkas (<i>Philomachus pugnax</i>), roherähn e meltsas (<i>Picus viridis</i>), rüüt (<i>Pluvialis apricaria</i>), tuttpütt (<i>Podiceps cristatus</i>), teder (<i>Tetrao tetrix</i>), mudatilder (<i>Tringa glareola</i>), punajalg-tilder (<i>Tringa totanus</i>) ja kiivitaja (<i>Vanellus vanellus</i>).
Pärnu lahe linnuala	RAH0000131	EE0040346	110423,6	1%	Liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on rästas-roolind (<i>Acrocephalus arundinaceus</i>), soopart e pahlsaba-part (<i>Anas acuta</i>), luitsnökk-part (<i>Anas clypeata</i>), piilpart (<i>Anas crecca</i>), viupart (<i>Anas penelope</i>), sinikael-part (<i>Anas platyrhynchos</i>), rägapart (<i>Anas querquedula</i>), rääkspart (<i>as strepera</i>), suur-laukhani (<i>Anser albifrons</i>), hallhani e roohani (<i>Anser anser</i>), rabahani (<i>Anser fabalis</i>), kivirullija (<i>Arenaria interpres</i>), sooräts (<i>Asio flammeus</i>), tuttvart (<i>Aythya fuligula</i>), merivart (<i>Aythya marila</i>), valgepõsk-lagle (<i>Branta leucopsis</i>), sõtkas (<i>Bucephala clangula</i>), niidurisla e rüdi niidurüdi (<i>Calidris alpina schinzii</i>), liivatüll (<i>Charadrius hiaticula</i>), roo-loorkull (<i>Circus aeruginosus</i>), aul (<i>Clangula hyemalis</i>), väikeluik (<i>Cygnus columbianus bewickii</i>), laululuik (<i>Cygnus cygnus</i>), kümnokk-luik (<i>Cygnus olor</i>), kalakajakas (<i>Larus canus</i>), tõmmukajakas (<i>Larus fuscus</i>), naerukajakas (<i>Larus ridibundus</i>), mustsaba-vigle (<i>Limosa limosa</i>), tõmmuvaeras (<i>Melanitta fusca</i>), mustvaeras (<i>Melanitta nigra</i>), jääkoskel (<i>Mergus merganser</i>), rohukoskel (<i>Mergus serrator</i>), kormoran e karbas (<i>Phalacrocorax carbo</i>), tutkas (<i>Philomachus pugnax</i>), tuttpütt (<i>Podiceps cristatus</i>), hahk (<i>Somateria mollissima</i>), väiketiir (<i>Sterna albifrons</i>), jõgitiir (<i>Sterna hirundo</i>), randtiir (<i>Sterna paradisaea</i>), tutt-tiir (<i>Sterna sandvicensis</i>), tumetilder (<i>Tringa erythropus</i>), punajalg-tilder (<i>Tringa totanus</i>) ja kiivitaja (<i>Vanellus vanellus</i>).

9.5.2.3 Kavandatava tegevuse seotus kaitsekorraldusega

Lääneranna valla üldplaneering ei ole Natura alade kaitsekorraldusega otseselt seotud ega selleks vajalik. Üldplaneeringuga ei tehta otseselt ettepanekut kaitsealade kaitsereežiimi algatamiseks, muutmiseks ega lõpetamiseks. Samuti ei nähta üldplaneeringuga ette kaitsekorralduslikke tegevusi.

9.5.2.4 Planeeringulahenduse prognoositavad mõjud

Ebasoodsa mõju ilmnemise tõenäosuse selgitamisel on arvesse võetud üldplaneeringu lahenduse alusel määratud maakasutust ning sellest maakasutusest tulenevaid võimalikke aspekte nagu maa hõivamine uute arendusalade või infrastruktuuridega, heitmeid (nt müra, välisõhusaaste või heide vette tootmisaladelt, tiheasustusaladelt, teedelt) jm.

Hinnatud on, kas nende tagajärgedega võib eraldiseisvalt või koosmõjus kaasneda liikide häirimine, elupaikade pindala vähenemine või seisundi halvenemine, elupaikade killustumine või muu oluline ebasoodne mõju Natura 2000 aladele.

Natura 2000 aladele avalduva tõenäolise mõju kirjeldus on loodus- ja linnualade kaupa esitatud alljärgnevas tabelis (Tabel 8).

Tabelis kajastuv analüüs tugineb üldplaneeringu lahendusele seisuga jaanuar 2025.

Tabel 8. Üldplaneeringu lahenduse mõju prognoos Natura 2000 võrgustiku loodus- ja linnualadele

Ala nimi	Keskkonna-registri kood	Tõenäoliste mõjude hinnang	Järeldus
Oidrema loodusala	RAH0000302	Loodusale ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi arendusalasid, taristuobjekte ega muid olulisi maakasutuse muutusi. Üldplaneeringu kohaselt jätkub senine maakasutus. Loodusala kaitse-eesmärgiks olev puiskarjamaa elupaigatüüp (9070) on üldplaneeringuga osaliselt määratud väärtuslikuks põllumajandusmaaks. Väärtusliku põllumajandusmaa mõiste juures on selgitatud, et selle all mõistetakse ka looduslikke rohumaid ja püsirohumaid. Väärtusliku põllumajandusmaa tingimused, mis piiravad maakasutuse sihtotstarbe muutmist ja ehitustegevust, on kooskõlas elupaiga kaitsega (toetavad seda). Tingimuste seadmisel on muuhulgas lähtutud põhimõttest, et „ <i>põllumajandusmaade kaitsetingimused ei takistaks pool-looduslike rohumaade traditsioonilist hooldust ehk heina niitmist ja kogumist ning loomade karjatamist.</i> “ Üldplaneeringu lahendusega ei ole ette näha ebasoodsaid mõjusid loodusala kaitse-eesmärkidele. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu lahendusest loodusala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on välistatud.
Ura loodusala	RAH0000303	Loodusala on tervikuna arvatud rohevõrgustiku tugialasse. Läbi valla rohevõrgustiku (s.h rohekoridoride) toetab üldplaneering loodusala sidusust teiste kõrge looduskaitseliku väärtusega aladega. Loodusale ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi arendusalasid, taristuobjekte ega muid olulisi maakasutuse muutusi. Üldplaneeringu lahendusega ei ole ette näha ebasoodsaid mõjusid loodusala kaitse-eesmärkidele. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu lahendusest loodusala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on välistatud.
Vaiste loodusala	RAH0000311	Loodusala on tervikuna arvatud rohevõrgustiku tugialasse, mis jätkub ulatuslikult väljaspool loodusala piire. Läbi valla rohevõrgustiku (s.h rohekoridoride) toetab üldplaneering loodusala sidusust teiste kõrge looduskaitseliku väärtusega aladega. Loodusale ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi arendusalasid, taristuobjekte ega muid olulisi maakasutuse muutusi. Üldplaneeringu lahendusega ei ole ette näha ebasoodsaid mõjusid loodusala kaitse-eesmärkidele. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu lahendusest loodusala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on välistatud.
Varbla loodusala	RAH0000322	Loodusala on tervikuna arvatud rohevõrgustiku tugialasse. Läbi valla rohevõrgustiku (s.h rohekoridoride) toetab üldplaneering loodusala sidusust teiste kõrge looduskaitseliku väärtusega aladega. Loodusale ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi arendusalasid, taristuobjekte ega muid	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu lahendusest loodusala kaitse-

Ala nimi	Keskkonna-registri kood	Tõenäoliste mõjude hinnang	Järeldus
		olulisi maakasutuse muutusi. Üldplaneeringu lahendusega ei ole ette näha ebasoodsaid mõjusid loodusala kaitse-eesmärkidele. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.	eesmärkidele ja terviklikkusele on välistatud.
Raepa loodusala	RAH0000300	Loodusala on tervikuna arvatud rohevõrgustiku tugialasse. Läbi valla rohevõrgustiku (s.h rohekoridoride) toetab üldplaneering loodusala sidusust teiste kõrge looduskaitse väärtusega aladega. Loodusala ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi arendusalasid, taristuobjekte ega muid olulisi maakasutuse muutusi. Raepa loodusalale jääb üldplaneeringus määratletud sadama maa-ala (sadamakoht). Antud maa-ala on olemasoleva väikesadama (paadisadama) territoorium, mis ei ole sadamaregistrisse kantud, kuid mis on olemasolevas olukorras kasutusel (Raepa sadam) ja seega ei ole tegu uue maakasutuse ette nägemisega. Maa-ala on juba varasema tegevuse käigus oluliselt ümber kujundatud. EELISE andmetel (seisuga detsember 2024) ei jää sadama maa-alale Raepa loodusala kaitse-eesmärgiks seatud elupaigatüüpe ega liikide elupaiku. Üldplaneering annab küll põhimõttelise võimaluse sadamakohtade edasiseks arendamiseks, kuid üldplaneeringuga ei määrata konkreetsele sadama maa-alale täpsemaid edasisi arenduseesmärke/-suuniseid. Seetõttu ei ole teada sadama maa-alal toimuv võimalik perspektiivne ehitustegevus, süvendustööd vms. Arvestades, et tegu on juba oluliselt muudetud alaga, kuhu ei jää loodusala kaitse-eesmärgiks seatud väärtusi, ei ole üldplaneeringu tasemel siiski ette näha olulist mõju neile kaitse väärtustele või loodusala terviklikkusele. Üldplaneeringu lahendusega ei ole ette näha ebasoodsaid mõjusid loodusala kaitse-eesmärkidele. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu lahendusest loodusala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on välistatud.
Sõmeri loodusala	RAH0000299	Loodusala maismaaterritoorium on tervikuna arvatud rohevõrgustiku tugialasse. Läbi valla rohevõrgustiku (s.h rohekoridoride) toetab üldplaneering loodusala sidusust teiste kõrge looduskaitse väärtusega aladega. Loodusala ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi arendusalasid, taristuobjekte ega muid olulisi maakasutuse muutusi. Üldplaneeringu lahendusega ei ole ette näha ebasoodsaid mõjusid loodusala kaitse-eesmärkidele. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu lahendusest loodusala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on välistatud.
Tuhu loodusala	RAH0000604	Loodusala on arvatud rohevõrgustiku tugialasse. Läbi valla rohevõrgustiku (s.h rohekoridoride) toetab üldplaneering loodusala sidusust teiste kõrge looduskaitse väärtusega aladega. Loodusala ega selle	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu lahendusest

Ala nimi	Keskkonna- registri kood	Tõenäoliste mõjude hinnang	Järeldus
		lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi arendusalasid, taristuobjekte ega muid olulisi maakasutuse muutusi. Üldplaneeringu lahendusega ei ole ette näha ebasoodsaid mõjusid loodusala kaitse-eesmärkidele. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.	loodusala kaitse- eesmärkidele ja tervikkusele on välistatud.
Poanse loodusala	RAH0000475	Loodusala on tervikuna arvatud rohevõrgustiku tugialasse. Läbi valla rohevõrgustiku (s.h rohekoridoride) toetab üldplaneering loodusala sidusust teiste kõrge looduskaitseliku väärtusega aladega. Loodusale ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi arendusalasid, taristuobjekte ega muid olulisi maakasutuse muutusi. Loodusala ümbritsevad alad, mis ei jää rohevõrgustiku koosseisu, on suuresti määratud väärtuslikeks põllumajandusmaadeks, mis seab piirangud nende alade maakasutuse muutmisele ja alade hoonestamisele. Üldplaneeringu lahendusega ei ole ette näha ebasoodsaid mõjusid loodusala kaitse-eesmärkidele. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu lahendusest loodusala kaitse- eesmärkidele ja tervikkusele on välistatud.
Paadrema loodusala	RAH0000317	Loodusala on tervikuna arvatud rohevõrgustiku tugialasse, mis jätkub ulatuslikult väljaspool loodusala piire. Läbi valla rohevõrgustiku (s.h rohekoridoride) toetab üldplaneering loodusala sidusust teiste kõrge looduskaitseliku väärtusega aladega. Loodusale ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi arendusalasid, taristuobjekte ega muid olulisi maakasutuse muutusi. Üldplaneeringu lahendusega ei ole ette näha ebasoodsaid mõjusid loodusala kaitse-eesmärkidele. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu lahendusest loodusala kaitse- eesmärkidele ja tervikkusele on välistatud.
Mihkli loodusala	RAH0000293	Loodusala on valdavalt arvatud rohevõrgustiku tugialasse. Läbi valla rohevõrgustiku (s.h rohekoridoride) toetab üldplaneering loodusala sidusust teiste kõrge looduskaitseliku väärtusega aladega. Loodusale ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi arendusalasid, taristuobjekte ega muid olulisi maakasutuse muutusi. Loodusala kõrval paiknev olemasolev hoonestatud ja kasutuses tootmiskohal on määratud äriks ja väiketootmiseks ehk olulise keskkonnamõjuta tootmiseks mõeldud alaks. Üldplaneeringu lahendusega ei ole seega ette näha ebasoodsaid mõjusid loodusala kaitse-eesmärkidele. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu lahendusest loodusala kaitse- eesmärkidele ja tervikkusele on välistatud.
Haapsi loodusala	RAH0000559	Loodusala on tervikuna arvatud rohevõrgustiku tugialasse, mis jätkub ulatuslikult väljaspool loodusala piire. Läbi valla rohevõrgustiku (s.h rohekoridoride) toetab üldplaneering loodusala sidusust teiste kõrge looduskaitseliku väärtusega aladega. Loodusale ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu lahendusest loodusala kaitse-

Ala nimi	Keskkonna-registri kood	Tõenäoliste mõjude hinnang	Järeldus
		kavandatud uusi arendusalasid, taristuobjekte ega muid olulisi maakasutuse muutusi. Üldplaneeringu lahendusega ei ole ette näha ebasoodsaid mõjusid loodusala kaitse-eesmärkidele. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.	eesmärkidele ja terviklikkusele on välistatud.
Naissoo loodusala	RAH0000291	Loodusala on valdavalt arvatud rohevõrgustiku tugialasse. Läbi valla rohevõrgustiku (s.h rohekoridoride) toetab üldplaneering loodusala sidusust teiste kõrge looduskaitse väärtusega aladega. Loodusalale ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi arendusalasid, taristuobjekte ega muid olulisi maakasutuse muutusi. Loodusala ümbritsevad alad, mis ei jää rohevõrgustiku koosseisu, on suuresti määratud väärtuslikeks põllumajandusmaadeks, mis seab piirangud nende alade maakasutuse muutmisele ja alade hoonestamisele. Üldplaneeringu lahendusega ei ole ette näha ebasoodsaid mõjusid loodusala kaitse-eesmärkidele. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu lahendusest loodusala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on välistatud.
Lihula loodusala	RAH0000558	Loodusala on tervikuna arvatud rohevõrgustiku tugialasse. Läbi valla rohevõrgustiku (s.h rohekoridoride) toetab üldplaneering loodusala sidusust teiste kõrge looduskaitse väärtusega aladega. Loodusalale ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi arendusalasid, taristuobjekte ega muid olulisi maakasutuse muutusi. Lihula linna serva reserveeritud äri- ja väiketootmiseks ette nähtud alad jäävad looduslast enam kui 1,5 km kaugusele. Potentsiaalsed uued tootmismaad on ette nähtud olulise keskkonnamõjuta tegevustele ning nende alade juhtotstarbe kohasel kasutuselevõtul ei ole seetõttu ette näha võimaliku mõju ulatumist loodusalale. Üldplaneeringu lahendusega ei ole ette näha ebasoodsaid mõjusid loodusala kaitse-eesmärkidele. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu lahendusest loodusala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on välistatud.
Karinõmme loodusala	RAH0000313	Loodusala on tervikuna arvatud rohevõrgustiku tugialasse ja koridori. Ühtlasi seob rohevõrgustiku tugiala loodusala lahustükid omavahel, toetades seega loodusala terviklikkust ja sidusust. Lisaks toetab valla rohevõrgustik loodusala sidusust teiste looduskaitse väärtusega aladega. Loodusalale ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi arendusalasid, taristuobjekte ega muid olulisi maakasutuse muutusi. Üldplaneeringu lahendusega ei ole ette näha ebasoodsaid mõjusid loodusala kaitse-eesmärkidele. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu lahendusest loodusala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on välistatud.

Ala nimi	Keskkonna-registri kood	Tõenäoliste mõjude hinnang	Järeldus
Karuse-Linnuse loodusala	RAH0000477	Loodusala lahustükid on suuremas osas arvatud rohevõrgustiku tugialasse, mis jätkub ulatuslikult väljaspool loodusala piire. Läbi valla rohevõrgustiku (s.h rohekoridoride) toetab üldplaneering loodusala sidusust teiste kõrge looduskaitse väärtusega aladega. Loodusala ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi arendusalasid ega muid olulisi maakasutuse muutusi. Loodusala piirnevalt on üldplaneeringus märgitud mäetööstuse maa-ala juhtotstarbeid. Tegemist on kehtiva kaevandamisloaga karjääridega ehk vastav maakasutus ei tulene üldplaneeringust. Loodusala läbiva Risti-Virtsu-Kuivastu-Kuressaare põhimaantee äärde on üldplaneeringuga ette nähtud kergliiklustee rajamine. Üldplaneeringuga ei täpsustata kergliiklustee lahendust ega täpset asukohta. Tee asukoht täpsustatakse detailplaneeringu või projektiga, sh see, kummal pool teed kergliiklustee paikneb ning kui laiana see rajatakse. Seetõttu ei ole võimalik üldplaneeringu etapis läbi viia detailset mõjude analüüsi. Vastavas lõigus piirnevad maanteekoridoriga EELISe andmetel järgmised inventeeritud elupaigad: vanad loodumetsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*), puiskarjamaad (9070). Lisaks jäävad piirkonda II kaitsekategooria liigi roheline kaksikhammas kasvukohad. Arvestades nimetatud elupaikade ja kasvukohtade lähedust maanteele, ei ole võimalik olemasoleva teabe pealt välistada ebasoodsa mõju teket (läbi elupaiga pindala vähenemise, raadamise, maantee äärsete kraavide nihutamise vm) neile kaitse-eesmärkidele. Põhimaantee on juba olemasolevas olukorras maastikku killustav objekt ning selle kergliiklusteega laiendamisest ei ole ette näha täiendavat ebasoodsat mõju loodusala terviklikkusele. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu terviklahendusest ja arengusuundadest loodusala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on välistatud. Välistada ei saa ebasoodsat mõju võimalikust perspektiivsest kergliiklusteest järgmistele loodusala kaitse-eesmärkidele: vanad loodumetsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*), puiskarjamaad (9070), roheline kaksikhammas.
Lauaru loodusala	RAH0000691	Loodusala lahustükid on tervikuna arvatud rohevõrgustiku tugialasse, mis jätkub ulatuslikult väljaspool loodusala piire. Ühtlasi seob rohevõrgustiku tugiala loodusala lahustükid omavahel, toetades seega loodusala terviklikkust ja sidusust. Lisaks toetab valla rohevõrgustik loodusala sidusust teiste looduskaitse väärtusega aladega. Loodusala ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi arendusalasid, taristuobjekte ega muid olulisi maakasutuse muutusi. Üldplaneeringu lahendusega ei ole ette näha ebasoodsaid mõjusid loodusala kaitse-eesmärkidele. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu lahendusest loodusala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on välistatud.
Kuke-Kiili loodusala	RAH0000476	Loodusala on tervikuna arvatud rohevõrgustiku tugialasse. Läbi valla rohevõrgustiku (s.h rohekoridoride) toetab üldplaneering loodusala sidusust teiste kõrge looduskaitse väärtusega aladega. Loodusala ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi arendusalasid, taristuobjekte ega muid	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu lahendusest loodusala kaitse-

Ala nimi	Keskkonna- registri kood	Tõenäoliste mõjude hinnang	Järeldus
		olulisi maakasutuse muutusi. Üldplaneeringu lahendusega ei ole ette näha ebasoodsaid mõjusid loodusala kaitse-eesmärkidele. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.	eesmärkidele ja terviklikkusele on välistatud.
Madissaare loodusala	RAH0000320	Loodusala on valdavalt arvatud rohevõrgustiku tugialasse. Läbi valla rohevõrgustiku (s.h rohekoridoride) toetab üldplaneering loodusala sidusust teiste kõrge looduskaitse väärtusega aladega. Loodusala ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi arendusalasid, taristuobjekte ega muid olulisi maakasutuse muutusi. Loodusala lähipiirkonnas paiknev olemasolev hoonestatud ja kasutuses tootmismaa on määratud äriks ja väiketootmiseks ehk olulise keskkonnamõjuta tootmiseks mõeldud alaks. Üldplaneeringu lahendusega ei ole seega ette näha ebasoodsaid mõjusid loodusala kaitse-eesmärkidele. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu lahendusest loodusala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on välistatud.
Kurese loodusala	RAH0000556	Loodusala on tervikuna arvatud rohevõrgustiku tugialasse. Lisaks on loodusala Soontagana väärtuslikus maastikus. Läbi valla rohevõrgustiku (s.h rohekoridoride) toetab üldplaneering loodusala sidusust teiste kõrge looduskaitse väärtusega aladega. Loodusala ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi arendusalasid, taristuobjekte ega muid olulisi maakasutuse muutusi. Loodusala ümbritsevad alad, mis ei jää rohevõrgustiku koosseisu, on suuresti määratud väärtuslikeks põllumajandusmaadeks, mis seab piirangud nende alade maakasutuse muutmisele ja alade hoonestamisele. Üldplaneeringu lahendusega ei ole ette näha ebasoodsaid mõjusid loodusala kaitse-eesmärkidele. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu lahendusest loodusala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on välistatud.
Kolga loodusala	RAH0000314	Loodusala on tervikuna arvatud rohevõrgustiku tugialasse. Lisaks on loodusala Kolga lüitemänniku väärtuslikus maastikus, mis tõstab esile ala kaitse-eesmärkide maastikulist lisaväärtust. Läbi valla rohevõrgustiku (s.h rohekoridoride) toetab üldplaneering loodusala sidusust teiste kõrge looduskaitse väärtusega aladega. Loodusala ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi arendusalasid, taristuobjekte ega muid olulisi maakasutuse muutusi. Üldplaneeringu lahendusega ei ole ette näha ebasoodsaid mõjusid loodusala kaitse-eesmärkidele. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu lahendusest loodusala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on välistatud.

Ala nimi	Keskkonna- registri kood	Tõenäoliste mõjude hinnang	Järeldus
Nedrema loodusala	RAH0000315	Loodusala on tervikuna arvatud rohevõrgustiku tugialasse. Lisaks on loodusala Soontagana väärtuslikus maastikus. Läbi valla rohevõrgustiku (s.h rohekoridoride) toetab üldplaneering loodusala sidusust teiste kõrge looduskaitseliku väärtusega aladega. Loodusala ümbritsevad alad, mis ei jää rohevõrgustiku koosseisu, on suuresti määratud väärtuslikeks põllumajandusmaadeks, mis seab piirangud nende alade maakasutuse muutmisele ja alade hoonestamisele. Loodusala ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi arendusalasid ega muid olulisi maakasutuse muutusi. Loodusala lähivõimalik olemasoleva Pärnu-Jaagupi-Kalli maantee äärde on üldplaneeringus ette nähtud perspektiivne kergliiklustee. Üldplaneeringuga ei täpsustata kergliiklustee lahendust ega täpset asukohta. Tee asukoht täpsustatakse detailplaneeringu või projektiga, sh kummal pool avalikku teed kergliiklustee paikneb ja milline on selle laius. Arvestama peab, et mõlemal pool maanteed paiknevad loodusala kaitse-eesmärgiks olevad puisniidud (6530*), mistõttu kergliiklustee rajamine võib kaasa tuua elupaigatüübi pindala vähenemise väheses ulatuses. Teiste elupaigatüüpidega ega kaitse-eesmärgiks oleva loomaliigi EELISesse kantud elupaikadega jalg- ja jalgrattatee eeldatav asukoht ei kattu. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu terviklahendusest ja arengusuundadest loodusala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on välistatud. Välistada ei saa ebasoodsat mõju võimalikust perspektiivsest kergliiklusteest loodusala kaitse-eesmärgiks seatud puisniitudele (6530*).
Matsalu loodusala	RAH0000694	Matsalu loodusala hõlmab Matsalu lahe ja Kasari jõe äärseid alasid Lääneranna valla põhjapiiril. Loodusala on valdavalt arvatud rohevõrgustiku tugialasse. Läbi valla rohevõrgustiku (s.h rohekoridoride) toetab üldplaneering loodusala sidusust teiste kõrge looduskaitseliku väärtusega aladega. Loodusala ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi olulisi arendusalasid ega muid olulisi maakasutuse muutusi. Loodusala ulatuvatele või sellega piirnevatele aladele määratud juhtotstarbed on seotud olemasoleva maakasutusega (puhkealad, üldkasutatavad alad, sadamad). Matsalu loodusala või üldplaneeringus määratletud viis sadama maa-ala (väikesadamad). Kuigi vaid üks neist on kantud sadamaregistrisse (Saastna Vanasadam), on ka teised territooriumid olemasolevad kas kasutusel olevad või varem kasutusel olnud veesõidukite sildumiseks kohandatud alad (Keemu sadam, Suitsu sadam, Saastna Uussadam, Rooglaiu sadam). N-õ uusi alasid sadama maa-aladeks määratud ei ole. Üldplaneeringuga ei määrata konkreetsetele sadama maa-aladele täpsemaid edasisi arenduseesmärke/-suuniseid. Seetõttu ei ole teada sadama maa-aladel või nendega seotud akvatooriumis toimuv võimalik perspektiivne ehitustegevus ja kasutus, kuid üldplaneering annab siiski põhimõttelise võimaluse sadamakohtade edasiseks arendamiseks. Sadama ehitamiseks on nõutav detailplaneering, samuti on vallavalitsusel õigus algselt detailplaneeringu koostamine sadama laiendamisel. Üldplaneering	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu terviklahendusest ja arengusuundadest loodusala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on välistatud. Olemasolevate teadmiste ja üldplaneeringu lahenduse põhjal ei saa välistada ebasoodsat mõju võimalikest perspektiivsetest kergliiklusteedest ning kahe üldplaneeringusse kantud sadama maa-ala ja ühe

Ala nimi	Keskkonna- registri kood	Tõenäoliste mõjude hinnang	Järeldus
		<p>sätestab, et planeeringu koostamise raames või enne ehitusloa väljastamist tuleb vajadusel läbi viia keskkonnamõju hindamine, mille käigus hinnatakse kavandatava tegevuse sobivust antud asukohas ja kaasnevaid mõjusid ning määratakse leevendusmeetmed.</p> <p>Loodusala territooriumi hõlmavas „Matsalu rahvuspargi, Rajametsa hoiuala, Haeska hoiuala ja Puiatu merikotka kaitsekorralduskavas" tuuakse välja, et kohalikud väikesadamad, s.h Suitsu, Keemu, Saastna, Rooglaiu sadamad, on muuhulgas vajalikud kaitseala valitsemise ja järelevalvega seotud tegevusteks ning neil on potentsiaal hakata tulevikus suuremat osa mängima kaitseala tutvustamisel. Täitmaks neid ülesandeid tuleb väikesadamaid vastavalt vajadusele hooldada, mis võib hõlmata ka sadamakanalite hooldamist. Lisaks tuleb sadamaid aeg-ajalt rekonstrueerida ning võimalusel rajada randusmiskohad ja slipiteed. Seega ei ole kohalike väikesadamade toimimine ja arendus vastuolus ala kaitsekorraldusega. Küll aga rõhutatakse kaitsekorralduskavas, et tingimata peab arvestama külgnevate elupaikade ja neis leiduvate liikide kaitsevajadustega.</p> <p>Üldplaneeringu tasemel saab välja tuua järgmist:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Saastna Vanasadam. Sadamaregistrisse kantud olemasolev väikesadam, mille territoorium on olemasolevas olukorras hoonestatud ja inimtegevusest mõjutatud, rajatud on sadamakai. Sadama maa-alale ei jää loodusala kaitse-eesmärgiks seatud elupaigatüüpe või liike. Sadama hooldamisest ja väikesadama mahus arendamisest ei ole üldplaneeringu tasemel ette näha olulist ebasoodsat mõju. Sadamat oluliselt muutva arenduse korral tuleb mõju Natura 2000 aladele hinnata selle arendussoovi ilmnemisel vastavas menetlusprotsessis. - Saastna Uussadam. Olemasolev väike paadisadam, mille territoorium on olemasolevas olukorras hoonestatud ja inimtegevusest mõjutatud, rajatud on sadamakanal. Sadama maa-alale ulatuvad loodusala kaitse-eesmärgiks määratud rannaniidud 1630*, vee-ala on määratud elupaigatüüpi liivased ja mudased pagurannad (1140) ning see on ühtlasi märgitud kaitsealuse liigi hink elupaigaks. Sellest tulenevalt ei saa sadama võimaliku edasise arendamisega kaasnevat ebasoodsat mõju välistada. - Keemu sadam. Olemasolev väikesadam, ühtlasi ka oluline puhkekoht. Ala on hoonestatud. Sadama vee-ala on märgitud kaitse-eesmärgiks seatud liikide hink ja tiigilendlae elupaigaks, kui tegemist on juba olemasolevate olukorras inimtegevusest tugevasti muudetud sadamakanaliga. Sadama hooldamisest ja väikesadama mahus arendamisest ei ole üldplaneeringu tasemel ette näha olulist 	<p>puhkekoha võimalikest edasistest arendamisest.</p>

Ala nimi	Keskkonna- registri kood	Tõenäoliste mõjude hinnang	Järeldus
		<p>ebasoodsat mõju. Sadamat oluliselt muutva arenduse korral tuleb mõju Natura 2000 aladele hinnata selle arendussoovi ilmnemisel vastavas menetlusprotsessis.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rooglaiu sadam. Olemasolev väikesadam, rajatud on sadamakanal. Sadama maa-ala on valdavas osas säilinud siiski looduslähedasena ning määratud elupaigatüüpi rannaniidud (1630*). Sellest tulenevalt ei saa sadama võimaliku edasise arendamisega kaasnevat ebasoodsat mõju välistada. - Suitsu sadam. Olemasolev väike jõesadam (paadisadam), ühtlasi Matsalu rahvusparki külastusobjekt. Sadama maa-ala kattub väheses ulatuses (serva-aladel) elupaigatüüpidega liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (6270*) ja lamminiidud (6450). Samuti on sadam tiigilendlase elupaigaks. Ala iseloomust ja asukohast tulenevalt ei ole suuremahulised arendused sadamas tõenäolised, väiksemaid arendus- ja hooldustöid on võimalik teostada väljaspool elupaigatüüpe. Sadama hooldamisest ja väikesadama mahus arendamisest ei ole üldplaneeringu tasemel ette näha olulist ebasoodsat mõju. Sadamat oluliselt muutva arenduse korral tuleb mõju Natura 2000 aladele hinnata selle arendussoovi ilmnemisel vastavas menetlusprotsessis. <p>Keemu külas on üldplaneeringuga loodusala määratud puhkeala hoonete ehitamise õigusega. Puhkeala moodustub kahest lahustükist, mis piirnevad Keemu sadama ja olemasoleva puhkekohaga, mis on kasutusel lindude kevad- ja sügisrände vaatlemiseks ning kaitseväärtuste tutvustamiseks. Üldplaneering ei täpsusta konkreetse puhkeala funktsioone ja võimalikke rajatise, kuid ala saab käsitleda olemasoleva külastusobjekti põhimõttelise laiendusena.</p> <p>Puhkeala lõunapoolsele lahustükile loodusala kaitse-eesmärgiks seatud elupaiksid või liike ei jää. Ala kasutusest rekreatsiooniks ning keskkonda sobivate ja ala kaitseväärtustega arvestavate rajatiste ehitamisest ei ole seetõttu üldplaneeringu tasemel ette näha otsest olulist ebasoodsat mõju. Konkreetsete arendussoovi tekkimisel tuleb mõju Natura 2000 aladele siiski täpsemalt hinnata vastavas menetlusprotsessis.</p> <p>Põhjapoolne lahustükk on kaetud rannaniitude elupaigatüübiga (1630*). Ehitustegevusega sellel alal kaasneks tõenäoliselt elupaikade kadu, mistõttu ei saa välistada olulist ebasoodsat mõju kaitse-eesmärkidele.</p> <p>Risti-Virtsu-Kuivastu–Kuressaare põhimaantee äärde on üldplaneeringuga ette nähtud kergliiklustee rajamine. Valla idapiiril, Lautna-Kirbla lõigus piirneb maanteekoridor Matsalu loodusala. Lääneranna vallavalitsuse selgitusel rajatakse kergliiklustee antud lõigus üldplaneeringu joonisel ette nähtud asukohta,</p>	

Ala nimi	Keskkonna-registri kood	Tõenäoliste mõjude hinnang	Järeldus
		<p>s.t. maanteest lõuna poole ehk loodusala teisele poole, mille puhul ei ole ette näha olulist ebasoodsat mõju elupaikadele ja liikidele.</p> <p>Lisaks on perspektiivne kergliiklustee ette nähtud Lihula ja Penijõe mõisa (Matsalu rahvuspargi külastuskeskuse) vahele Lihula-Kloostri-Kirbla tee äärde. Juhul, kui kergliiklustee rajatakse maanteest ida poole ehk loodusala teisele poole, ei ole ette näha olulist ebasoodsat mõju elupaikadele ja liikidele. Juhul kui kergliiklustee rajatakse loodusale, ei saa mõjusid olemasolevate teadmiste põhjal välistada elupaigatüüpidele kuivad niidud lubjarikkal mullal (6210) ja puisniidud (*6530).</p> <p>Samuti on kergliiklustee ette nähtud Matsalu mõisa ja Keemu sadama vahelisele Meelva-Matsalu kõrvalmaantee lõigule. Juhul, kui kergliiklustee rajatakse maanteest lääne poole, ei ole ette näha olulist ebasoodsat mõju loodusala kaitse-eesmärgiks seatud elupaikadele ja liikidele. Juhul, kui kergliiklustee rajatakse maanteest itta, ei saa olemasolevate teadmiste põhjal välistada mõjusid rannaniitudele 1630*. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.</p>	
Lavassaare loodusala	RAH0000553	Loodusala Lääneranna valla piiridesse jääv osa on tervikuna arvatud rohevõrgustiku tugialasse. Läbi valla rohevõrgustiku (s.h rohekoridori) toetab üldplaneering loodusala sidusust teiste kõrge looduskaitse väärtusega aladega. Loodusale ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi arendusalasid, taristuobjekte ega muid olulisi maakasutuse muutusi. Üldplaneeringu lahendusega ei ole ette näha ebasoodsaid mõjusid loodusala kaitse-eesmärkidele. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu lahendusest loodusala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on välistatud.
Avaste loodusala	RAH0000279	Loodusala Lääneranna valla piiridesse jääva osa lahustükid on tervikuna arvatud rohevõrgustiku tugialasse, mis seob loodusala lahustükid omavahel, toetades seega loodusala terviklikkust ja sidusust. Läbi valla rohevõrgustiku (s.h rohekoridori) toetab üldplaneering loodusala sidusust teiste kõrge looduskaitse väärtusega aladega. Loodusale ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi arendusalasid, taristuobjekte ega muid olulisi maakasutuse muutusi. Üldplaneeringu lahendusega ei ole ette näha ebasoodsaid mõjusid loodusala kaitse-eesmärkidele. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu lahendusest loodusala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on välistatud.
Käntu-Kastja loodusala	RAH0000529	Loodusala Lääneranna valla piiridesse jääv osa on valdavalt arvatud rohevõrgustiku tugialasse. Läbi valla rohevõrgustiku (s.h rohekoridori) toetab üldplaneering loodusala sidusust teiste kõrge looduskaitse väärtusega aladega. Loodusale ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu lahendusest loodusala kaitse-

Ala nimi	Keskkonna-registri kood	Tõenäoliste mõjude hinnang	Järeldus
		arendusalasid, taristuobjekte ega muid olulisi maakasutuse muutusi. Üldplaneeringu lahendusega ei ole ette näha ebasoodsaid mõjusid loodusala kaitse-eesmärkidele. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.	eesmärkidele ja terviklikkusele on välistatud.
Tõhela-Ermistu loodusala	RAH0000552	Loodusala Lääneranna valla piiridesse jääv osa on tervikuna arvatud rohevõrgustiku tugialasse, mis jätkub ulatuslikult väljaspool loodusala piire. Läbi valla rohevõrgustiku (s.h rohekoridoride) toetab üldplaneering loodusala sidusust teiste kõrge looduskaitse väärtusega aladega. Loodusalale ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi arendusalasid, taristuobjekte ega muid olulisi maakasutuse muutusi. Üldplaneeringu lahendusega ei ole ette näha ebasoodsaid mõjusid loodusala kaitse-eesmärkidele. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu lahendusest loodusala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on välistatud.
Nätsi-Võlla loodusala	RAH0000593	Loodusala Lääneranna valla piiridesse jääv osa on tervikuna arvatud rohevõrgustiku tugialasse ja koridori. Läbi valla rohevõrgustiku (s.h rohekoridoride) toetab üldplaneering loodusala sidusust teiste kõrge looduskaitse väärtusega aladega. Loodusalale ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi arendusalasid, taristuobjekte ega muid olulisi maakasutuse muutusi. Üldplaneeringu lahendusega ei ole ette näha ebasoodsaid mõjusid loodusala kaitse-eesmärkidele. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu lahendusest loodusala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on välistatud.
Väinamere loodusala	RAH0000605	Väinamere loodusala hõlmab peamiselt mereala, kuid ulatub ka Lääneranna valla rannikualale ja osaliselt sisemaale. Loodusala Lääneranna valla piiridesse jääv osa on valdavalt arvatud piki rannikut kulgevasse rohevõrgustikku. Läbi valla rohevõrgustiku (s.h rohekoridoride) toetab üldplaneering loodusala sidusust teiste kõrge looduskaitse väärtusega aladega. Loodusalale ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi olulisi arendusalasid ega muid olulisi maakasutuse muutusi. Loodusalale ulatuvatele või sellega piirnevatele aladele määratud juhtotstarbed on seotud olemasoleva maakasutusega (puhkealad, üldkasutatavad alad, sadamad). Uusi elamu- ja tootmismaid on reserveeritud loodusalaga piirnevasse Virtsu alevikku. Tegu on olemasoleva tiheasustusalaga, mille iseloom üldplaneeringu ellu viimisel eeldatavalt oluliselt ei muutu ning mille tihendamisel/laiendamisel peab lähtuma mõjust ümbritsevale keskkonnale, s.h elukeskkonnale. Väinamere loodusalal või sellega piirnevalt on üldplaneeringus määratletud 12 sadama maa-ala, millest 10 on olemasolevate sadamaregistrisse kantud sadamate territooriumid ning ka ülejäänud kaks on	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu terviklahendusest ja arengusuundadest loodusala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on välistatud. Olemasolevate teadmiste ja üldplaneeringu lahenduse põhjal ei saa välistada ebasoodsat mõju võimalikust perspektiivsest kergliiklustest ning ühe

Ala nimi	Keskkonna- registri kood	Tõenäoliste mõjude hinnang	Järeldus
		<p>olemasolevad kasutusel olevad või varem kasutusel olnud veesõidukite sildumiseks kohandatud alad (paatide sildumiseks ja hoidmiseks mõeldud lihtsad väikesadamad). N-ö uusi alasid sadama maa-aladeks määratud ei ole. Üldplaneeringuga ei määrata konkreetsetele sadama maa-aladele täpsemaid edasisi arenduseesmärke/-suuniseid. Seetõttu ei ole teada sadama maa-aladel või nendega seotud akvatooriumis toimuv võimalik perspektiivne ehitustegevus ja kasutus, kuid üldplaneering annab siiski põhimõttelise võimaluse sadamakohtade edasiseks arendamiseks. Sadama ehitamiseks on nõutav detailplaneering, samuti on vallavalitsusel õigus algetada detailplaneeringu koostamine sadama laiendamisel. Üldplaneering sätestab, et planeeringu koostamise raames või enne ehitusloa väljastamist tuleb vajadusel läbi viia keskkonnamõju hindamine, mille käigus hinnatakse kavandatava tegevuse sobivust antud asukohas ja kaasnevaid mõjusid ning määratakse leevendusmeetmed.</p> <p>Üldplaneeringu tasemel saab välja tuua järgmist:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Virtsu sadam. Valla suurim sadam, mille kaudu toimub muuhulgas parvlaevaühendus Kuivastuga. Sadam piirneb Väinamere loodusala, kuid kogu üldplaneeringusse kantud sadama maa-ala ja selle akvatoorium jääb väljapoole loodusala. Samuti ei ulatu sinna loodusala kaitse-eesmärkideks arvatud elupaigad ega liigid. Sadama edasisi arenguid ei suunata otseselt üldplaneeringuga. Kavandatavale Virtsu sadama rekonstrueerimisele, laiendamisele ja sadama akvatooriumi hooldussüvendustöödele on eraldi menetlusprotsessina algatatud keskkonnamõju hindamine, mille osana viiakse läbi Natura asjakohane hindamine (käesoleva KSH aruande koostamise ajal on nimetatud hindamine töös). Vajalikud leevendusmeetmed ebasoodsate mõjude vältimiseks tuleb leida vastavas objektipõhises protsessis. - Virtsu vanasadam. Sadamaregistrisse kantud olemasolev sadam, mis paikneb inimtegevusest pikaajaliselt ja oluliselt mõjutatud asukohas Virtsu aleviku tootmispiirkonnas. Sadama maa-ala piirneb Väinamere loodusala, sadama piirkonda ei jää loodusala kaitse-eesmärgiks seatud elupaigatüüpe, kuid sadamaga piirnev mereala on kaitsealuse liigi hink elupaigaks. Olemasoleva sadama kasutamisest ja väikesadama mahus arendamisest ei ole üldplaneeringu tasemel ette näha olulist ebasoodsat mõju. Sadama maa-alale on algatatud detailplaneeringu koostamine, millele on koostatud Natura eelhindamine. Natura eelhindamise tulemusena tuvastati, et lähtuvalt kavandatava tegevuse paiknemisest, iseloomust ja mahust on välistatud negatiivne mõju Väinamere loodusala (ja Väinamere linnuala) terviklikkusele ja kaitse eesmärkidele. 	<p>üldplaneeringusse kantud sadama maa-ala ja kolme puhkekoha võimalikest edasistest arendamisest.</p>

Ala nimi	Keskkonna- registri kood	Tõenäoliste mõjude hinnang	Järeldus
		<ul style="list-style-type: none"> - Admiral väikesadam. Sadamaregistrisse kantud olemasolev väikesadam. Sadama maa-ala piirneb Väinamere loodusalaga ning ühtlasi loodusala kaitse-eesmärgiks seatud elupaigatüübiga laiad madalad lähed (1160). Olemasoleva sadama kasutamisest, hooldamisest ja väikesadama mahus arendamisest ei ole üldplaneeringu tasemel ette näha olulist ebasoodsat mõju. Ette ei ole näha tegevusi, mis tooksid kaasa olulisi muutusi ja mõjusid sadamaga seotud rannikuelupaigas. Sadamat oluliselt muutva arenduse korral tuleb mõju Natura 2000 aladele hinnata selle arendussoovi ilmnemisel vastavas menetlusprotsessis. - Aidamäe sadam. Olemasolev väikesadama koht. Sadama maa-ala piirneb Väinamere loodusalaga, sadama piirkonda ei jää loodusala kaitse-eesmärgiks seatud elupaigatüüpe, kuid sadamaga piirnev mereala on kaitsealuse liigi hink elupaigaks. Olemasoleva sadama kasutamisest, hooldamisest ja väikesadama mahus arendamisest ei ole üldplaneeringu tasemel ette näha olulist ebasoodsat mõju. Ette ei ole näha tegevusi, mis tooksid kaasa olulisi muutusi ja mõjusid sadamaga seotud merelupaigas. Sadamat oluliselt muutva arenduse korral tuleb mõju Natura 2000 aladele hinnata selle arendussoovi ilmnemisel vastavas menetlusprotsessis. - Männi väikesadam. Sadamaregistrisse kantud olemasolev väikesadam, mis paikneb tervikuna loodusalal. Sadama-alale ei ulatu loodusala kaitse-eesmärkideks arvatud elupaigad ega liigid. Olemasoleva sadama kasutamisest, hooldamisest ja väikesadama mahus arendamisest ei ole üldplaneeringu tasemel ette näha olulist ebasoodsat mõju. Sadamat oluliselt muutva arenduse korral tuleb mõju Natura 2000 aladele hinnata selle arendussoovi ilmnemisel vastavas menetlusprotsessis. - Lääne sadam. Sadamaregistrisse kantud väikesadam. Sadama maa-ala piirneb Väinamere loodusalaga ning ühtlasi loodusala kaitse-eesmärgiks seatud elupaigatüübiga laiad madalad lähed (1160). Olemasoleva sadama kasutamisest, hooldamisest ja väikesadama mahus arendamisest ei ole üldplaneeringu tasemel ette näha olulist ebasoodsat mõju. Ette ei ole näha tegevusi, mis tooksid kaasa olulisi muutusi ja mõjusid sadamaga seotud rannikuelupaigas. Sadamat oluliselt muutva arenduse korral tuleb mõju Natura 2000 aladele hinnata selle arendussoovi ilmnemisel vastavas menetlusprotsessis. - Kütioja sadam. Sadamaregistrisse kantud väikesadam. Sadama maa-ala piirneb Väinamere loodusalaga. Olemasoleva sadama kasutamisest, hooldamisest ja väikesadama mahus arendamisest ei ole üldplaneeringu tasemel ette näha olulist ebasoodsat mõju. Ette ei ole näha tegevusi, mis 	

Ala nimi	Keskkonna- registri kood	Tõenäoliste mõjude hinnang	Järeldus
		<p>tooksid kaasa olulisi muudatusi ja mõjusid sadamaga piirnevatel aladel. Sadamat oluliselt muutva arenduse korral tuleb mõju Natura 2000 aladele hinnata selle arendussoovi ilmnemisel vastavas menetlusprotsessis.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kadariku sadam. Sadamaregistrisse kantud väikesadam. Sadama maa-ala piirneb Väinamere loodusalaga. Olemasoleva sadama kasutamisest, hooldamisest ja väikesadama mahus arendamisest ei ole üldplaneeringu tasemel ette näha olulist ebasoodsat mõju. Ette ei ole näha tegevusi, mis tooksid kaasa olulisi muudatusi ja mõjusid sadamaga piirnevatel aladel. Sadamat oluliselt muutva arenduse korral tuleb mõju Natura 2000 aladele hinnata selle arendussoovi ilmnemisel vastavas menetlusprotsessis. - Pihelgalaiu sadam. Sadamaregistrisse kantud olemasolev väikesadam Pihelgalaiu teenindamiseks. Sadama ala jääb tervikuna loodusalale. Sadama maa-ala üldplaneeringusse kantud ulatusse jäävad elupaigatüübid väikesaared ning laiud (1620) ja rannaniidud (1630*). Arvestades sadama asukohta ja iseloomu ei ole seal tõenäolised suuremad ehitustööd. Samas ei saa rannaniidu pindala vähenemist seotuna võimalike ehitustöödega otseselt välistada. - Jaagusääre sadam. Vana sadamakoht, mille territoorium on olemasolevas olukorras hoonestatud ja inimtegevusest mõjutatud. Sadama maa-ala piirneb Väinamere loodusalaga. Sadama kasutamisest, hooldamisest ja väikesadama mahus arendamisest ei ole üldplaneeringu tasemel ette näha olulist ebasoodsat mõju. Ette ei ole näha tegevusi, mis tooksid kaasa olulisi muudatusi ja mõjusid sadamaga piirnevatel aladel. Sadamat oluliselt muutva arenduse korral tuleb mõju Natura 2000 aladele hinnata selle arendussoovi ilmnemisel vastavas menetlusprotsessis. - Paatsalu sadam. Sadamaregistrisse kantud olemasolev väikesadam. Sadama maa-ala piirneb Väinamere loodusalaga ning ühtlasi loodusala kaitse-eesmärgiks seatud elupaigatüübiga laiad madalad lähed (1160). Olemasoleva sadama kasutamisest, hooldamisest ja väikesadama mahus arendamisest ei ole üldplaneeringu tasemel ette näha olulist ebasoodsat mõju. Ette ei ole näha tegevusi, mis tooksid kaasa olulisi muudatusi ja mõjusid sadamaga seotud rannikuelupaigas. Sadamat oluliselt muutva arenduse korral tuleb mõju Natura 2000 aladele hinnata selle arendussoovi ilmnemisel vastavas menetlusprotsessis. <p>Loodusalale on üldplaneeringuga määratud ka mitmed puhkealad – Pivarootsi külas, Mõisakülas, Kirbla külas, Paatsalu külas ja Esivere külas. Sarnaselt sadama maa-aladele ei määra üldplaneering</p>	

Ala nimi	Keskonna- registri kood	Tõenäoliste mõjude hinnang	Järeldus
		<p>konkreetsetele puhkealadele täpsemaid edasisi arenduseesmäärke, rajatiste nimekirju, ehitusmahte vm. Üldplaneering annab siiski põhimõttelise võimaluse puhkealasid teenindavaks ehitustegevuseks.</p> <p>Üldplaneeringu tasemel saab välja tuua järgmist:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Puhkeala hoonete ehitamise õigusega (P1) ja hoonete ehitamise õigusega (P2) Pivarootsi külas (Arani sääär). Mõlemad puhkealad jäävad tervikuna loodusala territooriumile. Alal on inventeeritud elupaigatüüp rannaniidud (1630*), mis katab praktiliselt kogu puhkealaks määratud ala. Alal ehitised puuduvad, kuid seda läbivad olemasolevad rajad. Puhkealale hoonete (s.h väikehoonete) rajamise ja ala arendamise korral ei saa välistada võimalikku ebasoodsat mõju rannikukooslustele. - Puhkeala hoonete ehitamise õigusega (P1) Pivarootsi külas. Alal asub olemasolev juurdepääsutee rannikule. Puhkeala jääb tervikuna loodusala territooriumile, kuid sellel ei esine loodusala kaitse-eesmärgiks määratud elupaigatüüpe ega liike, millele saaks avalduda oluline ebasoodne mõju puhkealal toimuvast tegevusest. - Puhkeala hoonete ehitamise õigusega (P2) Mõisakülas (Mõisaküla Salumägi). Puhkeala on määratud maastikus eristuvale pinnavormile, millel on inventeeritud loodusala kaitse-eesmärgiks olev elupaigatüüp liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270). Kaitse-eesmärgiks seatud liikide leiukohti EELISe andmetel alale ei jää. Juhul kui puhkealal säilitatakse selle looduslik seisund ning sellele ei kavandata olulisi rajatisi ja/või suurt pidevat külastuskoormust, ei ole puhkealast ette näha olulist ebasoodsat mõju. Ebasoodne mõju võib kaasneda juhul, kui puhkealal kavandatakse suuremaid arendustöid ja ala iseloom muutub. - Puhkeala hoonete ehitamise õigusega (P2) Paatsalu külas. Puhkeala kattub looduslaga väga väikeses ulatuses puhkeala mereäärsetes servades, mis on määratud elupaigatüüpi laiad madalad lahed (1160), väheses ulatuses ka elupaigatüüpi rannaniidud (*1630). Puhkeala puhkeotstarbelisest kasutamisest ja asukoha keskkonnatingimusi arvestavast arendamisest ei ole ette näha olulist ebasoodsat mõju looduslale, selle kaitse-eesmärkidele või terviklikkusele. - Puhkeala hoonete ehitamise õigusega (P2) Rooglaiu, Kuke ja Esivere külates. Puhkeala hõlmab mereäärset rannikuriba, mis jääb kogu ulatuses Väinamere looduslale. Puhkealale jäävad loodusala kaitse-eesmärgiks määratud erinevad elupaigatüübid, samuti ulatub sinna kaitse-eesmärgiks olevate liikide leiukohti. Juhul, kui puhkealal säilitatakse selle looduslähedane iseloom ning sellele ei kavandata olulisi rajatisi ja/või suurt pidevat külastuskoormust, ei ole puhkealast ette näha olulist 	

Ala nimi	Keskkonna-registri kood	Tõenäoliste mõjude hinnang	Järeldus
		<p>ebasoodsat mõju loodusalale. Ebasoodne mõju võib kaasneda juhul, kui puhkealal kavandatakse suuremaid arendustöid ja ala iseloom muutub.</p> <p>Risti-Virtsu-Kuivastu–Kuressaare põhimaantee äärde on üldplaneeringuga ette nähtud kergliiklustee rajamine. Tähelepanu vajab maantee suhteliselt kitsas, kahelt poolt loodusalaga piirnev koridor Mõniste lahe ja Mõisalahe vahel. Juhul, kui kergliiklustee mahutatakse antud asukohas olemasolevale teetammile, ei ole eeldatavalt ette näha olulist ebasoodsat mõju elupaikadele ja liikidele. Juhul kui kergliiklustee rajamine eeldab teetammi laiendamist, ei saa ebasoodsat mõju olemasolevate teadmiste põhjal välistada. Võimalikud mõjutatud elupaigatüübid on rannaniidud (*1630), kadastikud (5130), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270). Kaitse-eesmärgiks seatud liikidele olulist ebasoodsat mõju ette ei ole näha. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.</p>	
Väinamere linnuala	RAH0000133	<p>Väinamere linnuala hõlmab peamiselt mereala, kuid ulatuslikult ka Lääneranna valla rannikuala. Linnuala Lääneranna valla piiridesse jääv osa on valdavalt arvatud piki rannikut kulgevasse rohevõrgustikku. Läbi valla rohevõrgustiku (s.h rohekoridoride) toetab üldplaneering ala sidusust teiste kõrge looduskaitse väärtusega aladega. Linnualale ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi olulisi arendusalasid ega muid olulisi maakasutuse muutusi. Linnualale ulatuvatele või sellega piirnevatele aladele määratud juhtotstarbed on seotud olemasoleva maakasutusega (puhkealad, üldkasutatavad alad, sadamad).</p> <p>Uusi elamu- ja tootmismaid on reserveeritud linnualaga piirnevasse Virtsu alevikku. Tegu on olemasoleva tiheasustusalaga, mille iseloom üldplaneeringu ellu viimisel eeldatavalt oluliselt ei muutu ning mille tihendamisel/laiendamisel peab lähtuma mõjust ümbritsevale keskkonnale, s.h elukeskkonnale.</p> <p>Väinamere linnualal või sellega piirnevalt on üldplaneeringus määratletud 17 sadama maa-ala, millest 11 on olemasolevate sadamaregistrisse kantud sadamate territooriumid ning ka ülejäänud kuus on olemasolevad kas kasutusel olevad või varem kasutusel olnud veesõidukite sildumiseks kohandatud alad, s.h paatide sildumiseks ja hoidmiseks mõeldud lihtsad väikesadamad. N-ö uusi alasid sadama maa-aladeks määratud ei ole. Üldplaneeringuga ei määrata konkreetsetele sadama maa-aladele täpsemaid edasisi arenduseesmärke/-suuniseid. Seetõttu ei ole teada sadama maa-aladel või nendega seotud akvatooriumis toimuv võimalik perspektiivne ehitustegevus ja kasutus, kuid üldplaneering annab siiski põhimõttelise võimaluse sadamakohtade edasiseks arendamiseks. Sadama ehitamiseks on nõutav detailplaneering, samuti on vallavalitsusel õigus algatada detailplaneeringu koostamine sadama laiendamisel. Üldplaneering sätestab, et planeeringu koostamise raames või enne ehitusloa väljastamist</p>	<p>Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu terviklahendusest ja arengusuundadest linnuala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on välistatud.</p> <p>Olemasolevate teadmiste ja üldplaneeringu lahenduse põhjal ei saa välistada ebasoodsat mõju kolme linnualale jääva puhkekoha võimalikest edasistest arendamisest.</p>

Ala nimi	Keskonna- registri kood	Tõenäoliste mõjude hinnang	Järeldus
		<p>tuleb vajadusel läbi viia keskkonnamõju hindamine, mille käigus hinnatakse kavandatava tegevuse sobivust antud asukohas ja kaasnevaid mõjusid ning määratakse leevendusmeetmed.</p> <p>Sadamate hooldamisest ja väikesadama mahus arendamisest ei ole üldplaneeringu tasemel ette näha olulist ebasoodsat mõju linnualale, selle kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele. Sadamat oluliselt muutvate arenduste korral tuleb mõju Natura 2000 aladele hinnata selle arendussoovi ilmnemisel vastavas menetlusprotsessis.</p> <p>Suurim ja potentsiaalselt suurima mõjuga üldplaneeringusse kantud sadam on Virtsu sadam. Sadama maa-ala ja selle akvatoorium jääb väljapoole linnuala, kuid piirneb sellega. Sadama edasisi arenguid ei suunata otseselt üldplaneeringuga. Kavandatavale Virtsu sadama rekonstrueerimisele, laiendamisele ja sadama akvatooriumi hooldussüvendustöödele on eraldi menetlusprotsessina algatatud keskkonnamõju hindamine, mille osana viiakse läbi Natura asjakohane hindamine (käesoleva KSH aruande koostamise ajal on nimetatud hindamine töös). Vajalikud leevendusmeetmed ebasoodsate mõjude vältimiseks tuleb leida vastavas objektipõhises protsessis.</p> <p>Teised sadama maa-alad on olemasolevad paadisadamad (või varem kasutusel olnud sadamakohad), mille puhul ei ole üldplaneeringu tasemel ette näha selliseid olulisi mõjusid, mis võiks ebasoodsalt mõjutada sadamast väljapoole jäävaid lindude elu- ja toitumispaikaid.</p> <p>Kattuvus linnuala kaitse-eesmärkideks seatud liikide leiukohtadega on Väinamere linnualal järgmistel sadama maa-aladel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Keemu sadam. Olemasolev väikesadam. Sadama territoorium on osaliselt märgitud kaitse-eesmärgiks seatud liigi tutkas elupaigaks (osa suuremast elupaiga polügoonist), kuid tegemist on juba olemasolevas olukorras inimtegevusest muudetud ja kasutuses alaga. Sadama hooldamisest ja väikesadama mahus arendamisest ei ole seetõttu üldplaneeringu tasemel ette näha olulist ebasoodsat mõju. Sadamat oluliselt muutva arenduse korral tuleb mõju Natura 2000 aladele hinnata selle arendussoovi ilmnemisel vastavas menetlusprotsessis. - Rooglaiu sadam. Olemasolev väikesadam, mille maa-ala on valdavas osas säilinud siiski looduslähedasena. Sadama maa-ala servaaladele ulatuvad EELISes sadamat ümbritsevatele rannaniitudele märgitud punajalg-tildri ja suurkoovitaja leiukohad. Üldplaneeringu tasemel ei ole ette näha sadamarajatiste laienemist sadama maa-ala servaladele ja neist väljapoole, millega võiks kaasneda oluline negatiivne mõju rannaniitudele pesitsevatele ja toituvatele liikidele. Sadamat 	

Ala nimi	Keskkonna- registri kood	Tõenäoliste mõjude hinnang	Järeldus
		<p>oluliselt muutva arenduse korral tuleb mõju Natura 2000 aladele hinnata selle arendussoovi ilmnemisel vastavas menetlusprotsessis.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pihelgalaiu sadam. Sadamaregistrisse kantud olemasolev väikesadam Pihelgalaiu teenindamiseks, mille üldplaneeringusse kantud ulatusse ulatuvad mitmete linnuala kaitse-eesmärgiks määratud linnuliikide elupaigad – punajalg-tilder, liivatüll, väiketüll, tõmmuvaeras, randtiir, jõgitiir, väiketiir, mustsaba-vigle, väikeluik. Liikide elupaigaks on määratud kogu Pihelgalaid ja sadama maa- ala moodustab sellest väikese osa. Arvestades sadama asukohta ja iseloomu ei ole seal tõenäolised suuremad ehitustööd ja sadama laienemine, millega võiks kaasneda oluline ebasoodne mõju liikidele. Sadamat oluliselt muutva arenduse korral tuleb mõju Natura 2000 aladele hinnata selle arendussoovi ilmnemisel vastavas menetlusprotsessis. - Suitsu sadam. Olemasolev väike jõesadam (paadisadam), ühtlasi Matsalu rahvusparki külastusobjekt. Sadama maa-ala kattub väheses ulatuses (serva-alal) mustsaba-vigle leiukohaga. Ala iseloomust ja asukohast tulenevalt ei ole suuremahulised arendused sadamas tõenäolised, väiksemaid arendus- ja hooldustöid on võimalik teostada väljaspool liigi elupaika. Sadama hooldamisest ja väikesadama mahus arendamisest ei ole üldplaneeringu tasemel ette näha olulist ebasoodsat mõju. Sadamat oluliselt muutva arenduse korral tuleb mõju Natura 2000 aladele hinnata selle arendussoovi ilmnemisel vastavas menetlusprotsessis. - Saastna Vanasadam. Sadamaregistrisse kantud olemasolev väikesadam, mille territoorium on olemasolevas olukorras hoonestatud ja inimtegevusest mõjutatud. Sadama hoonestamata aladele on EELISesse kantud punajalg-tildri ja punaselg-õgija leiukohad. Sadama hooldamisest ja väikesadama mahus arendamisest väljaspool liikide elupaikasad ei ole üldplaneeringu tasemel ette näha olulist ebasoodsat mõju. Sadamat oluliselt muutva arenduse korral tuleb mõju Natura 2000 aladele hinnata selle arendussoovi ilmnemisel vastavas menetlusprotsessis. <p>Linnualale on üldplaneeringuga määratud ka mitmed puhkealad – Keemu külas, Pivarootsi külas, Mõisakülas, Kirbla külas, Paatsalu külas ja Esivere külas. Sarnaselt sadama maa-aladele ei määra üldplaneering konkreetsetele puhkealadele täpsemaid edasisi arenduseesmäärke, rajatiste nimekirju, ehitusmahte vm. Üldplaneering annab siiski põhimõttelise võimaluse puhkealasid teenindavaks ehitustegevuseks.</p> <p>Kattuvus linnuala kaitse-eesmärkideks seatud liikide leiukohtadega on Väinamere linnualal järgmistel üldplaneeringusse kantud linnualadel:</p>	

Ala nimi	Keskonna- registri kood	Tõenäoliste mõjude hinnang	Järeldus
		<ul style="list-style-type: none"> - Puhkeala hoonete ehitamise õigusega (P1) Keemu külas. Puhkealale ulatub suures osas tutka leiukoht. Ehitustegevusega sellel alal võib kaasneda tutka elupaikade kadu, samuti võib suurema kasutamiskoormusega kaasneda liigi pesitsusaegne häirimine, mistõttu ei saa välistada olulist ebasoodsat mõju kaitse-eesmärkidele. - Puhkeala hoonete ehitamise õigusega (P1) ja hoonete ehitamise õigusega (P2) Pivarootsi külas (Araniäär). Puhkealadel esinevad punajalg-tildri ja randtiiru leiukohad. Puhkealade säilitamisel looduslähedasena ja olemasolevate ala läbivate radade kasutamisel ei ole ette näha olulist ebasoodsat mõju kaitse-eesmärkidele. Ebasoodne mõju võib kaasneda juhul, kui puhkealal kavandatakse suuremaid arendustöid ja ala iseloom muutub. - Puhkeala hoonete ehitamise õigusega (P2) Paatsalu külas. Puhkeala kattub linnualaga väga väikeses ulatuses puhkeala mereäärsetes servades. Puhkeala rannikualale on märgitud punajalg-tildri leiukohad. Rannikuala läbivad ka olemasolevad rajad. Puhkeala puhkeotstarbelisest kasutamisest ja asukoha keskkonnatingimusi arvestavast arendamisest ei ole ette näha olulist ebasoodsat mõju loodusalale, selle kaitse-eesmärkidele või terviklikkusele. - Puhkeala hoonete ehitamise õigusega (P2,) Rooglaiu, Kuke ja Esivere külates. Puhkeala hõlmab mereäärset rannikuriba, kuhu jäävad mitmete linnuala kaitse-eesmärgiks määratud linnuliikide leiukohad – punajalg-tildri, punaselg-õgija, võõt-põõsalind, liivatüll. Juhul, kui puhkealal säilitatakse selle looduslähedane iseloom ning sellele ei kavandata olulisi rajatise ja/või suurt pidevat külastuskoormust, ei ole puhkealast ette näha olulist ebasoodsat mõju loodusalale. Ebasoodne mõju võib kaasneda juhul, kui puhkealal kavandatakse suuremaid arendustöid ja ala iseloom muutub. <p>Kahes lõigus piirneb Väinamere linnuala Risti-Virtsu-Kuivastu–Kuressaare põhimaantee koridoriga, mille äärde on üldplaneeringuga ette nähtud kergliiklustee rajamine. Üldplaneeringuga ei täpsustata kergliiklustee lahendust ega täpset asukohta. Tee asukoht täpsustatakse detailplaneeringu või projektiga, sh kummal pool avalikku teed kergliiklustee paikneb. Samas ei jää EELISE andmetel kavandatava tegevuse asukoha ehk maanteekoridori ja sellega vahetult piirnevatele aladele linnuala kaitse-eesmärgiks seatud liikide elupaiku, mida kavandatav tegevus võiks otseselt (läbi elupaiga kao, häiringute vms) mõjutada. Arvestades kavandatav tegevuse iseloomu ja tõenäolist väikest mastaapi, ei ole ette näha ka olulisi kaudseid ebasoodsaid mõjusid linnuala kaitse-eesmärkidele. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.</p>	

Ala nimi	Keskkonna-registri kood	Tõenäoliste mõjude hinnang	Järeldus
Lavassaare linnuala	RAH0000084	Linnuala hõlmab peamiselt rabamassiive ning selle Lääneranna valla piiridesse jääv osa on tervikuna arvatud rohevõrgustiku tugialasse. Läbi valla rohevõrgustiku (s.h rohekoridoride) toetab üldplaneering linnuala sidusust teiste kõrge looduskaitse väärtusega aladega. Linnualale ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi arendusalasid, taristuobjekte ega muid olulisi maakasutuse muutusi. Üldplaneeringu lahendusega ei ole ette näha ka olulisi kaudseid ebasoodsaid mõjusid linnuala kaitse-eesmärkidele. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu lahendusest linnuala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on välistatud.
Tuhu-Kesu linnuala	RAH0000130	Linnuala Lääneranna valla territooriumile ulatuvad lahustükid on arvatud rohevõrgustiku tugialadesse. Ühtlasi seob rohevõrgustik linnuala lahustükid läbi tugialade ja nendevaheliste koridoride omavahel, toetades seega linnuala terviklikkust ja sidusust. Lisaks toetab valla rohevõrgustik linnuala sidusust teiste looduskaitse väärtusega aladega. Linnualale ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi arendusalasid, taristuobjekte ega muid olulisi maakasutuse muutusi. Üldplaneeringu lahendusega ei ole ette näha ka olulisi kaudseid ebasoodsaid mõjusid linnuala kaitse-eesmärkidele. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu lahendusest linnuala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on välistatud.
Nätsi-Võlla linnuala	RAH0000117	Linnuala Lääneranna valla territooriumile ulatuvad lahustükid on tervikuna arvatud rohevõrgustikku. Ühtlasi seob rohevõrgustik linnuala lahustükid (s.h vallast väljapoole jäävad, kuid vallaga piirnevad lahustükid) läbi tugialade ja nendevaheliste koridoride omavahel, toetades seega linnuala terviklikkust ja sidusust. Lisaks toetab valla rohevõrgustik linnuala sidusust teiste looduskaitse väärtusega aladega. Linnuala ümbritsevad alad, mis ei jää rohevõrgustiku koosseisu, on suuresti määratud väärtuslikeks põllumajandusmaadeks, mis seab piirangud nende alade maakasutuse muutmisele ja alade hoonestamisele. Linnualale ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi arendusalasid ega muid olulisi maakasutuse muutusi. Linnuala läbiva olemasoleva Pärnu-Jaagupi-Kalli maantee äärde on üldplaneeringus ette nähtud perspektiivne kergliiklustee. Üldplaneeringuga ei täpsustata kergliiklustee lahendust ega täpset asukohta. Tee asukoht täpsustatakse detailplaneeringu või projektiga, sh kummal pool avalikku teed kergliiklustee paikneb. Samas ei jää EELISE andmetel kavandatava tegevuse asukoha ehk maanteekoridori ja sellega piirnevatele aladele linnuala kaitse-eesmärgiks seatud liikide elupaiku, mida kavandatav tegevus võiks otseselt (läbi elupaiga kao, häiringute vms) mõjutada. Arvestades kavandatava tegevuse iseloomu ja tõenäolist väikest mastaapi, ei ole ette	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu lahendusest linnuala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on välistatud.

Ala nimi	Keskonna-registri kood	Tõenäoliste mõjude hinnang	Järeldus
		näha ka olulisi kaudseid ebasoodsaid mõjusid linnuala kaitse-eesmärkidele. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.	
Pärnu lahe linnuala	RAH0000131	<p>Pärnu lahe linnuala hõlmab peamiselt mereala ning Lääneranna valla rannikule ulatub väike osa kogu linnualast. Linnuala Lääneranna valla piiridesse jääv osa on tervikuna arvatud rohevõrgustikku. Läbi valla rohevõrgustiku (s.h rohekoridoride) toetab üldplaneering linnuala sidusust teiste kõrge looduskaitse väärtusega aladega. Linnualale ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi arendusalasid, taristuobjekte ega muid olulisi maakasutuse muutusi.</p> <p>Linnualale jääb üldplaneeringus määratletud sadama maa-ala. Antud maa-ala on olemasoleva väikesadama (paadisadama) territoorium, mis ei ole sadamaregistrisse kantud, kuid mis on olemasolevas olukorras kasutusel (Raespa sadam) ja seega ei ole tegu uue maakasutuse ette nägemisega. Territoorium on juba varasema tegevuse käigus oluliselt ümber kujundatud. Sinna ei jää linnuala kaitse-eesmärgiks seatud elupaigatüüpe ega liikide elupaiku. Üldplaneering annab küll põhimõttelise võimaluse sadamakohtade edasiseks arendamiseks, kuid üldplaneeringuga ei määrata konkreetsele sadama maa-alale täpsemaid edasisi arenduseesmärke/-suuniseid. Seetõttu ei ole teada sadama maa-alal toimuv võimalik perspektiivne ehitustegevus, süvendustööd vms. Arvestades, et tegu on juba oluliselt muudetud alaga, kuhu ei jää linnuala kaitse-eesmärgiks seatud väärtusi ning mis moodustab linnualast väga väikese osa, ei ole siiski ette näha olulist mõju neile kaitseväärtustele või loodusala terviklikkusele.</p> <p>Üldplaneeringu lahendusega ei ole ette näha ka olulisi kaudseid ebasoodsaid mõjusid linnuala kaitse-eesmärkidele. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.</p>	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu lahendusest linnuala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on välistatud.
Käntu-Kastja linnuala	RAH0000099	<p>Linnuala Lääneranna valla piiridesse jääv osa on tervikuna arvatud rohevõrgustiku tugialasse. Läbi valla rohevõrgustiku (s.h rohekoridoride) toetab üldplaneering linnuala sidusust teiste kõrge looduskaitse väärtusega aladega. Linnualale ega selle lähiümbrusesse ei ole üldplaneeringuga kavandatud uusi arendusalasid, taristuobjekte ega muid olulisi maakasutuse muutusi. Üldplaneeringu lahendusega ei ole ette näha ka olulisi kaudseid ebasoodsaid mõjusid linnuala kaitse-eesmärkidele. Teadaolevad kumulatiivsed mõjud muude kavade või projektidega puuduvad.</p>	Oluline ebasoodne mõju üldplaneeringu lahendusest linnuala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on välistatud.

9.5.3 Natura asjakohane hindamine (üldplaneeringu tasandil)

Alljärgnevalt on esitatud üldplaneeringu mõju ja leevendavate meetmete täiendav käsitlus nende alade ja objektide kohta, mille osas jõuti eelhindamisel järeldusele, et olulist ebasoodsat mõju Natura 2000 aladele ei saa välistada.

Informatsioon kavandatava tegevuse kohta on esitatud ptk 9.5.2.1 ning Natura alade kirjeldus on esitatud ptk 9.5.2.2.

9.5.3.1 Nedrema loodusala

Natura eelhindamise alusel ei saa välistada olulise ebasoodsa mõju ilmnemist perspektiivsest kergliiklusteest Pärnu-Jaagupi-Kalli maanteekoridoris. Alljärgnevalt on loodusale avalduvaid mõjusid käsitletud vastavas ulatuses.

Mõjutatud kaitse-eesmärgid

Nedrema looduslal ei saa eelhindamise põhjal ebasoodsat mõju välistada ühele ala kaitse-eesmärgile – puisniitudele. Kavandatava tegevuse (perspektiivse kergliiklustee rajamise) asukohta Pärnu-Jaagupi-Kalli maanteekoridoris ulatub EELISe andmetel neli puisniitude elupaigatüüpi (6530*) kuuluvat inventeeritud elupaika: esinduslikkusega A, suurusega ca 92, 5 ha; esinduslikkusega B, suurusega ca 2,3 ha; esinduslikkusega B, suurusega ca 0,4 ha; esinduslikkusega C, suurusega ca 8,2 ha.

Nedrema looduskaitseala kaitsekorralduskavas 2016-2025 on märgitud, et Natura 2000 andmebaasis on loodusala eesmärgiks seatud 240 hektarit puisniitu, kuid elupaigatüübi inventeeritud kogupindala kaitsealal on tegelikult 155,4 ha. Viimati nimetatud ulatus on ühtlasi seatud kaitsekorralduskavas elupaigatüübi kaitse-eesmärgiks.

Tõenäoliste mõjude hinnang

Võimalik ebasoodne mõju kaitse-eesmärgile tuleneb loodusala läbiva olemasoleva Pärnu-Jaagupi-Kalli maantee äärde planeeritud perspektiivsest kergliiklusteest (jalg- ja jalgrattateest). Üldplaneeringuga ei täpsustata kergliiklustee lahendust ega täpset asukohta. Tee asukoht täpsustatakse detailplaneeringu või projektiga, sh see kummal pool avalikku teed kergliiklustee paikneb. Seetõttu ei ole võimalik üldplaneeringu etapis läbi viia detailset mõjude analüüsi.

Puisniidud (6530*) paiknevad vahetult mõlemal pool maanteed ning kergliiklustee rajamine võib seetõttu kaasa tuua elupaigatüübi pindala vähenemise. Eeldada saab, et kergliiklustee rajatakse olemasoleva teega paralleelselt ning arvestades tee eeldatavalt kasutuskooormust, on võimalik antud lõigus rajada kergliiklustee suhteliselt kitsana, mistõttu elupaiga kadu ei ole tõenäoliselt suur, jäädes alla ühe protsendi elupaigatüübi ulatusest looduslal ning hõlmates elupaiga servaalasid.

Arvestades, et kergliiklustee on kavandatud ühendama konkreetseid asulaid (ning ühtlasi looduslal paiknevat olemasolevat RMK puhkekohta), puudub teele alternatiivne asukoht. Alternatiivsed asukohad tähendaksid samuti loodusala läbimist ning asukoht olemasoleva maantee koridoris kui juba muudetud ja mõjutatud alal on seetõttu soodsam. Alternatiiviks on kergliiklustee rajamisest loobumine antud asukohas.

Tee asukohas on pinnas ja selle niiskusrežiim juba mõjutatud olemasolevast maanteest ning eeldusel, et jalg- ja jalgrattateed rajatakse maanteega piirnevalt, ei ole täiendavaid olulisi muutusi ette näha.

Samuti „lõikab“ olemasolevas asukohas maantee loodusala juba läbi ning selle laiendamisest kergliiklusteega ei ole ette näha täiendavat ebasoodsat mõju loodusala sidususele ega terviklikkusele.

Siinkohal toodud üldisi hinnanguid tuleb täpsustada kergliiklustee edasise planeerimise või projekteerimise etapis.

Leevendusmeetmed

Võimalikud ebasoodsa mõju vältimise meetmed on:

- Kergliiklustee projekteerimise etapis tuleb läbi viia Natura hindamine (vähemalt eelhindamine, vajadusel asjakohane hindamine).
- Kergliiklustee tuleb projekteerida ja rajada viisil (paiknemine, laius, tehniline lahendus), mis väldib või minimeerib elupaikade pindala vähenemist. Vajadusel tuleb loobuda autotee ja kergliiklustee vahelisest eraldusribast ja rajada kergliiklustee vahetult tee kõrvale.
- Eelistatult tuleb kaaluda jalg- ja jalgrattatee rajamist olemasolevate elektriliinide ja RMK puhkekoha parkla poolsesse tee serva, kui täpsem Natura hindamine ei esita teistsugust järeldust ja suunist või kergliiklustee rajamine vastavasse asukohta ei ole välistatud muudel põhjustel (nt liiklusohutus).
- Piiritleda ehitustöödeks ja neid toetavateks tegevusteks vältimatult vajalik töötsoon ning vältida materjalide ladustamist ja rasketehnika liikumist väljaspool seda kindlaks määratud töötsooni. Ühtlasi vältida tehnika liikumist väljaspool selleks ette valmistamata teid ja platse pehme pinnasega ajal, et mitte tekitada pikaajalisi kahjustusi kergliiklusteest väljapoole jäävale pinnasele ja taimestikule.

Siinkohal toodud üldisi võimalikke leevendusmeetmeid tuleb täpsustada ja/või täiendada kergliiklustee edasise planeerimise või projekteerimise etapis. Kergliiklustee rajamine on võimalik üksnes juhul, kui ebasoodsaid mõjusid Natura ala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on võimalik vältida.

9.5.3.2 Karuse-Linnuse loodusala

Natura eelhindamise alusel ei saa välistada olulise ebasoodsa mõju ilmnemist perspektiivsest kergliiklusteest Risti-Virtsu-Kuivastu–Kuressaare põhimaantee koridoris. Alljärgnevalt on loodusalale avalduvaid mõjusid käsitletud vastavas ulatuses.

Mõjutatud kaitse-eesmärgid

Karuse-Linnuse looduslal ei saa eelhindamise põhjal ebasoodsat mõju välistada järgmistele ala kaitse-eesmärgiks seatud elupaigatüüpidele – vanad loodusmetsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*), puiskarjamaad (9070). Lisaks jäävad piirkonda II kaitsekategooria liigi roheline kaksikhammas kasvukohad.

Kavandatava tegevuse (perspektiivse kergliiklustee rajamise) asukohaga Risti-Virtsu-Kuivastu–Kuressaare põhimaantee koridoris piirnevad EELISE andmetel järgmised inventeeritud elupaigad: 9020*, esinduslikkusega B, suurusega ca 19,9 ha; 9010*, esinduslikkusega C, suurusega ca 11 ha; 9070, esinduslikkusega C, suurusega ca 7,3 ha.

Karuse-Linnuse loodusala kaitsekorralduskavas (2023) on elupaigatüüpide kaitse-eesmärgiks seatud: vanad loodusmetsad – seisundi säilitamine 34,1 ha ja seisundi parendamine 47,9 ha; vanad laialehised

metsad – seisundi säilitamine 71,1 ha ja seisundi parendamine 7,4 ha; puiskarjamaad – seisundi parendamine 0,2 ha ja taasloomine 11 ha. Rohelise kaksikhamba kaitse-eesmärkideks on sõnastatud liigile sobilike kasvukohtade pindala vähemalt 13,7 ha ja liigi soodne seisund.

Tõenäoliste mõjude hinnang

Võimalik ebasoodne mõju kaitse-eesmärkidele tuleneb loodusala läbiva olemasoleva põhimaantee äärde planeeritud perspektiivsest kergliiklusteest (jalg- ja jalgrattateest). Üldplaneeringuga ei täpsustata kergliiklustee lahendust ega täpset asukohta. Tee asukoht täpsustatakse detailplaneeringu või projektiga, sh see, kummal pool teed kergliiklustee paikneb ning kui laiana see rajatakse. Seetõttu ei ole võimalik üldplaneeringu etapis läbi viia detailset mõjude analüüsi, k.a seda, millised eelpool nimetatud elupaikadest konkreetsemalt mõjutatud oleks. Eeldada saab, et kergliiklustee rajatakse olemasoleva teega paralleelselt ja/või piirnevalt.

Eelpool nimetatud elupaigad ja kasvukohad paiknevad maanteest kümne või vähema meetri kaugusel, mistõttu sõltuvalt lahendusest võib maantee äärde kergliiklustee rajamine kaasa tuua elupaigatüübi pindala vähenemise (s.h vajadusel puude raadamise) ja/või mõjutada elupaiga servaalade veerežiimi (maantee äärsete kraavide n-ö nihutamisel).

Põhimaantee on juba olemasolevas olukorras maastikku killustav objekt ning selle kergliiklusteega laiendamisest ei ole ette näha täiendavat ebasoodsat mõju loodusala sidususele ega terviklikkusele.

Arvestades, et kergliiklustee on kavandatud ühendama konkreetseid asulaid ja kulgeks põhimaantee ääres ka väljaspool loodusala kulgevates lõikudes, puudub teele realistlik alternatiivne asukoht. Alternatiiviks on antud lõigus kergliiklustee rajamisest loobumine.

Siinkohal toodud üldisi hinnanguid tuleb täpsustada kergliiklustee edasise planeerimise või projekteerimise etapis.

Leevendusmeetmed

Võimalikud ebasoodsa mõju vältimise meetmed on:

- Kergliiklustee projekteerimise etapis tuleb läbi viia Natura hindamine (vähemalt eelhindamine, vajadusel asjakohane hindamine).
- Kergliiklustee tuleb projekteerida ja rajada viisil (paiknemine, laius, tehniline lahendus), mis minimeerib või väldib elupaikade pindala vähenemist või nende kvaliteedi halvenemist. Vajadusel tuleb loobuda autotee ja kergliiklustee vahelisest eraldusribast ja rajada kergliiklustee vahetult tee kõrvale.
- Piiritleda ehitustöödeks ja neid toetavateks tegevusteks vältimatult vajalik töötsoon ning vältida materjalide ladustamist ja rasketehnika liikumist väljaspool seda kindlaks määratud töötsooni. Ühtlasi vältida tehnika liikumist väljaspool selleks ette valmistamata teid ja platse pehme pinnasega ajal, et mitte tekitada pikaajalisi kahjustusi kergliiklusteest väljapoole jäävale pinnasele ja taimestikule.

Siinkohal toodud üldisi võimalikke leevendusmeetmeid tuleb täpsustada kergliiklustee edasise planeerimise või projekteerimise etapis. Kergliiklustee rajamine on võimalik üksnes juhul, kui ebasoodsaid mõjusid Natura ala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on võimalik vältida.

9.5.3.3 Matsalu loodusala

Natura eelhindamise alusel ei saa välistada olulise ebasoodsa mõju ilmnenemist Matsalu loodusale järgmistest üldplaneeringusse kantud objektidest:

- perspektiivsed jalg- ja jalgrattateed (Lihula-Kloostri-Kirbla tee äärne lõik ja Meelva-Matsalu tee äärne lõik);
- sadama maa-alad (Saastna Uussadam ja Rooglaiu sadam);
- hoonete ehitamise õigusega puhkeala (P1) Keemu külas.

9.5.3.3.1 Perpsektiivsed jalg- ja jalgrattateed

Mõjutatud kaitse-eesmärgid

Meelva-Matsalu teekoridor piirneb perspektiivse kergliiklustee lõigus (ca 200 m lõigu ulatuses) kaitse-eesmärgiks seatud rannaniitudega (elupaigatüüp *1630). EELISe andmetel on elupaik hinnatud C seisundiklassi, elupaiga esinduslikkus on C. Lisaks on teelõigu ääres väikses ulatuses (ca 50 m lõigus) inventeeritud elupaigatüüpi liigirikkad madalsood (7230). Elupaiga esinduslikkuse ja looduskaitse seisundi kohta andmed puuduvad.

Lisaks on perspektiivne kergliiklustee ette nähtud Lihula ja Penijõe mõisa (Matsalu rahvuspargi külastuskeskuse) vahele Lihula-Kloostri-Kirbla tee äärde. Teest läänes on Matsalu loodusala inventeeritud kuivad niidud lubjarikkal mullal (6210) esinduslikkusega C ja puisniidud (*6530), mille esinduslikkust ei ole määratud.

Juhul, kui kergliiklustee rajatakse maanteest ida poole ehk loodusala teisele poole, ei ole ette näha olulist ebasoodsat mõju elupaikadele ja liikidele. Juhul kui kergliiklustee rajatakse loodusale, ei saa mõjusid olemasolevate teadmiste põhjal välistada elupaigatüüpidele kuivad niidud lubjarikkal mullal (6210) ja puisniidud (*6530).

Samuti on kergliiklustee ette nähtud Matsalu mõisa ja Keemu sadama vahelisele Meelva-Matsalu kõrvalmaantee lõigule. Juhul, kui kergliiklustee rajatakse maanteest lääne poole, ei ole ette näha olulist ebasoodsat mõju loodusala kaitse-eesmärgiks seatud elupaikadele ja liikidele. Juhul, kui kergliiklustee rajatakse maanteest itta, ei saa olemasolevate teadmiste põhjal välistada mõjusid rannaniitudele 1630*.

Tõenäoliste mõjude hinnang

Võimalik ebasoodne mõju kaitse-eesmärkidele tuleneb loodusala paiknevate või sellega piirnevate olemasolevate maanteed äärde planeeritud perspektiivsetest kergliiklusteedest (jalg- ja jalgrattateedest). Tee rajamisega võib, sõltuvalt selle paiknemisest ja laiuselt, kaasneda elupaigatüüpide ala hõivamine ning nende pindala mõningane vähenemine. Üldplaneeringuga ei täpsustata kergliiklusteede lahendust ega täpset asukohta. Tee asukoht täpsustatakse detailplaneeringu või projektiga, sh see, kummal pool maanteed kergliiklustee paikneb ning kui laiana see rajatakse. Eldada saab, et kergliiklustee rajatakse olemasolevate maanteedega paralleelselt ja/või piirnevalt.

Seetõttu ei ole võimalik üldplaneeringu etapis läbi viia detailset mõjude analüüsi, k.a seda, kas ja millises ulatuses kaasneb elupaikade pindala vähenemine vms. Ebasoodsat mõju loodusale ja selle kaitse-eesmärkidele on mõlema tee puhul võimalik eeldatavalt vältida, kui kergliiklustee planeerida teadaolevatest kaitseväärtustest teisele poole maanteed (vt võimalikud leevendavad meetmed).

Maanteed on juba olemasolevas olukorras maastikku killustavad ja häiringuga objektid ning nende kergliiklusteega laiendamisest ei ole ette näha täiendavat ebasoodsat mõju loodusala sidususele ega terviklikkusele. Arvestades, et kergliiklustee on kavandatud ühendama konkreetseid asulaid ja olulisi külastusobjekte, puudub teedele realistlik alternatiivne asukoht. Alternatiiviks on antud lõikudes kergliiklustee rajamisest loobumine.

Siinkohal toodud üldisi hinnanguid tuleb täpsustada kergliiklustee edasise planeerimise või projekteerimise etapis.

Leevendusmeetmed

Võimalikud ebasoodsa mõju vältimise meetmed on:

- Kergliiklustee projekteerimise etapis tuleb läbi viia Natura hindamine (vähemalt eelhindamine, vajadusel asjakohane hindamine).
- Kergliiklustee projekteerimine ja rajamine viisil (paiknemine, laius, tehniline lahendus), mis minimeerib või väldib elupaikade pindala vähenemist või nende kvaliteedi halvenemist.
- Kergliiklustee projekteerimise etapis viia vajadusel läbi elupaigatüüpide inventuur, et tagada ajakohaste andmete kasutus otsustusprotsessis.
- Eelistatult kaaluda jalg- ja jalgrattatee rajamist Lihula-Kloostri-Kirbla teest idasse ehk väljaspoole loodusala, kui täpsem Natura hindamine ei esita teistsugust järeldust ja suunist või kergliiklustee rajamine vastavasse asukohta ei ole välistatud muudel põhjustel (nt liiklusohutus).
- Eelistatult kaaluda jalg- ja jalgrattatee rajamist Meelva-Matsalu teest läände, kus puuduvad inventeeritud elupaigatüübid, kui täpsem Natura hindamine ei esita teistsugust järeldust ja suunist või kergliiklustee rajamine vastavasse asukohta ei ole välistatud muudel põhjustel (nt liiklusohutus). Alternatiivina kavandada kergliiklustee piisavalt kitsana, et vältida või minimeerida kattuvust maanteest idasse jäävate elupaigatüüpidega.
- Piiritleda ehitustöödeks ja neid toetavateks tegevusteks vältimatult vajalik töötsoon ning vältida materjalide ladustamist ja rasketehnika liikumist väljaspool seda kindlaks määratud töötsooni. Ühtlasi vältida tehnika liikumist väljaspool selleks ette valmistamata teid ja platse pehme pinnasega ajal, et mitte tekitada pikaajalisi kahjustusi kergliiklusteest väljaspoole jäävale pinnasele ja taimestikule.

Siinkohal toodud üldisi võimalikke leevendusmeetmeid tuleb täpsustada ja/või täiendada kergliiklustee edasise planeerimise või projekteerimise etapis. Kergliiklustee rajamine on võimalik üksnes juhul, kui ebasoodsaid mõjusid Natura ala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on võimalik vältida.

9.5.3.3.2 Sadama maa-alad ja puhkealad

Sadama maa-alade ja puhkealade analüüs on esitatud alljärgnevas tabelis (Tabel 9).

Tabelis toodud üldisi hinnanguid ning võimalikke leevendusmeetmeid tuleb täpsustada alade edasise planeerimise ja/või rajatiste projekteerimise etapis. Mistahes tegevused on võimalikud üksnes juhul, kui ebasoodsaid mõjusid Natura ala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on võimalik vältida.

Tabel 9. Üldplaneeringu lahenduse mõju prognoos ja võimalikud leevendusmeetmed

Objekt	Mõjutatud kaitse-eesmärgid	Tõenäolised mõjud	Leevendusmeetmed
Saastna Uussadam	rannaniidud (1630*, seisund B) liivased ja mudased pagurannad (1140, seisund A)	<p>Sisuliselt on tegu üldplaneeringusse kantud olemasoleva maakasutusega – Saastna Uussadam on olemasolev väike paadisadam, mille territoorium on juba hoonestatud ja inimtegevusest mõjutatud. Sadama maa-ala on üldplaneeringus määratud katastriüksuse piiride järgi ning maaüksuse servadesse ulatuvad loodusala kaitse-eesmärgiks määratud rannaniidud 1630*. Lisaks on loodusdirektiivi elupaigatüübi osaks määratud sadamaga piirnev vee-ala ja ka sadamakanal (elupaigatüüp liivased ja mudased pagurannad (1140)).</p> <p>Sadama maa-ala laiendamine seni looduslähedasena säilinud aladele ja neile aladele täiendava hoonestuse rajamine tooks eeldatavalt kaasa elupaiga pindala vähenemise. Vastavat mõju saab ja tuleb täpsemalt hinnata reaalse arendushuvi tekkimisel.</p> <p>Olemasoleva sadama hooldamisega ja selle väljakujunenud ulatuses arendamine (s.h juba hoonestatud ala ja olemasolevate teedega piirnevalt täiendavate rajatiste püstitamine) ei ole samas ette näha olulise ebasoodsa mõju ilmnemist. Samuti ei ole ette näha olulist ebasoodsat mõju olemasoleva paadikanali hooldamisest. Nimetatud tegevused on ka kooskõlas Matsalu rahvusparki, Rajametsa hoiuala, Haeska hoiuala ja Puiatu merikotka kaitsekorralduskavas tooduga. Võimalike mõjude ulatust ja iseloomu arvestades ei ole ette näha ebasoodsat mõju Natura ala terviklikkusele.</p>	<p>Võimalikud ebasoodsa mõju vältimise meetmed on:</p> <ul style="list-style-type: none"> Sadama kasutusel, hooldamisel ja rekonstrueerimisel vältida tegevuse laienemist säilinud rannaniiduga aladele. Sadama rekonstrueerimisel või võimalikul laiendamisel tuleb projekteerimise etapis läbi viia Natura hindamine (vähemalt eelhindamine, vajadusel asjakohane hindamine).

Objekt	Mõjutatud kaitse-eesmärgid	Töenäolised mõjud	Leevendusmeetmed
Rooglaiu sadam	rannaniidud (1630*, seisund B)	<p>Rooglaiu sadam on olemasolev väike paadisadam. Väljaspool olemasolevaid teid ja rajatisi on sadama maaüksus säilinud looduslähedusena, EELISe andmetel on alal inventeeritud rannaniitude elupaigatüüp (1630*).</p> <p>Sadama maa-ala laiendamine ja täiendava hoonestuse rajamine tooks eeldatavalt kaasa elupaiga pindala vähenemise. Vastavat mõju saab ja tuleb täpsemalt hinnata reaalse arendushuvi tekkimisel. Olemasoleva sadama hooldamisega ja selle väljakujunenud ulatuses arendamine eeldatavalt olulist ebasoodsat mõju põhjusta. Nimetatud tegevused on ka kooskõlas Matsalu rahvusparki, Raja-metsa hoiuala, Haeska hoiuala ja Puiatu merikotka kaitsekorralduskavas tooduga. Võimalike mõjude ulatust ja iseloomu arvestades ei ole ette näha ebasoodsat mõju Natura ala terviklikkusele.</p>	<p>Võimalikud ebasoodsa mõju vältimise meetmed on:</p> <ul style="list-style-type: none"> Sadama kasutusel, hooldamisel ja rekonstrueerimisel lähtuda sadama väljakujunenud ulatusest ja mahust ning vältida tegevuse laiendamist säilinud rannaniidu aladele. Sadama rekonstrueerimisel või võimalikul laiendamisel tuleb projekteerimise etapis läbi viia Natura hindamine (vähemalt eelhindamine, vajadusel asjakohane hindamine).

Objekt	Mõjutatud kaitse-eesmärgid	Töenäolised mõjud	Leevendusmeetmed
Puhkeala hoonete ehitamise õigusega (Keemu sadamast põhjas)	rannaniidud (1630*, seisund C)	<p>Puhkeala piirneb Keemu sadama ja olemasoleva puhkekohaga, mis on kasutusel lindude kevad- ja sügisrände vaatlemiseks ning kaitseväärtuste tutvustamiseks. Juhul, kui puhkealal säilitatakse selle looduslähedane seisund ning sellele ei kavandata olulisi rajatise ja/või suurt pidevat külastuskoormust, ei ole puhkealast ette näha ebasoodsat mõju. Üldplaneering ei täpsusta konkreetse puhkeala funktsioone ja võimalikke rajatise, kuid alale on üldplaneeringuga antud õigus ehitada uusi puhkeala teenindavaid või puhkefunktsiooniga hooneid. Arvestades, et puhkeala on valdavalt kaetud rannaniitude elupaigatüübiga (1630*), kaasneks hoonete rajamisega elupaiga pindala kadu ehk ebasoodne mõju loodusala kaitse-eesmärgile. Üldplaneeringu täpsusastmes ei ole võimalik hinnata, kas puhkealale oleks võimalik paigutada väikesemahulisi kaitseala tutvustamisele suunatud rajatise (nt laudtee, pink või infotahvel), kuna see sõltub konkreetsest lahendusest. Näiteks võib sobivalt paigutatud laudtee vähendada tallamist piirnevatel aladel ja olla seega ka positiivse mõjuga. Võimalike mõjude ulatust ja iseloomu arvestades ei ole ette näha ebasoodsat mõju Natura ala terviklikkusele.</p>	<p>Võimalikud ebasoodsa mõju vältimise meetmed on:</p> <ul style="list-style-type: none"> Mitte lubada rannaniidule hoonete rajamist (s.h väikehoonete rajamist). <p>KSH ekspert tegi vastava ettepaneku üldplaneeringu lahenduse muutmiseks. Ettepanekust lähtuvalt otsustati muuta puhkeala ulatust. Muudetud üldplaneeringu lahenduses on suurem osa algselt määratletud puhkeala territooriumist arvatud puhkeala juhtotstarbest välja. Puhkeala juhtotstarve säilitati teega ja olemasolevate rajatistega (n-ö külaplats) külgnev ala.</p> <ul style="list-style-type: none"> Puhkeala teenindavad rajatised kavandada ja rajada viisil, et nende rajamine ja kasutus ei kahjusta rannaniitude elupaigatüübi seisundit ega terviklikkust. Puhkeala projekteerimise etapis tuleb läbi viia Natura hindamine (vähemalt eelhindamine, vajadusel asjakohane hindamine). Projekteerimise etapis viia vajadusel läbi elupaigatüüpide inventuur, et tagada ajakohaste andmete kasutus otsustusprotsessis.

9.5.3.4 Väinamere loodusala

Eelhindamise põhjal ei saa välistada ebasoodsat mõju järgmistest maakasutustest:

- võimalik perspektiivne kergliiklustee Risti-Virtsu-Kuivastu–Kuressaare põhimaantee koridoris;
- võimalikud arendustööd sadama maa-aladel;
- võimalikud arendustööd puhkealadel.

Alljärgnevalt on loodusale avalduvaid mõjusid käsitletud vastavas ulatuses.

9.5.3.4.1 Perspektiivsed jalg- jalgrattateed

Mõjutatud kaitse-eesmärgid

Väinamere loodusalal ei saa eelhindamise põhjal ebasoodsat mõju välistada ala kaitse-eesmärgiks seatud rannaniitudele (elupaigatüüp *1630), mis on EELISe andmetel inventeeritud mõlemal pool Risti-Virtsu-Kuivastu–Kuressaare põhimaantee koridori Mõniste lahe ja Mõisalahe vahelises lõigus, kuhu on ette nähtud perspektiivne kergliiklustee. Elupaigad on hinnatud B ja C seisundiklassi, esinduslikkuse hinnangud on puudulikud. Maanteest põhja pool on inventeeritud ka kadastikud (elupaigatüüp 5130) ja liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270). Elupaigatüübi 5130 esinduslikkus on määratud klassi D, elupaigatüübi *6270 esinduslikkus on B-C. Maanteest põhja pool jäävad EELISesse kantud elupaigad ca 15 m kaugusele maanteest, teisel pool maanteed piirneb kaardistatud rannaniit maantee servaga.

Tõenäoliste mõjude hinnang

Võimalik ebasoodne mõju kaitse-eesmärkidele tuleneb loodusalaga piirnevate olemasoleva maanteed äärde planeeritud perspektiivsest kergliiklusteest (jalg- ja jalgrattateest). Üldplaneeringuga ei täpsustata kergliiklusteede lahendust ega täpset asukohta. Tee asukoht täpsustatakse detailplaneeringu või projektiga, sh see, kummal pool maanteed kergliiklustee paikneb ning kui laiana see rajatakse. Eeldada saab, et kergliiklustee rajatakse olemasolevate maanteedega paralleelselt ja/või piirnevalt.

Seetõttu ei ole võimalik üldplaneeringu etapis läbi viia detailset mõjude analüüsi, k.a seda, kas kergliiklustee või selle mõjuvöönd ulatub loodusalale ning kas sellega võib kaasneda elupaikade pindala vähenemine vms. Juhul, kui kergliiklustee mahutatakse antud asukohas olemasolevale teetammile, ei ole eeldatavalt ette näha olulist ebasoodsat mõju elupaikadele. Juhul kui kergliiklustee rajamine eeldab teetammi laiendamist, ei saa ebasoodsat mõju olemasolevate teadmiste põhjal välistada.

Risti-Virtsu-Kuivastu–Kuressaare põhimaantee on juba olemasolevas olukorras maastikku killustav objekt ning selle kergliiklusteega laiendamisest ei ole ette näha täiendavat ebasoodsat mõju loodusala terviklikkusele. Arvestades, et kergliiklustee on kavandatud ühendama konkreetseid asulaid, puudub teele realistlik alternatiivne asukoht.

Siinkohal toodud üldisi hinnanguid tuleb täpsustada kergliiklustee edasise planeerimise või projekteerimise etapis.

Leevendusmeetmed

Võimalikud ebasoodsa mõju vältimise meetmed on:

- Kergliiklustee projekteerimise etapis tuleb läbi viia Natura hindamine (vähemalt eelhindamine, vajadusel asjakohane hindamine).
- Kergliiklustee projekteerimine ja rajamine viisil (paiknemine, laius, tehniline lahendus), mis minimeerib või väldib elupaikade pindala vähenemist või nende kvaliteedi halvenemist.
- Kergliiklustee projekteerimise etapis viia vajadusel läbi elupaigatüüpide inventuur, et tagada ajakohaste andmete kasutus otsustusprotsessis.
- Piiritleda ehitustöödeks ja neid toetavateks tegevusteks vältimatult vajalik töötsoon ning vältida materjalide ladustamist ja rasketehnika liikumist väljaspool seda kindlaks määratud töötsooni. Ühtlasi vältida tehnikate liikumist väljaspool selleks ette valmistamata teid ja platse pehme pinnasega ajal, et mitte tekitada pikaajalisi kahjustusi kergliiklusteest väljapoole jäävale pinnasele ja taimestikule.

Siinkohal toodud üldisi võimalikke leevendusmeetmeid tuleb täpsustada kergliiklustee edasise planeerimise või projekteerimise etapis. Kergliiklustee rajamine on võimalik üksnes juhul, kui ebasoodsaid mõjusid Natura ala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on võimalik vältida.

9.5.3.4.2 Sadama maa-alad ja puhkealad

Sadama maa-alade ja puhkealade analüüs on esitatud alljärgnevas tabelis (Tabel 10).

Tabelis toodud üldisi hinnanguid ning võimalikke leevendusmeetmeid tuleb täpsustada alade edasise planeerimise ja/või rajatiste projekteerimise etapis. Mistahes tegevused on võimalikud üksnes juhul, kui ebasoodsaid mõjusid Natura ala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on võimalik vältida.

Tabel 10. Üldplaneeringu lahenduse mõju prognoos ja võimalikud leevendusmeetmed

Objekt	Mõjutatud kaitse-eesmärgid	Tõenäolised mõjud	Leevendusmeetmed
Pihelgalaiu sadam	väikesaared ning laiud (1620) rannaniidud (1630*, seisund A).	Sadama maa-ala üldplaneeringusse kantud ulatusse jäävad elupaigatüübid ja rannaniidud (1630*). Arvestades sadama asukohta ja iseloomu (randumiskoht laiü teenindamiseks) ei ole seal tõenäolised suuremad ehitustööd. Olemasoleva sadama hooldamisega ja selle väljakujunenud ulatuses arendamine eeldatavalt olulist ebasoodsat mõju põhjusta. Samas ei saa rannaniidu pindala vähenemist sadama võimaliku arendamise korral otseselt välistada. Võimalike mõjude ulatust ja iseloomu arvestades ei ole ette näha ebasoodsat mõju Natura ala terviklikkusele.	Võimalikud ebasoodsa mõju vältimise meetmed on: <ul style="list-style-type: none"> Sadama kasutusel, hooldamisel ja rekonstrueerimisel lähtuda sadama väljakujunenud ulatusest ning vältida hoonestuse rajamist säilinud rannaniidu aladele. Sadama iseloomu olulisel muutmisel ja/või laiendamisel tuleb projekteerimise vm asjakohases etapis läbi viia Natura hindamine (vähemalt eelhindamine, vajadusel asjakohane hindamine).

Objekt	Mõjutatud kaitse-eesmärgid	Tõenäolised mõjud	Leevendusmeetmed
Puhkeala hoonete ehitamise õigusega (P1) ja hoonete ehitamise õigusega (P2) Pivarootsi külas (Arani säär).	rannaniidud (1630*, seisund C)	Mõlemad puhkealad jäävad tervikuna loodusala territooriumile ja inventeeritud elupaigatüübile rannaniidud. Alal ehitised puuduvad, kuid seda läbivad olemasolevad rajad (tee ja olemasolevate hoonete juurest sääre tipuni). Juhul, kui puhkealal säilitatakse selle looduslähedane seisund ning sellele ei kavandata olulisi rajatise ja/või suurt pidevat külastuskoormust, ei ole puhkealast ette näha ebasoodsat mõju. Väikesemahulised asukoha keskkonnatingimustega arvestavad puhkeala teenindavad rajatised (ÜP-s nimetatud viidad, laudteed, pingid, prügikastid, vaatlustornid) võivad aidata ala kasutust paremini suunata ilma ala kaitseväärtusi oluliselt kahjustamata. Alale võimalike hoonete rajamisest võib aga eeldada elupaigatüübi hõivamist ja selle ulatuse vähenemist. Mõju olulisus sõltuks tegevuse reaalsest iseloomust, asukohast ja mahust. Võimalike mõjude ulatust ja iseloomu arvestades ei ole ette näha ebasoodsat mõju Natura ala terviklikkusele.	Võimalikud ebasoodsa mõju vältimise meetmed on: <ul style="list-style-type: none"> Mitte lubada puhkealale hoonete rajamist. Muuta puhkeala hoonete ehitamise õigusega (P1) puhkealaks hoonete ehitamise õigusega (P2). KSH ekspert tegi vastava ettepaneku üldplaneeringu lahenduse muutmiseks. Ettepanekust lähtuvalt otsustati muudetud üldplaneeringu lahenduses määrata kogu ala hoonete ehitamise õigusega puhkealaks. <ul style="list-style-type: none"> Puhkeala teenindavad rajatised kavandada ja rajada viisil, et nende rajamine ja kasutus ei kahjusta oluliselt rannaniitude elupaigatüübi seisundit ega terviklikkust. Võimalikult suures osas tuleb lähtuda juba väljakuununud radadest. Puhkeala projekteerimise vm asjakohases etapis tuleb läbi viia Natura hindamine (vähemalt eelhindamine, vajadusel asjakohane hindamine). Projekteerimise vm asjakohases etapis viia vajadusel läbi elupaigatüüpide inventuur, et tagada ajakohaste andmete kasutus otsustusprotsessis.
Puhkeala hoonete ehitamise õigusega (P2) Mõisakülas (Mõisaküla Salumägi)	liigirikkad niidud lubjavaesel muljal (*6270)	Puhkealaks määratud ala jääb tervikuna kaitse-eesmärgiks seatud elupaigatüübile. Juhul, kui puhkealal säilitatakse selle looduslähedane seisund ning sellele ei kavandata olulisi rajatise ja/või suurt pidevat külastuskoormust, ei ole puhkealast ette näha ebasoodsat mõju. Ebasoodne mõju võib kaasneda juhul, kui puhkealal kavandatakse olulisi arendustöid. Vastavaid mõjusid on võimalik hinnata konkreetsete arendusplaanide selgumisel. Võimalike mõjude ulatust ja iseloomu arvestades ei ole ette näha ebasoodsat mõju Natura ala terviklikkusele.	Võimalikud ebasoodsa mõju vältimise meetmed on: <ul style="list-style-type: none"> Puhkeala säilitada võimalikult looduslähedane. Puhkeala teenindavate rajatiste vajaduse korral kavandada ja rajada need viisil, et nende rajamine ja kasutus ei kahjusta elupaigatüübi seisundit ega terviklikkust. Mitte rajada suuremahulisi rajatiseid. Puhkeala projekteerimise vm asjakohases etapis tuleb läbi viia Natura hindamine (vähemalt eelhindamine, vajadusel asjakohane hindamine).

Objekt	Mõjutatud kaitse-eesmärgid	Töenäolised mõjud	Leevendusmeetmed
Rannikuala Rooglaiu, Kuke ja Esivere külas (P2)	esmased rannavallid (1210, seisund A) püstitaimestuga kivirannad (1220, seisund, A) merele avatud pankrannad (1230, seisund A) rannaniidud (1630*, seisund A-B) püstitaimestuga liivarannad (1640, seisund B) kadastikud (5130, seisund A-C) uivad niidud lubjarikkal mullal (6210, seisund B) liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (6270*, seisund A-B) lood (6280*, seisund A) emaputk (<i>Angelica palustris</i>) soohiilakas (<i>Liparis loeselii</i>)	Puhkeala hõlmab mereäärset rannikuriba, mis jääb kogu ulatuses Väinamere loodusale. Puhkeala jääb ehituskeeluvööndisse, mistõttu sinna ehitiste ja rajatiste paigaldamine eeldab vastavas ulatuses ehituskeeluvööndi vähendamist. Juhul, kui puhkealal säilitatakse selle looduslähedane seisund ning sellele ei kavandata mahukaid rajatise ja/või selliseid objekte, millega kaasneb ala kasutuskooormuse oluline kasv, ei ole puhkealast ette näha ebasoodsat mõju. Puhkealale jäävad loodusala ulatuslikult kaitse-eesmärgiks määratud erinevad elupaigatüübid, samuti ulatub sinna kaitse-eesmärgiks olevate liikide leiukohti, mistõttu võib ebasoodne mõju (elupaikade ja kasvukohtade kahjustamine) kaasneda juhul, kui puhkealal kavandatakse olulisi arendustöid. Samas võivad ala keskkonnatingimustega sobituvad rajatised olla ka positiivse mõjuga, aidates külastajaid ja nende käitumist suunata. Vastavaid mõjusid on võimalik hinnata konkreetsete arendusplaanide ja nende täpsema asukoha selgumisel. Võimalike mõjude ulatust ja iseloomu arvestades ei ole ette näha ebasoodsat mõju Natura ala terviklikkusele.	Võimalikud ebasoodsa mõju vältimise meetmed on: <ul style="list-style-type: none"> Puhkeala säilitada võimalikult looduslähedane. Puhkeala teenindavate rajatiste vajaduse korral kavandada ja rajada need viisil, et nende rajamine ja kasutus ei kahjusta elupaikade seisundit ega terviklikkust. Puhkeala projekteerimise vm asjakohases etapis tuleb läbi viia Natura hindamine (vähemalt eelhindamine, vajadusel asjakohane hindamine).

9.5.4 Väinamere linnuala

Eelhindamise põhjal ei saa Väinamere linnualal välistada ebasoodsat mõju võimalikest arendustöödest kolmel üldplaneeringusse kantud puhkealal. Alljärgnevas tabelis on linnualale avalduvaid mõjusid käsitletud vastavas ulatuses (Tabel 11).

Tabelis toodud üldisi hinnanguid ning võimalikke leevendusmeetmeid tuleb täpsustada alade edasise planeerimise ja/või rajatiste projekteerimise etapis. Mistahes tegevused on võimalikud üksnes juhul, kui ebasoodsaid mõjusid Natura ala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele on võimalik vältida.

Tabel 11. Üldplaneeringu lahenduse mõju prognoos ja võimalikud leevendusmeetmed

Objekt	Mõjutatud kaitse-eesmärgid	Töenäolised mõjud	Võimalikud leevendusmeetmed
Puhkeala hoonete ehitamise õigusega (Keemu sadamast põhjas)	tutkas (<i>Philomachus pugnax</i>)	<p>Puhkealale ulatub suures osas tutka leiukoht. Juhul, kui puhkealal säilitatakse selle looduslähedane seisund ning sellele ei kavandata olulisi rajatise ja/või suurt pidevat külastuskoormust, ei ole puhkealast ette näha ebasoodsat mõju. Üldplaneering ei täpsusta konkreetse puhkeala funktsioone ja võimalikke rajatise, kuid alale on üldplaneeringuga antud õigus ehitada uusi puhkeala teenindavaid või puhkefunktsiooniga hoonet. Suurema ehitustegevusega võib sõltuvalt rajatiste asukohast ja mahust kaasneda tutka elupaikade osaline hõivamine (kadu). Samuti võib suurema kasutamiskoormuse korral kaasneda liigi pesitsusaegne häirimine. Üldplaneeringu täpsusastmes ei ole võimalik hinnata, kas puhkealale oleks võimalik paigutada väikesemahulisi kaitseala tutvustamisele suunatud rajatise (nt laudtee, pink või infotahvel), kuna see sõltub konkreetsest lahendusest. Näiteks võib sobivalt paigutatud laudtee vähendada tallamist ja häirimist piirnevatel aladel ja olla seega ka positiivse mõjuga. Võimalike mõjude ulatust ja iseloomu arvestades ei ole ette näha ebasoodsat mõju Natura ala terviklikkusele.</p>	<p>Võimalikud ebasoodsa mõju vältimise meetmed on:</p> <ul style="list-style-type: none"> Mitte lubada kaitse-eesmärgiks oleva liigi elupaigas hoonete rajamist. <p>KSH ekspert tegi vastava ettepaneku üldplaneeringu lahenduse muutmiseks. Ettepanekust lähtuvalt otsustati muuta puhkeala ulatust. Muudetud üldplaneeringu lahenduses on suurem osa algselt määratletud puhkeala territooriumist arvatud puhkeala juhtotstarbest välja. Puhkeala juhtotstarve säilitati üksnes teega ja olemasolevate rajatistega (n-ö külaplats) külgneva ala.</p> <ul style="list-style-type: none"> Puhkeala teenindavad rajatised kavandada ja rajada viisil, et nende rajamine ja kasutus ei kahjusta oluliselt elupaikade seisundit ega terviklikkust. Vältida tuleb ehitustegevust pesitsusperioodil. Puhkeala projekteerimise vm asjakohases etapis tuleb läbi viia Natura hindamine (vähemalt eelhindamine, vajadusel asjakohane hindamine).

Objekt	Mõjutatud kaitse-eesmärgid	Tõenäolised mõjud	Võimalikud leevendusmeetmed
Puhkeala hoonete ehitamise õigusega (P1) ja hoonete ehitamise õigusega (P2) Pivarootsi külas (Arani säär).	punajalg-tilder (<i>Tringa totanus</i>) randtiir (<i>Sterna paradisaea</i>)	Kahe puhkeala piirile jääb EELISesse märgitud punajalg-tildri leiukoht. Lõunapoolsele puhkealale jääb lisaks randtiiru leiukohad. Liikidele saab mõju avalduda eelkõige läbi elupaikade kahjustamise ja pesitsusaegse häirimise. Juhul, kui puhkealal säilitatakse selle looduslähedane seisund ning sellele ei kavandata olulisi rajatisi ja/või suurt pidevat külastuskoormust, ei ole puhkealast ette näha ebasoodsat mõju. Olemasolev peamine jalgrada ei läbi liikide teadaolevaid elupaiku. Väikesemahulised asukoha keskkonnatingimustega arvestavad puhkeala teenindavad rajatised (ÜP-s nimetatud viidad, laudteed, pingid, prügikastid, vaatlustornid) võivad aidata ala kasutust paremini suunata ilma lindude olulisemaid elupaiku kahjustamata. Ebasoodne mõju võib kaasneda juhul, kui puhkealal kavandatakse suuremaid arendustöid ning ala iseloom märkimisväärselt muutub. Mõju olulisus sõltuks tegevuse reaalsest iseloomust, asukohast ja mahust. Võimalike mõjude ulatust ja iseloomu arvestades ei ole ette näha ebasoodsat mõju Natura ala terviklikkusele.	Võimalikud ebasoodsa mõju vältimise meetmed on: <ul style="list-style-type: none"> Mitte lubada puhkealale hoonete rajamist. Muuta puhkeala hoonete ehitamise õigusega (P1) puhkealaks hoonete ehitamise õigusega (P2). KSH ekspert tegi vastava ettepaneku üldplaneeringu lahenduse muutmiseks. Ettepanekust lähtuvalt otsustati muudetud üldplaneeringu lahenduses määrata kogu ala hoonete ehitamise õigusega puhkealaks. <ul style="list-style-type: none"> Puhkeala teenindavad rajatised kavandada ja rajada viisil, et nende rajamine ja kasutus ei kahjusta oluliselt liikide elupaiku. Võimalikult suures osas tuleb lähtuda juba väljakujunenud radadest. Puhkeala projekteerimise vm asjakohases etapis tuleb läbi viia Natura hindamine (vähemalt eelhindamine, vajadusel asjakohane hindamine).

Objekt	Mõjutatud kaitse-eesmärgid	Tõenäolised mõjud	Võimalikud leevendusmeetmed
Rannikuala Rooglaiu, Kuke ja Esivere kü- las (P2)	punajalg-tilder (<i>Tringa totanus</i>) punaselg-õgi (<i>Lanius collurio</i>) vööt-põõsalind (<i>Sylvia nisoria</i>) liivatüll (<i>Charadrius hiaticula</i>)	Puhkeala hõlmab pikka mereäärset rannikuriba. Kaitsealuste linnuliikide leiukohad on erinevatel aegadel tuvastatud erinevates asukohtades hajutatult piki rannariba. Juhul, kui puhkealal säilitatakse selle looduslähedane seisund ning sellele ei kavandata mahukaid rajatise ja/või selliseid objekte, millega kaasneb ala kasutuskooormuse oluline kasv, ei ole puhkealast ette näha ebasoodsat mõju. Liikidele saab mõju avalduda eelkõige läbi elupaikade kahjustamise ja pesitsusaegse häirimise. Selline ebasoodne mõju saab avalduda eelkõige juhul, kui kavandatakse rajatise või suurt kasutuskooormust liikide elupaikadesse. Vastavad mõjud on välditavad kaitseväärtustega arvestava planeerimisega ja asukohavalikutega. Ala keskkonnatingimustega sobituvad rajatised võivad olla ka positiivse mõjuga, aidates külastajaid ja nende käitumist suunata. Vastavaid mõjusid on võimalik hinnata konkreetsete arendusplaanide ja nende täpsema asukoha selgumisel. Võimalike mõjude ulatust ja iseloomu arvestades ei ole ette näha ebasoodsat mõju Natura ala terviklikkusele.	Võimalikud ebasoodsa mõju vältimise meetmed on: <ul style="list-style-type: none"> Puhkeala säilitada võimalikult looduslähedane. Puhkeala teenindavate rajatiste vajaduse korral kavandada ja rajada need viisil, et nende rajamine ja kasutus ei kahjusta elupaikade seisundit ega terviklikkust. Puhkeala projekteerimise vm asjakohases etapis tuleb läbi viia Natura hindamine (vähemalt eelhindamine, vajadusel asjakohane hindamine).

9.5.5 Natura hindamise järeldused

Koostatava üldplaneeringuga kavandatavad üldised arengusuunad ei avalda olemasolevate teadmiste põhjal ebasoodsat mõju linnu- ja loodusalade kaitse-eesmärkidele ega nende alade terviklikkusele.

Üldplaneeringu tasemel ei ole võimalik täpsemalt kirjeldada mõjusid, mille esinemine, iseloom ja suurus sõltub järgmisel planeerimise tasemel võetavatest otsustest ehk konkreetsete objektide reaalsetest lahendustest. Sellised objektid on perspektiivsed jalg- ja jalgrattateed, sadama maaaladel toimuvad võimalikud arendustööd ning võimaliku puhketaristu rajamine puhkealadele.

Selliste objektide puhul tuleb Natura hinnangut täpsustada reaalse arendussoovi tekkimisel järgmisel planeerimise tasemel, kuna üldplaneeringu tasandil puudub piisav informatsioon tegevuse kohta.

Üldplaneeringu tasemel on esitatud leevendavad meetmed ebasoodsa mõju vältimiseks. Leevendavate meetmete rakendamise vajadust ja võimalust tuleb täpsustada järgmisel planeerimistasemel täiendava Natura hindamise käigus.

Natura eelhindamist ja/või vajadusel asjakohast hindamist tuleb korrata ning selle käigus täpsustada ja täiendada vähemalt järgmiste tegevuste edasisel kavandamisel:

- Pärnu-Jaagupi-Kalli maantee äärse kergliiklustee rajamine läbi Nedrema loodusala ja Nätsi-Võlla linnuala kulgevas lõigus.
- Risti - Virtsu - Kuivastu – Kuressaare põhimaantee kergliiklustee rajamine läbi Karuse-Linnuse loodusala kulgevas lõigus ning Väinamere loodusalaga ja Väinamere linnualaga piirnevates lõikudes.
- Pihelgalaiu sadama võimalikud arendustööd.
- Pivarootsi küla, Arani sääre puhkeala võimalikud arendustööd.
- Keemu sadamaga piirneva puhkeala võimalikud arendustööd.
- Kuke ja Esivere külade ranniku puhkeala võimalikud arendustööd.

Tegevuste ellu viimine on võimalik üksnes juhul, kui seda lubab vastav täiendav Natura hindamine.

Samuti tuleb järgmisel planeerimise tasemel - detailplaneeringu, (eel)projekti või tegevusloa taotluse etapis - asjakohasusel võimalikke mõjusid Natura aladele analüüsida juhul, kui asutakse planeerima muid üldplaneeringut muutvaid või üldplaneeringu tasemel täpsustamata ja seetõttu käesolevas hindamises ette nägemata tegevusi. Natura eelhindamise tulemuste põhjal tuleb vajadusel läbi viia Natura asjakohane hindamine

Mistahes ehitusobjektide rajamine Natura alal saab toimuda ainult kaitseala valitseja ehk Keskkonnaameti nõusolekul ja koostööl, mistõttu on tagatud pädev järelevalve võimalike arengute osas.

9.6 Pinnamood, pinnas ja maavarad

9.6.1 Mõjutatav keskkond

Lääneranna vald jääb Lääne-Eesti madaliku maastikurajooni³⁶. Piirkonna reljeef on valdavalt tasane. Maapinna kõrgus suureneb üldjuhul mere poolt ida suunas. Maastikku iseloomustavad lamedad paetasandikud, moreentasandikud ning soostunud alad.

Olenevalt piirkonnast moodustavad pinnakatte peamiselt moreen, meresetted, soosetted (turvas) või jääjärvelised setted. Pinnakattesetete paksus kõigub paarikümnest sentimeetrist 30 meetrini. Kohati esineb õhukese pinnakattega alasid. Aluspõhja pealiskorra moodustavad Siluri lubjakivid ning dolomiidid³⁷.

Muldadest esinevad valla territooriumil laialdaselt gleimullad ning madalsoo- ja rabamullad³⁸. Piirkonniti esinevad leostunud ja leetjad mullad ning rähk- ja klibumullad, veekogudega seotult lammimullad.

³⁶ Arold, I., 2005. Eesti maastikud

³⁷ Eesti Geoloogiakeskus, 1997-2002. Eesti geoloogilised kaardid 1:400 000

³⁸ Maa-amet. Eesti mullastiku kaart

Maavarade registri kohaselt jääb 19.08.2024 a seisuga Lääneranna territooriumile 25 maardlat (neist 4 osaliselt, s.h 3 väga väikeses ulatuses): 8 turbamaardlat, 6 dolokivi maardlat, 6 liivamaardlat ja 5 kruusamaardlat (Tabel 12). Suurima pindala hõlmavad Lavassaare, Lihula, Paadrema ja Kaseraba turbamaardlad.

Tabel 12. Maardlad Lääneranna valla territooriumil (seisuga 19.08.2024)

registri- kaardi nr	maardla nimetus	(põhi)maa- vara	pindala, ha	pindala vallas, ha	mäeeraldis ³⁹
197	Lavassaare	turvas	19 694,12	7 821,56	- Põhara turbatootmisala (A) - Põhara II turbatootmisala (A)
164	Lihula	turvas	5 788,14	5 786,60	
633	Paadrema (Anepselja)	turvas	1 586,40	1 586,40	
560	Kaseraba	turvas	1 106,85	1 106,85	
77	Koonga	dolokivi	586,98	586,98	- Koonga dolokivikarjäär (A) - Koonga II dolokivikarjäär (A) - Tarva V dolokivikarjäär (T)
114	Kõverdama	turvas	323,56	323,55	- Kõverdama turbatootmisala (A) - Kõverdama II turbatootmisala (T)
82	Kurevere	dolokivi	251,17	251,17	- Esivere dolokivikarjäär (A) - Kurevere II karjäär (A) - Kurevere dolomiidikarjäär (A)
711	Kaiste	kruus	81,02	81,02	- Kaiste I kruusakarjäär (A) - Kaiste II kruusakarjäär (A) - Kaiste III kruusakarjäär (A)
95	Võlla	turvas	9 954,83	57,54	
433	Tarva	dolokivi	48,02	48,01	- Tarva dolokivikarjäär (A) - Tarva III dolokivikarjäär (A) - Tarva V dolokivikarjäär (T)
576	Vatla	liiv	47,05	47,05	- Vatla liivakarjäär (A)
703	Mureoru	liiv	46,48	46,48	
941	Tammistu	kruus	25,72	25,72	- Tammistu kruusakarjäär (A) - Tammistu II kruusakarjäär (A)
469	Kesu	turvas	2 546,26	24,57	
182	Mustu-Nõmme	liiv	23,27	23,27	- Mustu-Nõmme liivakarjäär (A)
186	Sooba	liiv	22,70	22,70	
858	Tamme	dolokivi	20,97	20,97	
671	Mihkli	dolokivi	17,35	17,35	
790	Raatsiotsa	kruus	15,57	15,57	- Raatsiotsa kruusakarjäär (A) - Raatsiotsa II kruusakarjäär (A) - Raatsiotsa III liivakarjäär (A) - Raatsiotsa II kruusakarjäär (T)
318	Ohemäe	liiv	13,88	13,88	- Ohemäe liivakarjäär (A) - Ohemäe II karjäär (A)
953	Nehatu	dolokivi	12,83	12,83	
541	Käntu	turvas	562,95	12,08	
59	Ennikse	kruus	8,79	8,79	- Ännikse kruusakarjäär (A)
936	Mäliküla	liiv	7,25	7,25	
847	Kinksi	kruus	4,70	4,70	- Kinksi kruusakarjäär (A)

³⁹ A – aktiivne mäeeraldis (kehtiv kaevandamisluba), T- taotletav mäeeraldis

Pärnu maakonnale on algatatud maavarade teemaplaneering⁴⁰, mille eesmärk on selgitada, kus paiknevad Pärnumaal maavarad ning millistel tingimustel neid uurida ja kaevandada tohib. Üldplaneeringu ja KSH aruande koostamise ajaks ei ole nimetatud teemaplaneering veel valminud, mistõttu ei olnud võimalik kasutada selle tulemusi. Nimetatud teemaplaneering koostatakse eeskätt riiklike ja kohalike omavalitsuste üleste huvide väljendamiseks (teemaplaneeringu mõistes on riigi huvi ühiskonna tarbimisvajadus). Kaevandamislube on tulevikus võimalik väljastada siiski ka väljaspool planeeringuga määratud perspektiivseid kaevandatavaid alasid.

Eesti pinnase radooniriski kaardi alusel⁴¹ on Lääneranna vald keskmise või madala radooniriskiga ala.

9.6.2 Planeeringulahenduse eeldatavad mõjud

Üldplaneeringu lahendus ei näe ette suuremahulisi uusi arengualasid, infrastruktuuriobjekte vms, millega võiks kaasneda oluline maastikumuutus ja/või pinnase hõivamine. Samuti ei ole üldplaneeringuga kavandatud tegevusi, mis oleksid esiletõstmist väärivalt ressursimahukad.

Üldplaneeringu lahendus panustab pinnase kaitsele nii läbi uute arengualade suunamise olemasolevatesse asulakeskustesse, rohealade võrgustiku määratlemise kui väärtuslike põllumajandusmaade määratlemise.

Üldplaneeringu lahendus panustab uute elamualade reserveerimisel olemasolevatele keskusasulatele ning tootmisalade reserveerimisel väljakujunenud tootmispiirkondadele ja nende laiendamisele. Üldplaneeringu lahendus väldib seeläbi n-ö raiskavat maakasutust ning **optimeerib hõivatava pinnase osakaalu** (väiksem vajadus infrastruktuuridele jms).

Väärtuslike põllumajandusmaade määratlemisel on aluseks võetud Põllumajandusuuringute Keskuse poolt koostatud väärtusliku põllumajandusmaa kaardikiht. Lääneranna valla üldplaneeringus on väärtuslikuks põllumajandusmaaks loetud 35 ja enama hindepunktiga viljakustsooniga põllumaad, mis vastab Pärnu maakonna keskmisele viljakusele. Väärtuslike põllumajandusmaade kaitse- ja kasutustingimuste määramisel on lähtutud väärtuslike põllumajandusmaade kaitset suunava õigusakti eelnõu koostamise protsessis (õigusakt ei ole jõudnud vastu võtmiseni) välja töötatud põhimõtetest, mida on kohandatud vastavalt kohalikele oludele.

Maavarade kasutus on suunatud eelkõige läbi riiklike valdkondlike arengukavade/strateegiate, nagu nt maapõuepoliitika põhialused ja ehitusmaavarade kasutamise riiklik arengukava. Üldplaneeringute rolli saab siinkohal lugeda pigem nõrgaks.

Üldplaneering ei näe ette lahendusi, mis ohustaksid maavarade kasutatavust või maardlate juurdepääsetavust. Arvestatud on, et arvelevõetud **maavaravarud peavad säilima kasutamise- ja kaevandamisväärsena**. Maardlate alale on püsiva iseloomuga ehitiste rajamine lubatud peale maavarade ammendumist, v.a juhul, kui selleks on saadud õigusaktide kohane kooskõlastus.

Üldplaneeringu koostamisel on arvestatud kaevandamisest tulenevate võimalike mõjudega, Üldplaneeringuga ei ole maardlate vahetusse lähedusse planeeritud uusi elamualasid, rohealasid või

⁴⁰<https://riigiplaneering.ee/maakonnaplaneeringud/rapla-ja-parnu-maakonna-maavarade-teemaplaneering/rapla-ja-parnu-maakonna>

⁴¹ Eesti Geoloogiateenistus, 2020. Eesti pinnase radooniriski kaart. <https://gis.egt.ee/portal/apps/experiencebuilder/experience/?id=f4363bc3bae34fe19e04458dc875375e>

ühiskondlike hoonete alasid. Maardlad on tiheasustusaladest väljaspool, kuhu uusi arendusalasid üldplaneeringuga ette ei nähta.

Üldplaneeringuga ei kavandata kaevandamist/karjääride avamist. Maardlad on üldplaneeringu kaartidel näidatud taustinfona, et neid oleks võimalik arvestada (muu) maakasutuse planeerimisel. Kuna kaevandamine ei ole üldplaneeringuga suunatav tegevus, ei ole asjakohane ja võimalik ka konkreetsete kaevandamistegevuste mõjude hindamine ÜP KSH raames. Kaevandamisload annab Keskkonnaamet ning Keskkonnaamet on vastavas protsessis ka otsustajaks keskkonnamõju hindamise algatamise ning vajalike keskkonnameetmete seadmise osas.

Kaevandamine rohevõrgustikus ja väärtuslikes maastikes on võimalik, kui eelnevalt on kaalutud kaasnevaid mõjusid ning vajadusel ette nähtud asjakohased leevendusmeetmed, s.h meetmed, millega arvestada kaevandatud alale korrastamistingimuste seadmisel.

Järeldused: Üldplaneeringu lahenduse elluviimisega ei ole ette näha olulist ebasoodsat mõju pinnamoele, pinnasele või maavaradele.

9.7 Kliimamuutused (mõju ja kohanemine)

9.7.1 Mõjutatav keskkond

Vallas domineerivad metsa-, soo- ning põllumaad. Vallas paikevad looduslähedasena säilinud soolad on suure tähtsusega süsiniku sidumisel turbakihi. Lääneranna vallas ja selle suurimates asulates (Lihula linn ja Virtsu alevik) on tehispindade (hoonestatud ja kõvakattega alad) ulatus suhteliselt väike.

9.7.2 Planeeringulahenduse eeldatavad mõjud ja kliimamuutustega kohanemine

Nii kliimamuutuste leevendamisesse kui nendega kohanemisesse panustab üldplaneeringus eelkõige läbi säästva maakasutuse, s.h rohevõrgustiku ja asulate rohealade kaitse ning väärtusliku põllumajandusmaa kaitse.

Ühelt poolt vähendab suur looduslähedaste alade osakaal kliimamuutustega seonduvaid riske (kuumasaarte tekkimine asulates, üleujutustega kaasnevad tagajärjed jm) ja aitavad nendega kohaneda. Teiselt poolt panustab nende alade säilitamine süsiniku sidumisse mullas ja biomassis. Süsiniku sidumise aspektist on eriti oluline valla territooriumil paiknevate ja seni looduslähedasena säilinud soolade kaitse. Valla suuremad soo- ja rabamassiivid on hõlmatud kaitstavate alade hulka ning nende säilimine on tagatud läbi riikliku tasandi looduskaitse. Üldplaneering toetab seda läbi rohevõrgustiku.

Üldplaneering näeb ette võimalused taastuenergeetika (päikesepargid, tuulepargid) arendamiseks Lääneranna vallas, mis loob eeldused fossiilsete kütuste põletamisel eralduvate kasvuhoonegaaside vähendamiseks.

Kliimamuutustega seoses on ette näha sagedasemaid äärmuslikke ilmaolusid, s.h torme, millega võib kaasneda merevee tõus. Üldplaneeringus on määratud üleujutusohuga alad ja nendega seotud riskide maandamise meetmed. Sademevee n-ö löökoormustega arvestamisele aitab kaasa põhimõte, et eelistada tuleks säästlikke sademeveesüsteeme ning vältida tuleks suuri kõvakattega alasid.

Pärnumaal on koostatud maakonnaülene kliimakava, mis hõlmab ka Lääneranna valda⁴². Kliimakavas Lääneranna vallale ette nähtud tegevustega, mis rakenduvad läbi üldplaneeringu, on üldplaneeringus arvestatud:

- seatud on taastuenergia maakasutusele ja arendamisele üldised tingimused;
- planeeritud on kergliiklusteed Risti-Virtsu mnt äärde ja Koonga-Kalli tee äärde;
- määratud on üleujutusohuga alad ning neil kehtivad tingimused, et maandada üleujutusrisiki Virtsu alevikus, rannikul ja Kasari jõe kaldavööndis;
- rannikuvööndis ehitamisel on eluruumide ehituskõrguse „null” määratud 3 meetrile;
- täpsustatud on rohevõrgustikku ja selle kasutustingimusi.

Järeldused: Üldplaneeringu koostamisel ja selle KSH läbi viimisel on arvestatud kliimamuutustega, nende leevendamise ning nendega kohanemise vajadusega.

9.8 Kultuuripärand

9.8.1 Mõjutatav keskkond

Lääneranna vallas asub üks muinsuskaitseala – Lihula muinsuskaitseala (kuni 02.05.2024 Lihula vanima asustuse muinsuskaitseala). Muinsuskaitseala koosneb muistse asustuse kultuurikihile rajatud Lihula linnuse varemetest, Lihula mõisaansamblist ja ajaloolisest linnasüdamikust, mille struktuur ja hoonestus olid välja kujunenud 1940-ndate aastate alguseks.

Kultuurimälestiste registrisse⁴³ kantud kinnismälestisi on 01.03.2024 seisuga valla territooriumil 448: 256 arheoloogiamälestist, 139 ehitismälestist, 23 ajaloomälestist, 6 mälestist, mis on nii ajaloo- kui ehitismälestis, 24 kunstimälestist.

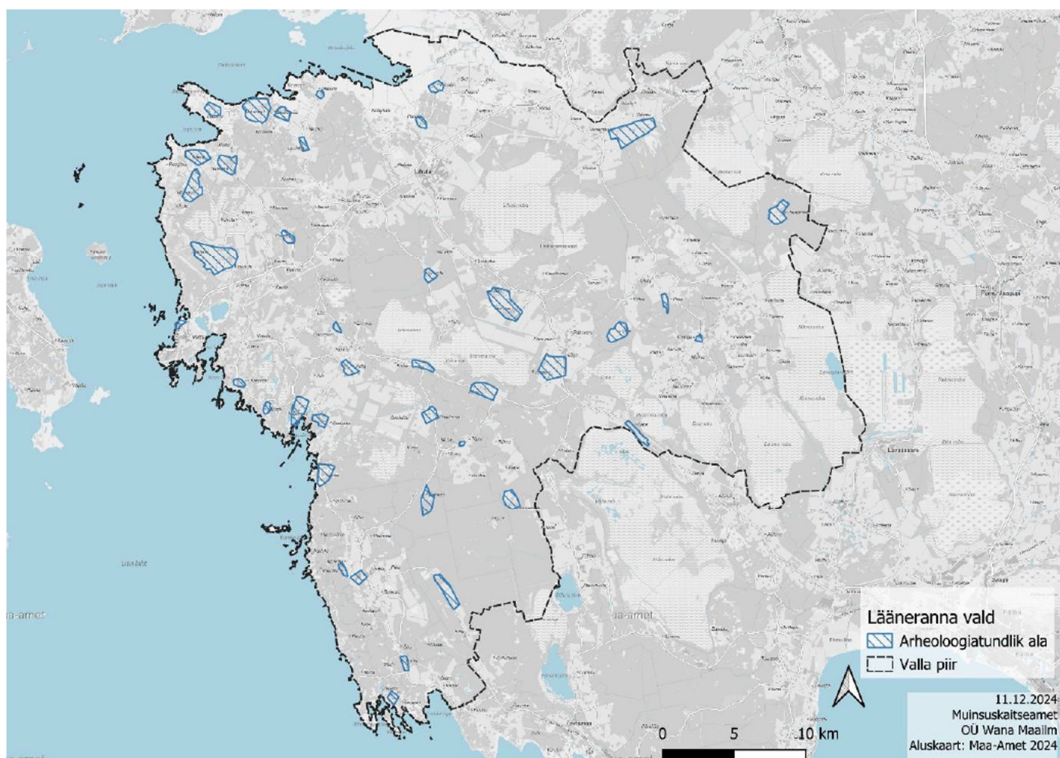
Arheoloogimälestistena on kaitse all peamiselt kivikalmed ja kalmistud, kultuse- või ohvrikohad (s.h kivid ja allikad) ning muistsed asulakohad. Ehitismälestistest moodustavad enamuse mõisakompleksidega seotud hooned ja rajatised (sealhulgas mõisapargid) – Uue-Varbla, Paadrema, Illuste, Paatsalu, Keblaste, Kõima, Koonga, Tuudi, Vanamõisa, Matsalu, Kloostrimõisa, Lihula, Virtsu, Puhtu, Vatla ja Massu mõis. Kaitse alla on võetud ka sakraalehitisi (Hanila, Karuse, Lihula, Kirbla, Mihkli ja Varbla kirikud ning nende kirikute aiad) ning talukomplekse (Tika, Jaagu, Veski). Kinnismälestisena kaitse alla võetud kunstimälestised on hauatähised (ristid, hauamonumendid).

Arheoloogilisi objekte avastatakse maastikul pidevalt juurde, kuid kaitse alla jõutakse neist võtta vaid vähesed. Muinsuskaitseamet ja OÜ Wana Maailm analüüsisid Lääneranna valla arheoloogiatundlikke alasid ning kaardistasid 40 piirkonda (Joonis 1), mille kohta on registreeritud erinevaid arheoloogiateateid ning uute muististe avastamise tõenäosus on suur⁴⁴. Sellised alad vajavad ehitustööde, kaevandamise või muude suuremaid pinnasetöid vajavate tegevuste puhul kõrgendatud tähelepanu.

⁴² Pärnumaa Omavalistuste Liit, 2022. Pärnumaa kliimakava 2030

⁴³ Muinsuskaitseamet, 2024. Kultuurimälestiste register. <https://register.muinas.ee>

⁴⁴ Muinsuskaitseamet/ OÜ Wana Maailm, 2024. Lääneranna valla arheoloogiapärand. Kaardimaterjal ja seletuskiri Lääneranna valla üldplaneeringu juurde

Joonis 11. Lääneranna valla arheoloogiatundlikud alad (Allikas: Muinsuskaitseamet ja OÜ Wana Maailm, 11.12.2024)

Vald on rikas ka pärandkultuuriobjektide poolest. Pärandkultuuriobjektide all mõistetakse rahva eelnevate põlvete poolt loodud väärtusi, mis võivad olla nii inimese poolt loodud kui looduslikud. Need objektid ei ole riikliku kaitse all, kuna nad ei oma seniste hinnangute alusel riiklikku kaitset õigustavat ajaloolist, arheoloogilist, arhitektuurset, etnograafilist või kultuuriloolist väärtust. Samas võib neil olla kohalik tähtsus maastiku mitmekesistajana, kohaidentiteedi hoidjana vms. Kaardistatud ja EELIS-esse kantud pärandkultuuriobjekte jääb 01.04.2023 seisuga valla territooriumile 1170.

Samuti jääb valda looduslikke pühapaikasid, mis ei ole kultuurimälestisena kaitse alla võetud või pärandkultuuriobjektide nimekirja kantud. Looduslikud pühapaigad on olulise inimõjuta rahvapärismustad ohverdamise, pühakspidamise, ravimise, usulise või rituaalse tegevusega seotud kohad või loodusobjektid. Need võivad olla näiteks hiiemetsad, üksikud puud, allikad, jõed, ojad, kivid, künkad, orud, mäed, pangad, soosaared jne. Loodusliku pühapaiga peamiseks tunnuseks on suulise rahvapärismuse olemasolu.

Lisaks jääb Lääneranna valda ehitisi, mis on kantud Kultuuriministeeriumi eestvedamisel kaardistatud Eesti 20. sajandi väärtusliku arhitektuuri nimekirja või Eesti Vabaõhumuuseumi maa-arhitektuuri keskuse eestvõttel loodud maaehituspärandi andmekogusse.

Lääne maakonnaplaneeringu⁴⁵ ja Pärnu maakonnaplaneeringu⁴⁶ kohaselt jääb Lääneranna valda 10 väärtuslikku maastikku: Matsalu – Saastna – Salevere, Lihula, Kolga, Paatsalu - Varbla laidud, Sõmeri - Raespa rannikumaastik, Varbla, Nätsi - Võlla soomaastik, Ermistu - Tõhela järvemaastik, Soontagana,

⁴⁵ Lääne maakonnaplaneering 2030+. Kehtestatud riigihalduse ministri 22.03.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/70.

⁴⁶ Pärnu maakonna planeering. Kehtestatud riigihalduse ministri 29.03.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/74.

Lavassaare - Virussaare turbamaa. Väärtuslike maastikena käsitletakse alasid, mille traditsiooniline maakasutus, väärtuslike liikide olemasolu või nende puudumine, loodus- või muinsuskaitse all olevate objektide kogum piirkonnas või muu iseloomulik tunnus, annab sellele maa-alale maakonna tasandil olulise väärtuse.

9.8.2 Planeeringulahenduse eeldatavad mõjud

Kultuurimälestised ja pärandkultuuriobjektid on informatiivselt kantud üldplaneeringu väärtuslike alade ja piirangute joonisele. Nende kajastamine lihtsustab kohaliku tegevuse korraldamisel nende objektidega arvestamist ning tõstab eeldatavalt maaomanike teadlikkust.

Üldplaneering annab Lääneranna Vallavalitsusele õiguse juhul, kui kultuurimälestiste kompleksis või selle lähiümbruses soovitakse rajada üle 5 m kõrguseid hooneid nõuda detailplaneeringu koostamist. Detailplaneeringu protsessis on võimalik vajadusel seada kavandatud tegevusele täiendavaid nõudeid. Ühtlasi on detailplaneeringu protsessis võimalik kaasata kohalikku kogukonda, pöörata tähelepanu oluliste vaadete säilimisele vm. Üldise suunisenä on üldplaneeringusse seatud tingimus, et tagada tuleb riiklike mälestiste vaadeldavus. Muid täpsemaid nõudeid või piiranguid üldplaneering muinsuskaitsealuste objektidega seondult otseselt ei sea. Selleks puudub KSH eksperdi hinnangul ka otsene vajadus - kultuurimälestiste kaitse toimub muinsuskaitseaduses sätestatud korras. **Mälestistel ja nende kaitsevööndites tegutsemisel tuleb lähtuda muinsuskaitseadusest ning töid kavandades küsida tingimusi Muinsuskaitseametilt.** Sealhulgas tuleneb muinsuskaitseadusest, et ka väljaspool kultuurimälestise ja selle kaitsevööndi ala tuleb pinnasetööl arvestada kultuuriväärtusega leidude ja arheoloogilise kultuurikihi ilmsiktuleku võimalusega. Sellisel juhul on tööde teostajal kohustus tööd katkestada ning teavitada leiust Muinsuskaitseametit. Seega on muinsuskaitseaduses olemas hoovad nii kaitse all oleva kui kaitse alla võtmata kultuuripärandi kaitseks.

Üldplaneeringu koostamisel analüüsi, kas ja kuidas Lääneranna valla üldplaneeringuga määratud maakasutus võiks mõjutada kultuurimälestiste olukorda. **Ülevaade antud analüüsist on esitatud üldplaneeringu lisas 11.** Lisaks on Muinsuskaitseamet ja OÜ Wana Maailm analüüsinud Lääneranna valla arheoloogiapärandit ning esitanud tegevuste ja meetmete ettepanekud arheoloogiapärandi (s.h arheoloogiamälestiste) kaitseks. **Ülevaade Lääneranna valla arheoloogiapärandist on esitatud üldplaneeringu lisas 12.** Edasisel maakasutuse planeerimisel vajavad tulenevalt planeeritud maakasutusest ja selle ulatusest tähelepanu (s.t nende alade arendamisel peab arvestama võimaliku arheoloogilise uuringu läbiviimise vajadusega ja uute leidude ilmlemise võimalusega) eelkõige Virtsu, Penijõe, Vatla arheoloogiatundlikud alad.

Kultuurimälestistega kattult ei ole reeglina planeeritud uut maakasutust. Suurem osa Lääneranna valla kultuurimälestistest paikneb väljaspool üldplaneeringuga määratud tiheasustusalasid ja kompakse iseloomuga külakeskuseid, s.t hajaasustusaladel. Hajaasustusega aladel ei määratle üldplaneering juhtotstarbeid, mis tähendab, et otseselt üldplaneeringuga ei muudeta ka kultuurimälestiste või neid ümbritsevate alade maakasutust. Neil aladel on eelistatud madal, hajus, olemasoleva hoonestuslaadiga sobiv hoonestus. Sellistel aladel ei ole seega ette näha sellist olulist maastiku muutust, mis kahjustaks kultuurimälestiste säilimist, väärtust, vaadeldavust või ligipääsu. Üldplaneering on tervikuna suunatud välja kujunenud asustusstruktuuri ja olemasoleva maakasutusse hoidmisele.

Tiheasustusaladele jäävate kultuurimälestiste puhul on üldjuhul tegemist juba olemasoleva hoonestuse vahel paiknevate hoonete või objektidega, kus juhtotstarbe määramisel on pütud lähtuda eelkõige

olemasolevast olukorrast ja/või eesmärgist leida ka hetkel kasutuseta seisvatele hoonetele sobib kasutus. Kultuurimälestistega aladele on määratud nt üldkasutatava alade, haljasalade ja parkide ja kalmistu ala juhtotstarbeid. Üldplaneeringuga antud juhtotstarbed loovad muuhulgas eeldused kultuurimälestistena kaitse alla võetud mõisasüdamete neid väärtustavaks ja mitmekülgseks kasutuseks. Näiteks on Vatla mõisakompleks määratud segahoonestusega alaks, kus võib kombineerida ühiskondlikku kasutust ja äriefunktsiooni. Kultuurimälestisi paikneb ka haljasalade, parkide ja puhkealade maal. Mõisate vaadeldavuse tagamiseks ei näe koostatav üldplaneering uute tootmisalade planeerimist mõisate lähialadel.

KSH ekspert ei tuvastanud töö käigus selliseid konkreetseid juhtumeid, kus üldplaneeringu alusel kavandatav (uus) maakasutus põhjustab selgeid võimalikke konflikte kultuuriväärtustega.

Muinsuskaitseamet pööras kirjas 21.06.2024 nr 2024/8-9/627 eraldi tähelepanu mälestistega Hanila kirikuaed (registrinumber 4057) ja Asulakoht (registrinumber 9999) seotud maakasutusele.

Asulakoht (registrinumber 9999) paikneb maatulundusmaa sihtotstarbega kinnistul, kus asuvad olemasolevad kasutuses loomakasvatushooned koos abirajatistega. Laudakompleksi territoorium on üldplaneeringu täpsusastmes määratud tootmise alaks (äriks ja mitmesuguseks väiketootmiseks mõeldud ala), võimaldamaks juba olemasoleva maakasutuse jätkumist ja sellega arvestamist. Sarnaseid olukordi, kus kinnismälestise ala või selle kaitsevöönd ulatub olemasolevale tootmis- või muule alale (nt elamumaa), millele on antud katastriüksuse, õueala vm asjakohaseid piire kasutades vastav juhtotstarve, on Lääneranna vallas teisigi. Üldplaneeringu lahendus ei too sellistel juhtudel kaasa otsest maakasutuse muutust, millest võiks omakorda eeldada olulist negatiivset mõju kultuuripärandile. **Paralleelselt üldplaneeringu tingimustele kehtivad kinnismälestistel alati ka muinsuskaitseadusest tulenevad kitsendused ja tingimused, millega on ehitustegevuse vm intensiivse maakasutuse kavandamisel kohustuslik arvestada.**

Hanila kirik ja seda ümbritsev kirikuaed on üldplaneeringuga määratud üldkasutatavaks alaks. Üldkasutatav ala on ühiskondlike hoonete ja seda teenindava taristu maa-ala. Seatud juhtotstarve vastab seega nii ala olemasolevale kasutusele (kirik kui ühiskondlik hoone) kui ka katastriüksuse tänase sihtotstarbele (maatulundusmaa ja ühiskondlike ehitiste maa). Üldplaneeringu lahendus ei too kaasa maakasutuse muutust, vaid toetab ala olemasolevat staatust.

Kirikuaiaga piirneva Hanila tee äärde on ette nähtud **perspektiivne kergliiklustee**, mis läbib Hanila kiriku kaitsevööndit. Kergliiklustee rajamise perspektiiv (s.t milliste lõikude rajamine on reaalselt võimalik ja ressursse arvestades otstarbekas) ja lahendus ei ole üldplaneeringu koostamise etapis selge. Jalgratta- ja jalgteede ning nendega seotud tehnovõrkude täpsed tehnilised lahendused ja paiknemine määratakse järgmise taseme planeeringute, projekteerimistingimuste või ehitusprojektidega. Tee rajamisel on aga vältimatuks eelduseks Muinsuskaitseameti kooskõlastus ning muinsuskaitseobjektidega seotud kitsenduste ja nõuete (s.h eritingimustega) arvestamine. Planeerimise järgmises etapis tuleb asjakohaselt arvestada nii ehitustegevusega (s.h kaevetööd) kui maastikupildi muutumisega seotud aspekte.

Sarnaselt tuleb järgmistes planeerimise etappides võimalikele mõjudele tähelepanu pöörata ka teistes kultuurimälestistega piirnevates või neid läbivates perspektiivsete kergliiklusteede lõikudes. Nt läbivad Risti - Virtsu - Kuivastu – Kuressaare mnt ja Kõmsi - Mõisaküla – Salevere teed ja ühtlasi seega nende äärsed perspektiivsed kergliiklusteed muistseid asulakohti (9856, 10010, 9971). Vaatamata sellele, et tegemist on varasemast tee-ehitusest mõjutatud aladega, võivad täiendavad ehitustööd sellistes asukohtades kahjustada säilinud arheoloogilist kultuurikihti. **Nii nagu eespool välja toodud, on jalg- ja jalgrattatee rajamisel sellistes lõikudes vältimatuks eelduseks Muinsuskaitseameti kooskõlastus ja**

eritingimuste täitmine, vajadusel arheoloogiliste uuringute teostamine. Samuti jäävad perspektiivsete kergliiklusteedega teelõikude (Risti - Virtsu - Kuivastu – Kuressaare mnt, Pärnu – Lihula mnt) äärde ohvrikiivid, kivikalme jm objekte, millele avalduvat mõju on aga eeldatavalt võimalik vältida (nt kergliiklustee planeerimisega mälestisest teisele poole teed).

Kitsaste oludega lõikudes saab kaaluda eraldi jalgrattatee rajamisest loobumist ning luua sobiv lahendus teeservas liikumiseks. Selliseks kitsaste oludega või tähelepanu nõudvateks lõikudeks on nt: Matsalu mõisa parki (15509) läbiv lõik Meelva-Matsalu teel, Uue-Varbla mõisa parki (16879) läbiv lõik Audru - Töstamaa – Nurmsi maanteel, Massu mõisa pargi (15428) ja mõisa hoonetega piirnev lõik Kõmsi - Mõisaküla – Salevere teel, Koonga mõisa pargiga (16651) piirnev lõik Pärnu-Jaagupi - Kalli teel. Eraldi jalgrattatee rajamine nendes lõikudes eeldaks muuhulgas tõenäoliselt teeäärse haljastuse raadamist, millega kaasneks oluline miljöomuutus. Jalg- ja jalgrattateed on ette nähtud ka Lihula linnas, kus tuleb nende rajamisel arvestada Lihula muinsuskaitseala kaitsekorraga ning kujundada tänavalahendus sealsesse väärtuslikku keskkonda sobivalt.

Kokkuvõttes on mitmeid perspektiivseid jalg- ja jalgrattateede lõike, mille puhul võib potentsiaalselt kaasneda mõju kultuuripärandile, kuid neid mõjusid on võimalik eeldatavalt vältida, arvestades nende kultuuriväärtustega tegevuse täpsema planeerimise etapis - tehes koostööd Muinsuskaitseametiga, täites seatavaid eritingimusi ning töötades välja konkreetsetesse oludesse sobivad lahendused/teeprojektid.

Üldisemalt toimub kultuuripärandi kaitse üldplaneeringus eelkõige läbi aegade jooksul välja kujunenud asustusstruktuuri ja maastike kaitsmise.

Väärtuslike maastike määratlemise peamiseks eesmärgiks on kultuuripärandi hoidmine, traditsioonilise asustus- ja maakasutusmusteri ning maastiku avatuse säilimine. Lääneranna valla üldplaneeringuga tehakse ettepanek maakonnaplaneeringutega määratud **väärtuslike maastike piiride täpsustamiseks**. Koondülevaade muudatusettepanekutest on esitatud üldplaneeringu lisas 10.

Miljööväärtuslike alasid Lääneranna valla üldplaneeringuga ei määrata, kuid määratletud on **väärtuslikud külasüdamed** ja nende maakasutus- ja ehitustingimused. Lisaks on valik erinevast ajastust pärinevat hoonestust määratud **väärtuslikeks üksikobjektideks**, mis tuleb üldjuhul säilitada.

Üldplaneering seab eraldi ehitustingimused Matsalu rahvuspargile, arvestades selle piirkonna eripära. Vastavad ehitustingimused on suunatud **rahvuspargile omase maastikustruktuuri ja hoonestuslaadi säilitamisele**. Sellest tulenevalt on muuhulgas seatud detailsemad hoonete eelistatud arhitektuurilise lahenduse kirjeldused kui teistel aladel. Säilitada tuleb ka väärtuslikud maastikuelemendid (kiviaiad, põlispuud, pärandkooslused) ning vaated.

Üldplaneeringus läbivalt seatud tingimused, sealhulgas hoonete arhitektuursed nõuded, võimaldavad kaitsta maastikupilti ja identiteeti piirkondades, kus see on asjakohane ja vajalik.

Osaks valla välja kujunenud maastikupildist on ka üldplaneeringus määratletud väärtuslikud põllumajandusmaad, mida on lähemalt käsitletud ptk 9.6. Küllalt ulatuslik väärtuslike põllumajandusmaade (ehk eeldatavalt avatud maastikuna säilivate alade) määratlemine säilitab muuhulgas ka maastiku ja seal paiknevate kultuurimälestiste vaadeldavust.

Lääneranna vallas kaardistatud **looduslikud pühapaigad** jäävad osaliselt rohevõrgustiku aladele, osaliselt paiknevad nad väljaspool rohevõrgustikku hajaasustuses aladel, kus ei ole üldplaneeringuga ette nähtud olulisi maakasutuse muudatusi. KSH ekspert ei tuvastanud töö käigus selliseid konkreetseid juhtumeid, kus üldplaneeringu alusel kavandatav (uus) maakasutus kahjustaks looduslike

pühapaiku. Üldplaneeringuga seatud üldised ehitustingimused sätestavad, et säilitada ja hoida tuleb silmapaistvate mõõtmetega elujõulisi põlispuid, põlispuude gruppe ja alleesid, mis toetab pühapaikade säilimist.

Lihula linna servas paiknev hiiemets ja selles asuv neitsikivi on üldplaneeringuga ette nähtud säilitada. Ala on määratud rohealaks (kaitsehaljastuse maaks) ja tähistatud väärtusliku hiiemetsana. Tuudi külas paikneb Hiiemägi, mis on üldplaneeringus määratud osaliselt elamumaa juhtotstarbega maaks (olemasolevas olukorras hoonestatud ning elamumaa sihtotstarbega kinnistu), kuid Hiiemäe metsatukk on kantud üldplaneeringusse kui väärtuslik ala. Sarnaselt jääb Metsküla tervendav mänd üldkasutatav ala juhtotstarbega alale. Mänd jääb Metsküla kooli juurde ning ala senise juhtotstarbe säilimine võimaldab pigem objekti tutvustada ega sea otseselt ohtu selle säilimist.

Järeldused: Kõik eelkirjeldatud väärtustatud alad ja objektid loovad võrgustiku erinevate ajastuse kultuuripärandi ja kujunenud maastike kaitseks. Üldplaneeringu mõju kultuuripärandile on kokkuvõttes pigem positiivne.

9.9 Mõjude omavahelised seosed

Üldplaneering annab suunised piirkonna arengule ning seega on üldplaneeringu mõjud oma olemuselt pikaajalised. Üldplaneering üksnes loob eeldused arenguteks, mistõttu enamus mõjusid on suures osas kaudsed (nt võimaldab ärimaa reserveerimine ala sellel otstarbel kasutusele võttu, kuid selle realiseerumine sõltub huvitatud osapooltest).

Mõjude omavahelised seosed on asjakohasusel välja toodud eelnevates peatükkides. Neist olulisemateks võib lugeda alljärgnevaid.

Tähelepanu nõudev ebasoodsate koosmõjude allikas on koondav planeerimine, mis tähendab, et tootmismaad ja elamumaad on reserveeritud olemasolevate alade laiendusena ja võimalikult ühtsete piirkondadena. See toob kaasa välisõhu saasteainete heite, mürahäiringu, veetarbe jm keskkonnakasutuse vormide koondumise ühte piirkonda. Nii elanike heaolu ja tervist kui ka looduskeskkonda silmas pidades on tegu mõjude kumuleerumisega.

Samas on tegu koosmõjuga, mis on tasakaalustatud positiivsete mõjudega. Looduskeskkonna kaitse seisukohast võimaldab koondav planeerimine vältida raiskavat maakasutust ehk vähendada uute, seni looduslikult arenenud, alade hõivamist, tuues seega kaasa positiivsed keskkonnamõjud. Muuhulgas väheneb vajadus infrastruktuuride rajamiseks ning üldine vajadus transpordi kasutamiseks.

10 KESKKONNAMEETMED

10.1 Olulise ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks ja leevendamiseks kavandatud meetmed

Leevendavad meetmed, sh KSH eksperdi poolsed töö käigus selgunud ettepanekud ja soovitusel, on jooksvalt integreeritud planeeringulahendusse (nii üldplaneeringu seletuskirjas seatud maakasutus- ja ehitustingimustesse kui üldplaneeringu joonistel kajastuvasse maakasutuse suunamisse).

Üldplaneeringusse integreeritud meetmeid ei ole otstarbekas siinkohal dubleerivalt välja tuua. Kus asjakohane, on neist olulisematele lühidalt viidatud KSH aruande mõju hindamise peatükkides ning selgitatud nende seadmise keskkonnakaitse eesmärgi.

Natura hindamise käigus selgus leevendavate meetmete rakendamise vajadus üldplaneeringu lahendusse kantud kergliiklusteede planeerimisel ja rajamisel, et vältida ebasoodsat mõju Natura alade kaitse-eesmärkidele. Üldplaneeringu kaardile on kergliiklusteed kantud põhimõtteliste asukohtadena, mis tuleb täpsustada planeerimise järgmistel tasemetel. **Seetõttu tuleb ka leevendusmeetmete vajadus ja sisu täpsustada vastava detailplaneeringu või projekti etapis, viies selleks läbi vähemalt täiendav Natura eelhindamine ja vajadusel Natura asjakohase hindamine.** Samuti on asjakohases järgmise planeerimistaseme menetlusprotsessis vajalik täiendav Natura hindamine ning vajadusel leevendusmeetmete välja töötamine juhul, kui üldplaneeringus määratud sadama-aladel, puhkealadel või muu maakasutuse juhtotstarbega aladel kavandatakse selliseid üldplaneeringu tasemel täpsustamata tegevusi, millega võib kaasneeda ebasoodne mõju Natura 2000 aladele.

KSH ekspert ei tuvastanud mõju hindamisel selliseid täiendavaid olulisi ebasoodsaid keskkonnamõjusid, mille puhul oleks vältimatu keskkonnameetmete rakendamine üldplaneeringu tasemel/planeeringulahenduse muutmine.

10.2 Olulise keskkonnamõju seireks kavandatud meetmed ja indikaatorid

KSH raames ei tuvastatud üldplaneeringu lahenduses selliseid aspekte, mis tooksid eeldatavalt kaasa KeHJS mõistes olulise ebasoodsa keskkonnamõju. Seetõttu ei määrata üldplaneeringuga ka seiremeetmeid KeHJS toodud mõistes.

Üldplaneeringu kui strateegilise planeerimisdokumendi ehk maakasutus- ja ehitusvõimaluse seire meetmeks saab olla eelkõige planeeringu elluviimise jälgimine. Eelkõige peab vallavalitsus jälgima, et detailplaneeringute koosseisus on arvestatud üldplaneeringus seatud tingimustega.

Oluline on, et üldplaneeringut muutvate detailplaneeringute osakaal oleks minimaalne ning et üldplaneeringuga seatud tingimusi ei leevendataks ulatuses, mis kahjustaks väärtustatud loodus- või kultuurmaastikke.

Riiklike seireprogrammi kaudu toimub välisõhu, pinna- ja põhjavee, mulla jm keskkonnakomponentide seire. Keskkonnamõjuga arenduse rajamisel võib tulenevalt tegevuse iseloomust ning mahtudest olla nõutav keskkonnala (nt keskkonnakompleksloa, vee-erikasutusloa või välisõhu saasteloa) olemasolu. Tegevuse mõjude seirendused kinnitatakse sel juhul vastavas loas ning nende täitmise eest vastutab käitise omanik. Nimetatud seirete tulemusi saab kasutada ka edasiseil maakasutuse planeerimisel, s.h vajadusel üldplaneeringu uuendamisel.

11 KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE KORRALDAMISE JA KAASAMISE TULEMUSED

Üldplaneeringu koostamisse ja KSH protsessi on kaasatud kavandatud tegevusega eeldatavalt mõjutatavad isikud ja asutused, samuti isikud ja asutused, kellel võib olla põhjendatud huvi üldplaneeringu vastu või kes on avaldanud soovi olla koostamisse kaasatud.

Osapoolte kaasamine üldplaneeringu koostamise ja KSH läbiviimise protsessi toimub ühendatult. Kaasatavate isikute ja asutuste teavitamine ning avalike väljapanekute ja avalike arutelude korraldamine toimub planeerimisseaduses sätestatud korras.

Lääneranna valla üldplaneeringu eelnõu ja KSH aruande avalik väljapanek toimus perioodil 17.06.–29.07.2024. Planeeringu materjalidega ja KSH aruandega sai avaliku väljapaneku käigus tutvuda digitaalselt Lääneranna valla veebilehel ning paberkandjal Lääneranna Vallavalitsuses.

Avaliku väljapaneku jooksul esitatud kirjalikud küsimused ja ettepanekud ning nende vastused on esitatud üldplaneeringu menetlusk dokumentide kaustas. Kokku laekus üldplaneeringule ja/või selle KSH-le 44 arvamust.

Vastavalt esitatud ettepanekutele viidi KSH aruandes sisse asjakohased täpsustused/täiendused. Valdava osa otseselt KSH-le suunatud ettepanekutega arvestati. Muuhulgas täiendati KSH aruannet nii kaitstavatele loodusobjektidele, pinna- ja põhjaveele, kultuuripärandile kui ka elanike heaolule avalduvate mõjude osas. Mitte arvestamise puhul selgitati selle põhjuseid vastuskirjas.

Avaliku väljapaneku tulemuste avalikud arutelud toimusid 14.08.2024 Varblas, 15.08.2024 Virtsus, 21.08.2024 Koongas ning 22.08.2024 Lihulas. Avalike arutelude protokollid on esitatud üldplaneeringu menetlusk dokumentide kaustas. Avalikel aruteludel ei esitatud ettepanekuid KSH aruande parandamiseks või täiendamiseks.

12 KOKKUVÕTE

Lääneranna valla üldplaneeringu eesmärk on valla ruumilise arengu põhimõtete kujundamine. KSH eesmärgiks on keskkonnakaalutlustega arvestamine üldplaneeringu koostamisel ning seeläbi sotsiaal- ja looduskeskkonna mõjusid arvestava tasakaalustatud lahenduse leidmine.

Keskkonnamõju hindamise aruanne on koostatud paralleelselt Lääneranna valla üldplaneeringuga. . KSH ekspert osales üldplaneeringu koostamise töörühma töös ning KSH eksperdi seisukohad ja soovitused olid sisendiks planeeringulahenduse kujunemisele (n-ö jooksev konsultatsioon). Seetõttu ei kajastu kõik KSH eksperdi ettepanekud KSH lõpparuandes.

KSH aruandes on esitatud ülevaade üldplaneeringu eeldatavast mõjust nii sotsiaalmajanduslikule kui looduskeskkonnale.

Üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilisel hindamisel ei tuvastatud üldisest terviklikust planeeringulahendusest ja sellega kaasnevatest arengusuundadest tulenevat olulist ebasoodsat keskkonnamõju.

Üldplaneeringu tasemel ei ole võimalik täpsemalt kirjeldada mõjusid, mille iseloom ja suurus sõltub järgmisel planeerimistasemel võetavatest otsustest ehk objekti reaalsest lahendusest. Sellised objektid on nt tootmiskaade tegelik kasutus, puhkealade või sadama maa-alade arendamine ning jalg- ja jalgrattateede täpsemad asukohad ja lahendused. Vastavaid mõjusid tuleb seetõttu vajadusel lähemalt hinnata järgmisel tegevuse kavandamise tasemel.

Lääneranna valla üldplaneeringus on seatud tingimuste kaudu tähelepanu pööratud ebasoodsa keskkonnamõju vältimise ja leevendamise meetmetele ning positiivsete mõjude suurendamisele. Kuna üldplaneering ja selle KSH aruanne moodustavad terviku, ei ole kõiki neid meetmeid dubleerivalt KSH aruandes kirjeldatud.

13 KASUTATUD MATERJALID

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus jt. Eesti Vabariigi keskkonnavalitsuse õigusaktid.

Arold, I., 2005. Eesti maastikud

Consultare OÜ, 2020. Matsalu rahvusparki ja Kasari jõe lähialade kasutuse uuring

Eesti Geoloogiakeskus, 2001. Eesti põhjavee kaitstuse kaart

Eesti Geoloogiakeskus, 1997-2002. Eesti geoloogilised kaardid 1:400 000

Eesti Geoloogiateenistus, 2020. Eesti pinnase radooniriski kaart.

Eesti Geoloogiateenistus, 2020. Eesti põhjaveekogumite seisund perioodil 2014-2019

Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030

Eesti Statistikaamet, 2024. Statistika andmebaas

Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ, 2019. Lääneranna valla välisõhu mürakaart endise Varbla valla haldusterritooriumi osas

Euroopa Komisjon, 2021. Komisjoni teatis. Natura 2000 aladega seotud kavade ja projektide hindamine. Metoodilised suunised elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõigete 3 ja 4 sätete kohta. 28.09.2021. C(2021) 6913.

Hendrikson & Ko OÜ, 2023. Lääneranna tuuleparkide eriplaneeringu asukoha eelvalik ja keskkonnamõju strateegilise hindamise I etapi aruanne

Karuse-Linnuse loodusala kaitsekorralduskavas (2023)

Keskkonnaagentuur, 2024. Eesti Looduse Infosüsteem

Keskkonnaagentuur, 2024. Keskkonnaregister

Keskkonnaagentuur, 2024. Keskkonnaportaali aadress: <https://register.keskkonnaportaali.ee/>

Keskkonnaagentuur, 2024. Eesti pinnaveekogumite seisundi 2023. aasta ajakohastatud vahehindang

Keskkonnaagentuur, 2023. Keskkonnaotsuste infosüsteem KOTKAS

Keskkonnaagentuur, 2023. Rohevõrgustiku planeerimise juhend

Keskkonnaagentuur, 2023. Rohevõrgustiku üldplaneeringute analüüs ja planeerimissoovitused

Keskkonnaagentuur, 2022. Looduskaitse arvudes 2022

Keskkonnaministeerium, 2022. Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2022-2027

Keskkonnaministeerium, 2022. Lääne-Eesti üleujutusriskide maandamiskava 2022-2027

Lääne maakonnaplaneering 2030+ (2018)

Lääneranna valla arengukava

Lääneranna valla üldplaneeringu KSH aruanne

Lääneranna valla veebileht. <https://www.laanerannavald.ee/>

Maa-ameti geoportaali kaardirakendused

Maa-amet. Eesti mullastiku kaart

Maksu- ja Tolliamet, 2020. Ettevõtluse statistika

MTÜ Keskkonnamõju Hindajate Ühing, 2019. Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis.

Nedrema looduskaitseala kaitsekorralduskavas 2016-2025

Piirimäe, K., jt, 2021. Suurte üleujutustega siseveekogude nimistu ja kõrgveepiirid

Pärnu maakonnaplaneering 2030+ (2018)

Pärnu maakonnaga piirneva mereala maakonnaplaneering (2017)

Skepast&Puhkim OÜ, 2019. Lääneranna valla korduva üleujutusega ala piiri määramine ja Virtsu riskipiirkonnas üleujutuste leevendamise põhimõtete väljatöötamine

Transpordiamet, 2024. Teeregister. <https://teeregister.mnt.ee/reet/>

Transpordiamet, 2024. Sadamaregister. <https://www.sadamaregister.ee/sadamad>

Üleriigilise planeeringu Eesti mereala ja sellega piirneva rannikuala, samuti majandusvööndi teemaplaneering (2022)

LISA 1.KSH VÄLJATÖÖTAMISE KAVATSUS

KSH väljatöötamise kavatsus on eraldi failina esitatud üldplaneeringu lisas 6.